

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-19-20

Druk nr 279

Warszawa, 11 marca 2020 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 131 po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W wypadkach wskazanych w ustawie sąd może dokonać doręczeń przez Policję lub Żandarmerię Wojskową.”;
- 2) w części pierwszej w księdze drugiej w tytule II po dziale I dodaje się dział Ia w brzmieniu:

„DZIAŁ IA

Sprawy o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia

Art. 560². Przepisy zawarte w niniejszym dziale stosuje się w sprawach, o których mowa w art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218).

Art. 560³. § 1. Wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia może być złożony na urzędowym formularzu.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób udostępniania urzędowego formularza wniosku, o którym mowa w § 1, mając na względzie ustawowe wymagania przewidziane dla tego pisma, potrzebę zamieszczenia niezbędnych pouczeń co do sposobu wypełniania formularza, wnoszenia pisma i skutków niedostosowania go do ustawowych wymagań, a także konieczność

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1469, 1495, 1649, 1655, 1798, 1802, 1818, 2070, 2089, 2128 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288.

bezpłatnego udostępniania formularzy w siedzibach sądów oraz sieci Internet w formie pozwalającej na dogodną edycję treści formularza.

Art. 560⁴. § 1. Sąd orzeka po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 2. W wypadku gdy do wniosku lub innych pism nie dołączono odpisów, sąd sporządza i doręcza ich odpisy. Odpis wniosku lub innych pism sąd doręcza również prokuratorowi i zawiadamia go o terminach rozprawy.

Art. 560⁵. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku.

Art. 560⁶. § 1. Jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia szybkości postępowania, sąd może dokonywać doręczeń przez Policję lub Żandarmerię Wojskową.

§ 2. Doręczeń, o których mowa w § 1, Policja lub Żandarmeria Wojskowa dokonuje nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania zlecenia, za potwierdzeniem odbioru i oznaczeniem daty, na formularzu określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 131 § 2.

§ 3. Jeżeli adresata nie zastano przy próbie doręczenia, Policja lub Żandarmeria Wojskowa ustala, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. Z dokonanych ustaleń Policja lub Żandarmeria Wojskowa sporządza notatkę, którą przekazuje sądowi zlecającemu doręczenie.

§ 4. Jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami Policji lub Żandarmerii Wojskowej adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem, w oddawczej skrzynce pocztowej adresata umieszcza się zawiadomienie o podjętej próbie doręczenia wraz z informacją o możliwości odbioru pisma lub odpisu postanowienia sądu w budynku sądu zlecającego doręczenie, do którego Policja lub Żandarmeria Wojskowa je zwraca. Do zawiadomienia Policja lub Żandarmeria Wojskowa dołącza pouczenie, że pismo lub odpis postanowienia należy odebrać z sądu w terminie 7 dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. Jeżeli pod wskazanym adresem zastano dorosłego domownika niebędącego osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, o możliwości odbioru poucza się dodatkowo tego domownika. W przypadku bezskutecznego upływu terminu do odbioru pisma lub odpisu postanowienia doręczenie uważa się za dokonane w ostatnim dniu tego terminu.

§ 5. Jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami Policji lub Żandarmerii Wojskowej adresat nie zamieszkuje pod wskazanym adresem, Policja lub Żandarmeria Wojskowa zwraca pisma lub odpisy postanowień sądowi, informując go o dokonanych ustaleniach. To samo dotyczy przypadku, gdy Policji lub Żandarmerii

Wojskowej mimo podjęcia wymaganych czynności nie udało się ustalić, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem.

§ 6. Policja lub Żandarmeria Wojskowa w toku postępowania udzielają sądowi innej pomocy niezbędnej do jego szybkiego zakończenia.

Art. 560⁷. § 1. Sąd w postanowieniu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wskazuje obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować.

§ 2. Postanowienie o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia jest skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Sąd może je zmienić lub uchylić w razie zmiany okoliczności, nawet gdy jest prawomocne.

Art. 560⁸. Sąd w postanowieniu w przedmiocie zobowiązania osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia rozstrzyga również o zabezpieczeniu, jeżeli było udzielone.

Art. 560⁹. § 1. Sąd z urzędu doręcza odpis postanowienia uczestnikom postępowania, prokuratorowi, Policji lub Żandarmerii Wojskowej oraz zawiadamia właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a gdy w mieszkaniu zamieszkują osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy.

§ 2. Termin do złożenia wniosku o uzasadnienie biegnie od dnia ogłoszenia postanowienia.

Art. 560¹⁰. Jeżeli do apelacji nie dołączono jej odpisów, sąd sporządza i doręcza odpis apelacji.

Art. 560¹¹. Termin do wniesienia odpowiedzi na apelację jest tygodniowy.

Art. 560¹². Sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.”;

3) po art. 755¹ dodaje się art. 755²–755⁴ w brzmieniu:

„Art. 755². § 1. W sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub

zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia sąd może udzielić zabezpieczenia również przez przedłużenie obowiązywania nakazu lub zakazu, o których mowa w art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360), zwanej dalej „ustawą o Policji”, lub art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730), zwanej dalej „ustawą o Żandarmerii Wojskowej”. Sąd może zmienić wskazane w nakazie lub zakazie obszar lub odległość od tego mieszkania, które osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować.

§ 2. Sąd, udzielając zabezpieczenia, określa częstotliwość dokonywania przez Policję lub Żandarmerię Wojskową sprawdzenia, czy przedłużony nakaz lub zakaz nie są naruszane, mając na uwadze treść przepisów art. 15ai ust. 1 ustawy o Policji lub art. 18i ust. 1 ustawy o Żandarmerii Wojskowej.

§ 3. Przepisy art. 560⁴ § 2 i art. 560⁶ stosuje się odpowiednio.

§ 4. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu bezzwłocznie, nie później jednak niż w terminie trzech dni od dnia jego wpływu do sądu.

§ 5. Sąd doręcza niezwłocznie odpis postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia uczestnikom postępowania, wraz z pouczeniem o zażaleniu, oraz prokuratorowi i Policji lub Żandarmerii Wojskowej, a ponadto zawiadamia właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a gdy w mieszkaniu zamieszkują osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy.

Art. 755³. W sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia sąd, udzielając zabezpieczenia, wskazuje w postanowieniu czas jego trwania.

Art. 755⁴. Sąd opiekuńczy po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 15ad ust. 4 ustawy o Policji lub art. 18d ust. 4 ustawy o Żandarmerii Wojskowej, wszczyna postępowanie z urzędu i bezzwłocznie orzeka w przedmiocie zabezpieczenia.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821 i 1238) po art. 66a dodaje się art. 66b w brzmieniu:

„Art. 66b. Kto nie stosuje się do:

- 1) wydanego przez Policję, na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360), lub Żandarmerię Wojskową, na podstawie art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730), nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 2) postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz, o których mowa w pkt 1, został przedłużony,
- 3) postanowienia sądu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wydanego na podstawie art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218)
– podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 15a otrzymuje brzmienie:

„Art. 15a. 1. Policjant ma prawo zatrzymania, w trybie określonym w art. 15, osoby stosującej przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218), zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, stwarzającej bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego.

2. Policjant w celu stwierdzenia zasadności zatrzymania ocenia ryzyko bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego, odrębnie dla osoby dorosłej i dziecka, biorąc pod uwagę w szczególności:

- 1) akty przemocy fizycznej w rodzinie;
- 2) wiek osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
- 3) stosowanie przemocy w rodzinie wobec kobiety w ciąży;

- 4) niepełnosprawność w rozumieniu art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, 1495, 1696, 1818 i 2473) osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
  - 5) zależność osoby dotkniętej przemocą w rodzinie od osoby stosującej tę przemoc ze względu na stan zdrowia lub jej zaburzenia psychiczne;
  - 6) zaburzenia psychiczne osoby, o której mowa w ust. 1;
  - 7) stan osoby, o której mowa w ust. 1, podczas interwencji związany z użyciem, nadużywaniem lub uzależnieniem od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych;
  - 8) kierowanie przez osobę, o której mowa w ust. 1, gróźb użycia przemocy ze skutkiem bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia;
  - 9) dostęp osoby, o której mowa w ust. 1, do niebezpiecznego narzędzia lub broni;
  - 10) informacje o dotychczas stosowanej przemocą lub prowadzonych postępowaniach wobec osoby, o której mowa w ust. 1, w związku z użyciem przemocą;
  - 11) informacje od osób, o których mowa w art. 9c ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocą w rodzinie, dotyczące ich obaw o własne życie lub zdrowie, w tym związanych z nasileniem aktów przemocą w rodzinie;
  - 12) informacje o próbach targnięcia się na własne życie lub życie osób wspólnie zamieszkujących przez osobę, o której mowa w ust. 1, w związku ze stosowaniem przemocą;
  - 13) informacje o próbach targnięcia się na własne życie przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie w związku ze stosowaniem tej przemocą.”;
- 2) po art. 15a dodaje się art. 15aa–15ak w brzmieniu:

„Art. 15aa. 1. Policjant ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocą w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „nakazem”, lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „zakazem”.

2. Policjant w celu stwierdzenia zasadności wydania nakazu lub zakazu stosuje odpowiednio przepis art. 15a ust. 2.

3. Nakaz lub zakaz mogą być stosowane łącznie.

4. Nakaz lub zakaz są natychmiast wykonalne.

5. Policjant w nakazie lub zakazie wskazuje obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować.

6. Przepis ust. 1 stosuje się do każdego lokalu służącego zaspokajaniu bieżących potrzeb mieszkaniowych.

Art. 15ab. 1. Policjant wydaje nakaz lub zakaz:

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, w szczególności zgłoszenia przez:
  - a) osobę dotkniętą przemocą w rodzinie lub
  - b) kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

2. W przypadku zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie nakaz lub zakaz mogą być wydane bezpośrednio po jej zwolnieniu.

3. Policja wykonuje czynności niezwłocznie w związku z powzięciem informacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

4. Osobę zgłaszającą przemoc w rodzinie przesłuchuje się w charakterze świadka, po pouczeniu o treści art. 233 Kodeksu karnego, na okoliczności wskazane w zgłoszeniu, o ile to możliwe na miejscu zdarzenia. Policja w celu ustalenia, czy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 15aa ust. 1, oraz w celu wskazania obszaru lub odległości od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować, może przesłuchać w charakterze świadków również inne osoby, w szczególności wszystkie dotknięte tą przemocą osoby pełnoletnie wspólnie zajmujące mieszkanie. Policja, dokonując wskazanych ustaleń, uwzględnia w protokole przesłuchania zaistnienie okoliczności zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego.

5. Do przesłuchania stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

6. Osobę małoletnią, która w chwili przesłuchania nie ukończyła 15 lat, można przesłuchać tylko wówczas, gdy jej zeznania mogą mieć istotne znaczenie dla sprawy,

w szczególności gdy jest jedynym świadkiem zdarzenia, i wyłącznie w odpowiednio przystosowanych pomieszczeniach, o których mowa w przepisach Kodeksu postępowania karnego.

7. Przesłuchanie osoby małoletniej, o której mowa w ust. 6, przeprowadza sąd opiekuńczy miejsca jej pobytu na wniosek Policji. Przesłuchanie odbywa się z udziałem prokuratora oraz biegłego psychologa, przy czym osoba pełnoletnia wskazana przez małoletniego ma prawo być obecna przy przesłuchaniu, o ile nie ogranicza to swobody wypowiedzi przesłuchiwanego małoletniego. W przesłuchaniu nie bierze udziału osoba stosująca przemoc w rodzinie. Z czynności przesłuchania osoby małoletniej sporządza się protokół i nagranie obrazu i dźwięku.

8. Jeżeli małoletni został już przesłuchany na okoliczność stosowania przemocy w rodzinie w innej sprawie, sąd po zapoznaniu się z tymi zeznaniami ocenia, czy zachodzi potrzeba przesłuchania małoletniego w związku z treścią wniosku Policji. W przypadku odstąpienia od przesłuchania sąd przekazuje Policji protokoły dotychczasowych przesłuchań małoletniego.

9. Policja może również dokonywać innych czynności w celu ustalenia, czy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 15aa ust. 1, w tym wysłuchać osobę stosującą przemoc w rodzinie, o ile nie utrudni to natychmiastowego wydania nakazu lub zakazu.

10. Nakaz lub zakaz mogą być wydane również w przypadku nieobecności we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu osoby stosującej przemoc w rodzinie podczas wykonywania czynności przez Policję.

11. Policja przed wydaniem nakazu lub zakazu ma prawo zażądać dodatkowych informacji od innych instytucji lub organów w celu ustalenia, czy zachodzą okoliczności wskazane w art. 15aa ust. 1.

Art. 15ac. 1. Nakaz lub zakaz zawierają w szczególności:

- 1) datę, czas i miejsce przeprowadzenia czynności;
- 2) podstawę prawną ich wydania;
- 3) treść nakazu lub zakazu;
- 4) dane policjantów przeprowadzających czynność;
- 5) dane osoby stosującej przemoc w rodzinie;
- 6) dane osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
- 7) uzasadnienie, w którym wskazuje się podstawy faktyczne ich wydania;

8) pouczenia, w tym o trybie, formie i sposobie wnoszenia zażalenia.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór nakazu i zakazu, sposób wykonywania i dokumentowania czynności związanych z wydaniem nakazu lub zakazu oraz wzór kwestionariusza szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służący stwierdzeniu zasadności zatrzymania, o którym mowa w art. 15a ust. 1, lub wydania nakazu lub zakazu, mając na względzie potrzebę zawarcia niezbędnych pouczeń w nakazie lub zakazie, sprawnego sporządzania dokumentacji, a także konieczność natychmiastowej i skutecznej ochrony osób doznających przemocy w rodzinie.

Art. 15ad. 1. Nakaz lub zakaz doręcza się niezwłocznie osobie stosującej przemoc w rodzinie oraz osobie dotkniętej tą przemocą. W razie niemożności doręczenia nakazu lub zakazu osobie stosującej przemoc w rodzinie, doręczenie uważa się za dokonane przez umieszczenie na drzwiach wspólnie zajmowanego mieszkania zawiadomienia o ich wydaniu, dokonując wzmianki w nakazie lub zakazie, wskazując przyczynę braku doręczenia.

2. Jeżeli osoba stosująca przemoc w rodzinie odmawia przyjęcia nakazu lub zakazu, doręczenie uważa się za dokonane. W takim przypadku policjant dokonuje adnotacji o odmowie ich przyjęcia na oryginale nakazu lub zakazu.

3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera imię i nazwisko osoby stosującej przemoc w rodzinie oraz wezwanie do niezwłocznego kontaktu z właściwą jednostką Policji, a ponadto dostępne po otwarciu zawiadomienia informacje o wydaniu nakazu lub zakazu, podstawie prawnej, miejscu ich odebrania, a także zasadach zabrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących własnością osoby stosującej przemoc w rodzinie zwierząt domowych.

4. Policja niezwłocznie doręcza odpis nakazu lub zakazu prokuratorowi oraz zawiadamia właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a gdy w mieszkaniu zamieszkują osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, umieszczanego na drzwiach mieszkania wobec niemożności doręczenia nakazu lub zakazu, mając na uwadze konieczność

zrozumienia zawiadomienia również przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika.

Art. 15ae. 1. Czynność opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, wymaga sporządzenia protokołu, który podpisują pełnoletnie osoby uczestniczące w czynności.

2. Protokół zawiera:

- 1) datę, czas, miejsce oraz podstawę prawną przeprowadzenia czynności;
- 2) dane policjantów przeprowadzających czynność oraz osób w niej uczestniczących;
- 3) oznaczenie czynności oraz jej przebieg;
- 4) wzmiankę o wydaniu nakazu lub zakazu;
- 5) oświadczenia osób uczestniczących w czynności oraz policjantów;
- 6) wzmiankę o udzieleniu pouczeń oraz udzielonych informacjach, o których mowa w art. 15ag i art. 15ah;
- 7) w miarę potrzeby stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności, w szczególności wskazanie zabranych ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych oraz opis pozostawionego mienia, które według twierdzeń osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, stanowi jej własność.

3. Jeżeli osoba uczestnicząca w czynności odmawia podpisu lub nie może go złożyć, policjant dokonujący czynności zaznacza przyczynę braku podpisu.

4. Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, ma prawo zabrać ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmioty osobistego użytku i służące do świadczenia pracy lub będące jej własnością zwierzęta domowe. W przypadku sprzeciwu osób wspólnie zajmujących mieszkanie przedmioty te lub zwierzęta domowe pozostawia się we wspólnie zajmowanym mieszkaniu. Dochodzenie roszczeń z tego tytułu odbywa się na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

5. Jeżeli w okresie obowiązywania nakazu lub zakazu zajdzie potrzeba zabrania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie mienia stanowiącego jej własność, w szczególności niezabranych uprzednio przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych, ze wspólnie zajmowanego mieszkania, może się to odbyć jeden raz, wyłącznie w obecności policjanta, po wcześniejszym

uzgodnieniu przez nich terminu z osobą dotkniętą tą przemocą. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie ma prawo brać udział w tej czynności lub upoważnić do udziału w niej inną osobę.

6. Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, ma obowiązek pozostawić klucze do wspólnie zajmowanego mieszkania i pomieszczeń jego bezpośredniego otoczenia w tym mieszkaniu.

7. Jeżeli w związku z wydaniem nakazu lub zakazu zachodzi potrzeba zabezpieczenia zwierząt stanowiących mienie osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, stosuje się odpowiednio przepis art. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz. 122 i 1123).

8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w związku z wydaniem nakazu lub zakazu, mając na uwadze prawidłowe udokumentowanie przeprowadzanej czynności.

Art. 15af. 1. Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, jest obowiązana wskazać jednostce organizacyjnej Policji, której policjant wydał ten nakaz lub zakaz, adres miejsca pobytu, a także, o ile to możliwe, numer telefonu, pod którym będzie dostępna, oraz poinformować tę jednostkę Policji o każdej zmianie adresu lub numeru.

2. Osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, należy pouczyć, że jeżeli zmieni miejsce pobytu, nie będzie dostępna pod wskazanym przez siebie numerem telefonu, nie zawiadamiając o tym jednostki organizacyjnej Policji, o której mowa w ust. 1, na skutek czego nie odbierze korespondencji pod wskazanym adresem lub nie stawi się we wskazanej jednostce organizacyjnej Policji w celu jej odbioru w ciągu 24 godzin od pozostawienia zawiadomienia o korespondencji, korespondencja zostanie uznana za doręczoną z upływem tego terminu, chyba że miejsce pobytu tej osoby jest Policji znane.

3. Nedoręczenie korespondencji wymaga udokumentowania ze wskazaniem przyczyny nedoręczenia.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia korespondencji, mając

na uwadze konieczność zrozumienia zawiadomienia również przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika.

Art. 15ag. 1. Policjant, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, informuje osobę dotkniętą przemocą w rodzinie o:

- 1) możliwości i sposobie złożenia żądania, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 2) obowiązku wszczęcia przez organy ścigania, niezależnie od wydanego nakazu lub zakazu, postępowania karnego w związku z popełnieniem ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy i możliwości stosowania w toku prowadzonego postępowania środków zapobiegawczych, o których mowa w przepisach Kodeksu postępowania karnego;
- 3) możliwości uzyskania wsparcia we właściwym miejscowo ośrodku pomocy społecznej, specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i innych placówkach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie;
- 4) całodobowym ogólnopolskim telefonie dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) możliwości uzyskania pomocy udzielanej przez podmioty, które otrzymały dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, o którym mowa w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego, oraz danych teleadresowych, najbliższych miejscowo dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, siedzib tych podmiotów i innych niezbędnych danych kontaktowych tych podmiotów.

2. Policjant, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, poucza osobę dotkniętą przemocą w rodzinie o przekazaniu jej danych najbliższemu miejscowo podmiotowi, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, w celu udzielenia pomocy, chyba że osoba ta nie wyrazi zgody.

3. Policjant, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, poucza osobę stosującą przemoc w rodzinie o przekazaniu jej danych właściwemu ze względu na miejsce jej pobytu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w celu podjęcia działań pozostających we właściwości powiatu na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, chyba że osoba ta nie wyrazi zgody.

Art. 15ah. Policjant, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, poucza osobę stosującą przemoc w rodzinie o przyczynach ich wydania, o możliwości i sposobie złożenia zażalenia, a także informuje o danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Miejsca noclegowe nie mogą być placówkami pobytu osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Art. 15ai. 1. W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu Policja przynajmniej trzykrotnie sprawdza, czy nakaz lub zakaz nie są naruszane, i podejmuje niezbędne czynności. Pierwsze sprawdzenie odbywa się następnego dnia po wydaniu nakazu lub zakazu.

2. Czynności sprawdzenia Policja podejmuje również na podstawie postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz zostały przedłużone.

Art. 15aj. 1. Osobie stosującej przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce położenia wspólnie zajmowanego mieszkania. Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu, o czym należy osobę tę pouczyć wraz z doręczeniem nakazu lub zakazu. W zażaleniu skarżący może się domagać zbadania prawidłowości prowadzenia czynności, zasadności oraz legalności wydanego nakazu lub zakazu. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

2. Sąd rozpoznaje zażalenie niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od dnia jego wpływu do sądu.

3. Sąd uchyla zaskarżony nakaz lub zakaz w przypadku stwierdzenia jego bezzasadności lub nielegalności, o czym niezwłocznie zawiadamia osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, prokuratora, właściwą jednostkę Policji oraz zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

4. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości nakazu lub zakazu sąd zawiadamia o tym przełożonego policjanta, który wydał nakaz lub zakaz.

Art. 15ak. 1. Nakaz lub zakaz tracą moc po upływie czternastu dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz zostały przedłużone.

2. Nakaz lub zakaz tracą również moc, w przypadku gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, została zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowano wobec niej środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, prokurator zawiadamia pokrzywdzonego, osobę dotkniętą przemocą oraz właściwą jednostkę Policji.”;

3) w art. 19 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi, ich prekursorami lub nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi.”;

4) w art. 53 w ust. 3 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) orzeczenia prawomocnym wyrokiem sądu środka karnego pozbawienia praw publicznych albo

3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie.”;

5) w art. 55 w ust. 3 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) prawomocnego orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych lub

2) prawomocnego skazania na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie albo”.

Art. 4. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 18 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej mają prawo zatrzymać żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową stosującego przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r.

poz. 218), zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego.

3. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej w celu stwierdzenia zasadności zatrzymania ocenia ryzyko bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego, odrębnie dla osoby dorosłej i dziecka, biorąc pod uwagę w szczególności:

- 1) akty przemocy fizycznej w rodzinie;
  - 2) wiek osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
  - 3) stosowanie przemocy w rodzinie wobec kobiety w ciąży;
  - 4) niepełnosprawność w rozumieniu art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, 1495, 1696, 1818 i 2473) osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
  - 5) zależność osoby dotkniętej przemocą w rodzinie od żołnierza stosującego tę przemoc ze względu na stan zdrowia lub jej zaburzenia psychiczne;
  - 6) zaburzenia psychiczne żołnierza, o którym mowa w ust. 2;
  - 7) stan żołnierza, o którym mowa w ust. 2, podczas interwencji związany z użyciem, nadużywaniem lub uzależnieniem od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych;
  - 8) kierowanie przez żołnierza, o którym mowa w ust. 2, gróźb użycia przemocy ze skutkiem bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia;
  - 9) dostęp żołnierza, o którym mowa w ust. 2, do niebezpiecznego narzędzia lub broni;
  - 10) informacje o dotychczas stosowanej przemocą lub prowadzonych postępowaniach wobec żołnierza, o którym mowa w ust. 2, w związku z użyciem przemocy;
  - 11) informacje od osób, o których mowa w art. 9c ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, dotyczące ich obaw o własne życie lub zdrowie, w tym związanych z nasileniem aktów przemocy w rodzinie;
  - 12) informacje o próbach targnięcia się na własne życie lub życie osób wspólnie zamieszkujących przez żołnierza, o którym mowa w ust. 2, w związku ze stosowaniem przemocy;
  - 13) informacje o próbach targnięcia się na własne życie przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie w związku ze stosowaniem tej przemocy.”;
- 2) po art. 18 dodaje się art. 18a–18k w brzmieniu:

„Art. 18a. 1. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej ma prawo wydać wobec żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, stosującego przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarzającego zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, zwanego dalej „osobą stosującą przemoc w rodzinie”, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „nakazem”, lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „zakazem”.

2. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej w celu stwierdzenia zasadności wydania nakazu lub zakazu stosuje odpowiednio przepis art. 18 ust. 3

3. Nakaz lub zakaz mogą być stosowane łącznie.

4. Nakaz lub zakaz są natychmiast wykonalne.

5. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej w nakazie lub zakazie wskazuje obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować.

6. Przepis ust. 1 stosuje się do każdego lokalu służącego zaspokajaniu bieżących potrzeb mieszkaniowych.

Art. 18b. 1. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej wydaje nakaz lub zakaz:

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, w szczególności zgłoszenia przez:
  - a) osobę dotkniętą przemocą w rodzinie lub
  - b) kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

2. W przypadku zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie nakaz lub zakaz mogą być wydane bezpośrednio po jej zwolnieniu.

3. Żandarmeria Wojskowa wykonuje czynności niezwłocznie w związku z powzięciem informacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2

4. Osobę zgłaszającą przemoc w rodzinie przesłuchuje się w charakterze świadka, po pouczeniu o treści art. 233 Kodeksu karnego, na okoliczności wskazane w zgłoszeniu, o ile to możliwe na miejscu zdarzenia. Żandarmeria Wojskowa w celu ustalenia, czy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 18a ust. 1, oraz w celu wskazania obszaru lub odległości od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba

stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować, może przesłuchać w charakterze świadków również inne osoby, w szczególności wszystkie dotknięte tą przemocą osoby pełnoletnie wspólnie zajmujące mieszkanie. Dokonując wskazanych ustaleń, Żandarmeria Wojskowa uwzględnia w protokole przesłuchania zaistnienie okoliczności zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego.

5. Do przesłuchania stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

6. Osobę małoletnią, która w chwili przesłuchania nie ukończyła 15 lat, można przesłuchać tylko wówczas, gdy jej zeznania mogą mieć istotne znaczenie dla sprawy, w szczególności gdy jest jedynym świadkiem zdarzenia, i wyłącznie w odpowiednio przystosowanych pomieszczeniach, o których mowa w przepisach Kodeksu postępowania karnego.

7. Przesłuchanie osoby małoletniej, o której mowa w ust. 6, przeprowadza sąd opiekuńczy miejsca jej pobytu na wniosek Żandarmerii Wojskowej. Przesłuchanie odbywa się z udziałem prokuratora oraz biegłego psychologa, przy czym osoba pełnoletnia wskazana przez małoletniego ma prawo być obecna przy przesłuchaniu, o ile nie ogranicza to swobody wypowiedzi przesłuchiwanego małoletniego. W przesłuchaniu nie bierze udziału osoba stosująca przemoc w rodzinie. Z czynności przesłuchania osoby małoletniej sporządza się protokół i nagranie obrazu i dźwięku.

8. Jeżeli małoletni został już przesłuchany na okoliczność stosowania przemocy w rodzinie w innej sprawie, sąd po zapoznaniu się z tymi zeznaniami ocenia, czy zachodzi potrzeba przesłuchania małoletniego w związku z treścią wniosku Żandarmerii Wojskowej. W przypadku odstąpienia od przesłuchania sąd przekazuje Żandarmerii Wojskowej protokoły dotychczasowych przesłuchań małoletniego.

9. Żandarmeria Wojskowa może również dokonywać innych czynności w celu ustalenia, czy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 18a ust. 1, w tym wysłuchać osobę stosującą przemoc w rodzinie, o ile nie utrudni to natychmiastowego wydania nakazu lub zakazu.

10. Nakaz lub zakaz mogą być wydane również w przypadku nieobecności we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu osoby stosującej przemoc w rodzinie podczas wykonywania czynności przez Żandarmerię Wojskową.

11. Żandarmeria Wojskowa przed wydaniem nakazu lub zakazu ma prawo zażądać dodatkowych informacji od innych instytucji lub organów w celu ustalenia, czy zachodzą okoliczności wskazane w art. 18a ust. 1.

Art. 18c. 1. Nakaz lub zakaz zawierają w szczególności:

- 1) datę, czas i miejsce przeprowadzenia czynności;
- 2) podstawę prawną ich wydania;
- 3) treść nakazu lub zakazu;
- 4) dane żołnierzy Żandarmerii Wojskowej przeprowadzających czynność;
- 5) dane osoby stosującej przemoc w rodzinie;
- 6) dane osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
- 7) uzasadnienie, w którym wskazuje się podstawy faktyczne ich wydania;
- 8) pouczenia, w tym o trybie, formie i sposobie wnoszenia zażalenia.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wzór nakazu i zakazu, sposób wykonywania i dokumentowania czynności związanych z wydaniem nakazu lub zakazu oraz wzór kwestionariusza szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służący stwierdzeniu zasadności zatrzymania, o którym mowa w art. 18 ust. 2, lub zasadności wydania nakazu lub zakazu, mając na względzie potrzebę zawarcia niezbędnych pouczeń w nakazie lub zakazie, sprawnego sporządzania dokumentacji, a także konieczność natychmiastowej i skutecznej ochrony osób doznających przemocy w rodzinie.

Art. 18d. 1. Nakaz lub zakaz doręcza się niezwłocznie osobie stosującej przemoc w rodzinie oraz osobie dotkniętej tą przemocą. W razie niemożności doręczenia nakazu lub zakazu osobie stosującej przemoc w rodzinie, doręczenie uważa się za dokonane przez umieszczenie na drzwiach wspólnie zajmowanego mieszkania zawiadomienia o ich wydaniu, dokonując wzmianki w nakazie lub zakazie, wskazując przyczynę braku doręczenia.

2. Jeżeli osoba stosująca przemoc w rodzinie odmawia przyjęcia nakazu lub zakazu, doręczenie uważa się za dokonane. W takim przypadku żołnierz Żandarmerii Wojskowej dokonuje adnotacji o odmowie ich przyjęcia na oryginale nakazu lub zakazu.

3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera imię i nazwisko osoby stosującej przemoc w rodzinie oraz wezwanie do niezwłocznego kontaktu z właściwą jednostką organizacyjną Żandarmerii Wojskowej, a ponadto dostępne po otwarciu

zawiadomienia informacje o wydaniu nakazu lub zakazu, podstawie prawnej, miejscu ich odebrania, a także zasadach zabrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących własnością osoby stosującej przemoc w rodzinie zwierząt domowych.

4. Żandarmeria Wojskowa niezwłocznie doręcza odpis nakazu lub zakazu prokuratorowi oraz zawiadamia właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a gdy w mieszkaniu zamieszkują osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wzór zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, umieszczanego na drzwiach mieszkania wobec niemożności doręczenia nakazu lub zakazu, mając na uwadze konieczność zrozumienia zawiadomienia również przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika.

Art. 18e. 1. Czynność opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, wymaga sporządzenia protokołu, który podpisują pełnoletnie osoby uczestniczące w czynności.

2. Protokół zawiera:

- 1) datę, czas, miejsce oraz podstawę prawną przeprowadzenia czynności;
- 2) dane żołnierzy Żandarmerii Wojskowej przeprowadzających czynność oraz osób w niej uczestniczących;
- 3) oznaczenie czynności oraz jej przebieg;
- 4) wzmiankę o wydaniu nakazu lub zakazu;
- 5) oświadczenia osób uczestniczących w czynności oraz żołnierzy Żandarmerii Wojskowej;
- 6) wzmiankę o udzieleniu pouczeń oraz udzielonych informacjach, o których mowa w art. 18g i art. 18h;
- 7) w miarę potrzeby stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności, w szczególności wskazanie zabranych ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych oraz opis pozostawionego mienia, które według twierdzeń osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, stanowi jej własność.

3. Jeżeli osoba uczestnicząca w czynności odmawia podpisu lub nie może go złożyć, żołnierz Żandarmerii Wojskowej dokonujący czynności zaznacza przyczynę braku podpisu.

4. Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, ma prawo zabrać ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmioty osobistego użytku i służące do świadczenia pracy lub będące jej własnością zwierzęta domowe. W przypadku sprzeciwu osób wspólnie zajmujących mieszkanie przedmioty te lub zwierzęta domowe pozostawia się we wspólnie zajmowanym mieszkaniu. Dochodzenie roszczeń z tego tytułu odbywa się na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

5. Jeżeli w okresie obowiązywania nakazu lub zakazu zajdzie potrzeba zabrania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie mienia stanowiącego jej własność, w szczególności niezabranych uprzednio przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych, ze wspólnie zajmowanego mieszkania, może się to odbyć jeden raz, wyłącznie w obecności żołnierza Żandarmerii Wojskowej, po wcześniejszym uzgodnieniu przez nich terminu z osobą dotkniętą tą przemocą. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie ma prawo brać udział w tej czynności lub upoważnić do udziału w niej inną osobę.

6. Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, ma obowiązek pozostawić klucze do wspólnie zajmowanego mieszkania i pomieszczeń jego bezpośredniego otoczenia w tym mieszkaniu.

7. Jeżeli w związku z wydaniem nakazu lub zakazu zachodzi potrzeba zabezpieczenia zwierząt stanowiących mienie osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, stosuje się odpowiednio przepis art. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz. 122 i 1123).

8. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wzór protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w związku z wydaniem nakazu lub zakazu, mając na uwadze prawidłowe udokumentowanie przeprowadzanej czynności.

Art. 18f. 1. Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, jest obowiązana wskazać jednostce organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej, której żołnierz Żandarmerii Wojskowej wydał ten nakaz lub zakaz, adres miejsca pobytu, a także, o ile to możliwe, numer telefonu, pod którym będzie dostępna, oraz poinformować tę jednostkę o każdej zmianie tego adresu lub numeru.

2. Osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, należy pouczyć, że jeżeli zmieni miejsce pobytu, nie będzie dostępna pod wskazanym przez siebie numerem telefonu, nie zawiadamiając o tym jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej, o której mowa w ust. 1, na skutek czego nie odbierze korespondencji pod wskazanym adresem lub nie stawi się we wskazanej jednostce organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej w celu jej odbioru w ciągu 24 godzin od pozostawienia zawiadomienia o korespondencji, korespondencja zostanie uznana za doręczoną z upływem tego terminu, chyba że miejsce pobytu tej osoby jest Żandarmerii Wojskowej znane.

3. Nier doręczenie korespondencji wymaga udokumentowania ze wskazaniem przyczyny nier doręczenia.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia korespondencji, mając na uwadze konieczność zrozumienia zawiadomienia również przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika.

Art. 18g. 1. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, informuje osobę dotkniętą przemocą w rodzinie o:

- 1) możliwości i sposobie złożenia żądania, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 2) obowiązku wszczęcia przez organy ścigania, niezależnie od wydanego nakazu lub zakazu, postępowania karnego w związku z popełnieniem ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy i możliwości stosowania w toku prowadzonego postępowania środków zapobiegawczych, o których mowa w przepisach Kodeksu postępowania karnego;
- 3) możliwości uzyskania wsparcia we właściwym miejscowo ośrodku pomocy społecznej, specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i innych placówkach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie;
- 4) całodobowym ogólnopolskim telefonie dla ofiar przemocy w rodzinie;

5) możliwości uzyskania pomocy udzielanej przez podmioty, które otrzymały dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, o którym mowa w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego, oraz danych teleadresowych, najbliższych miejscowo dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, siedzib tych podmiotów i innych niezbędnych danych kontaktowych tych podmiotów.

2. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, poucza osobę dotkniętą przemocą w rodzinie o przekazaniu jej danych najbliższemu miejscowo podmiotowi, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, w celu udzielenia pomocy, chyba że osoba ta nie wyrazi zgody.

3. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, poucza osobę stosującą przemoc w rodzinie o przekazaniu jej danych właściwemu ze względu na miejsce jej pobytu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w celu podjęcia działań pozostających we właściwości powiatu na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, chyba że osoba ta nie wyrazi zgody.

Art. 18h. Żołnierz Żandarmerii Wojskowej, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, poucza osobę stosującą przemoc w rodzinie o przyczynach ich wydania, o możliwości i sposobie złożenia zażalenia, a także informuje o danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Miejsca noclegowe nie mogą być placówkami pobytu osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Art. 18i. 1. W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu Żandarmeria Wojskowa przynajmniej trzykrotnie sprawdza, czy nakaz lub zakaz nie są naruszane, i podejmuje niezbędne czynności. Pierwsze sprawdzenie odbywa się następnego dnia po wydaniu nakazu lub zakazu.

2. Czynności sprawdzenia Żandarmeria Wojskowa podejmuje również na podstawie postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz zostały przedłużone.

Art. 18j. 1. Osobie stosującej przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce

położenia wspólnie zajmowanego mieszkania. Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu, o czym należy osobę tę pouczyć wraz z doręczeniem nakazu lub zakazu. W zażaleniu skarżący może się domagać zbadania prawidłowości prowadzenia czynności, zasadności oraz legalności wydanego nakazu lub zakazu. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

2. Sąd rozpoznaje zażalenie niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od dnia jego wpływu do sądu.

3. Sąd uchyla zaskarżony nakaz lub zakaz w przypadku stwierdzenia jego bezzasadności lub nielegalności, o czym niezwłocznie zawiadamia osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, prokuratora, właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej oraz zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

4. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości nakazu lub zakazu sąd zawiadamia o tym przełożonego żołnierza Żandarmerii Wojskowej, który wydał nakaz lub zakaz.

Art. 18k. 1. Nakaz lub zakaz tracą moc po upływie czternastu dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz zostały przedłużone.

2. Nakaz lub zakaz tracą moc również w przypadku, gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, została zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowano wobec niej środki zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, prokurator zawiadamia pokrzywdzonego, osobę dotkniętą przemocą oraz właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.”;

3) po art. 30c dodaje się art. 30d w brzmieniu:

„Art. 30d. 1. Żandarmeria Wojskowa, w celu realizacji zadań ustawowych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, może przetwarzać informacje, w tym dane osobowe o osobach dotkniętych przemocą w rodzinie, także bez ich wiedzy

i zgody, a ponadto o osobach stosujących tę przemoc, także bez ich wiedzy i zgody, wobec których:

- 1) wydano nakaz lub zakaz, o których mowa w art. 18a ust. 1;
- 2) orzeczono środek zapobiegawczy, o którym mowa w art. 275 § 1 lub art. 275a § 1 Kodeksu postępowania karnego;
- 3) orzeczono zakaz lub nakaz, o którym mowa w art. 181a § 1 Kodeksu karnego wykonawczego;
- 4) orzeczono o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia na podstawie art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie również przez udzielenie zabezpieczenia w tym przedmiocie.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, mogą być przetwarzane również w systemach teleinformatycznych administrowanych przez Żandarmerię Wojskową.”;

4) w art. 31 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) określonych w art. 53 ust. 1, art. 55 ust. 1, art. 56 ust. 1, art. 58 ust. 1, art. 59 ust. 1, art. 62 ust. 1 oraz art. 62b ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852, 1655 i 1818),”.

Art. 5. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2019 r. poz. 1120, 1123, 1556 i 1694) w art. 90 po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Postępowanie przyspieszone stosuje się także wobec sprawców wykroczenia, o którym mowa w art. 66b Kodeksu wykroczeń.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785, z późn. zm.³⁾) w art. 96 w ust. 1 w pkt 14 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 15 w brzmieniu:

„15) osoba dotknięta przemocą w rodzinie w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do tego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.”.

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1043, 1469, 1553, 1655, 1802, 1815 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 288.

Art. 7. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9a:

a) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.”,

b) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Zespół interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, o których mowa w ust. 3, 3a lub 5.”,

c) po ust. 11 dodaje się ust. 11a w brzmieniu:

„11a. W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc w rodzinie, w skład grup roboczych mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej.”;

2) art. 11a otrzymuje brzmienie:

„Art. 11a. 1. Jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta tą przemocą może żądać, aby sąd, właściwy według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.⁴⁾) o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał go do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również w przypadku, gdy:

- 1) osoba dotknięta przemocą w rodzinie opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie z powodu stosowania wobec niej przemocy w tym mieszkaniu;
- 2) członek rodziny stosujący przemoc w rodzinie opuścił wspólnie zajmowane mieszkanie;

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1469, 1495, 1649, 1655, 1798, 1802, 1818, 2070, 2089, 2128 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288.

- 3) małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu oraz inna osoba stosująca przemoc w rodzinie, okresowo lub nieregularnie przebywa w mieszkaniu wspólnie z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie.

3. Osoba pełnoletnia, która pozostała w mieszkaniu, o którym mowa w ust. 1, przez czas niezamieszkiwania w nim osoby stosującej przemoc w rodzinie, w związku z wydaniem wobec niej:

- 1) nakazu lub zakazu, o których mowa w art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360),
- 2) nakazu lub zakazu, o których mowa w art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. 518 i 730),
- 3) postanowienia sądu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w tym również o udzieleniu zabezpieczenia

– jest obowiązana do ponoszenia opłat za dostawy do tego mieszkania energii, gazu, wody oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych oraz czynsz lub koszty bieżącego zarządzania nieruchomością, chyba że względem niej osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana do świadczeń alimentacyjnych.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się do każdego lokalu służącego zaspokajaniu bieżących potrzeb mieszkaniowych.”;

- 3) po art. 11a dodaje się art. 11b w brzmieniu:

„Art. 11b. Organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego organizujące placówki, o których mowa w art. 15ag ust. 1 pkt 3 i 5 i art. 15ah ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz art. 18g ust. 1 pkt 3 i 5 i art. 18h ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, przekazują, z użyciem środków komunikacji elektronicznej, właściwym terytorialnie jednostkom organizacyjnym Policji i Żandarmerii Wojskowej aktualne dane teleadresowe tych podmiotów ze wskazaniem przedmiotu działalności.”.

Art. 8. Do spraw, o których mowa w art. 11a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 7, w brzmieniu dotychczasowym, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie do porządku prawnego kompleksowych rozwiązań dotyczących szybkiego izolowania osoby dotkniętej przemocą od osoby stosującej przemoc, w sytuacjach gdy stwarza ona zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników. Należy podkreślić, iż przemoc w rodzinie przestała już być postrzegana jako sprawa prywatna, dotycząca jedynie osób stosujących przemoc i dotkniętych przemocą. Współcześnie jest ona traktowana jako złożony problem całego społeczeństwa, o skomplikowanych uwarunkowaniach psychologicznych, wielorakich przyczynach i wielopłaszczyznowych konsekwencjach dla wszystkich członków rodziny, wymagający wszechstronnego uregulowania w prawie publicznym oraz czynnej, transparentnej współpracy władzy, instytucji publicznych i innych wyspecjalizowanych organów dysponujących właściwymi i fachowymi kompetencjami.

Realizacji tego celu mają służyć przewidziane projektowaną ustawą efektywne instrumenty ochrony prawnej osoby doznającej przemocy. Równie ważne jest zapewnienie skutecznych oddziaływań interwencyjnych wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Projekt ustawy wprowadza tego rodzaju rozwiązania tak, aby ostatecznie stworzyć warunki do ukształtowania prawidłowych relacji w rodzinie doświadczanej przemocą. Ocena istniejącego stanu prawnego prowadzi bowiem do wniosku, że przyjęte regulacje nie dość skutecznie zapewniają ochronę osobie doznającej przemocy, w sytuacji gdy nie toczy się postępowanie karne w związku z przemocą w rodzinie.

W obowiązującym porządku prawnym postępowanie o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania odbywa się w trybie nieprocesowym na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. Nie sprzyja to natychmiastowemu zapewnieniu bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą, dla której najbardziej istotne w sytuacji zagrożenia jest możliwie szybkie i sprawne odseparowanie jej od osoby stosującej przemoc. W rezultacie zdarza się, że to osoba doznająca przemocy dla ochrony swojego życia lub zdrowia, jest zmuszona do opuszczenia mieszkania. Zaliczenie tych spraw do kategorii spraw pilnych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 1141) – § 2 pkt 5 lit. n – okazało się niewystarczające dla osiągnięcia

zamierzonego celu. Projekt przewiduje zatem wprowadzenie rozwiązań szczególnych, dotyczących tej kategorii spraw, które pozwolą sądowi na sprawne przeprowadzenie postępowania.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm., dalej „k.p.c.”) projektuje się wprowadzenie odrębnego postępowania w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Projekt przewiduje w tych sprawach rozwiązania, które umożliwią sądowi wydanie szczególnego rodzaju postanowienia o zabezpieczeniu oraz doręczanie orzeczeń sądu i pism sądowych przez Policję lub Żandarmerię Wojskową. Ponadto projekt określa terminy do wydania przez sąd postanowienia kończącego postępowanie w sprawie oraz postanowienia zabezpieczającego, utrzymując zasadę natychmiastowej wykonalności postanowienia wydanego w sprawie w przypadku zmiany okoliczności, zarówno zanim się ono uprawomocni, jak i wówczas, gdy jest już prawomocne. Ułatwieniem dla wnioskodawcy, związanym z szybkim dostępem do sądu, ma być projektowane ustawowe zwolnienie go od kosztów sądowych, przewidziane w nowelizowanej ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785, z późn. zm.).

Zupełnie nowym instrumentem mającym służyć bardziej skutecznej ochronie osoby dotkniętej przemocą jest nadanie Policji, a także Żandarmerii Wojskowej, w zakresie jej właściwości, uprawnienia do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, które poddane jest kontroli sądu. W tym celu w projekcie nowelizuje się przepisy ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360) i ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518, z późn. zm.).

Projekt zakłada również zmianę przesłanek materialnoprawnych wydawania orzeczeń w trybie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, dalej „u.p.p.r.”).

Mając na względzie konieczność respektowania orzeczeń sądowych oraz decyzji Policji i Żandarmerii Wojskowej, w projekcie dokonano nowelizacji ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821, z późn. zm.) przez dodanie nowego typu

czynu zabronionego przewidującego karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny za niezastosowanie się do wydanego przez Policję, Żandarmerię Wojskową lub przedłużonego przez sąd nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia bądź orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 11a ust. 1 u.p.p.r.

Jednocześnie dla wzmocnienia skuteczności tego rozwiązania przewidziano zmianę w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2019 r. poz. 1120, z późn. zm.) polegającą na zastosowaniu trybu przyspieszonego wobec sprawców tego wykroczenia.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 u.p.p.r. przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody dla ich zdrowia fizycznego lub psychicznego, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Jednocześnie, stosownie do treści art. 2 pkt 1 tej ustawy, przez „członka rodziny” należy rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą. Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

Przemoc w rodzinie stypizowana jest w art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128, dalej „k.k.”), penalizującym przestępstwo znęcania, które obejmuje również inne stany faktyczne. W przypadku przemocy w rodzinie zastosowanie mogą mieć także inne przepisy penalizujące zachowania naruszające dobra, jakimi są życie i zdrowie, wolność, wolność seksualna i obyczajność.

Powszechnie przyjmuje się, iż najskuteczniejszym środkiem ochrony osób dotkniętych przemocą jest natychmiastowe odizolowanie osoby stosującej przemoc. Tego typu środki już funkcjonują.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zakłada między innymi:

- 1) ochronę przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej,

- 2) zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Ochrona wskazana w punkcie 1 może być zrealizowana na drodze sądowej. Jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta przemocą może żądać, aby sąd zobowiązał go do opuszczenia mieszkania, o czym stanowi art. 11a ust. 1 u.p.p.r. Jak już podniesiono, sprawa tego rodzaju jest rozpoznawana w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. Rozprawa powinna odbyć się w terminie jednego miesiąca od dnia wpływu wniosku, a wydane postanowienie staje się wykonalne z chwilą ogłoszenia i może być zmienione lub uchylone w razie zmiany okoliczności (art. 11a ust. 2 u.p.p.r.).

Postępowanie prowadzone na podstawie art. 11a ust. 1 u.p.p.r. w rzeczywistości nie pozwala jednak na szybkie odizolowanie osoby dotkniętej przemocą od osoby stosującej przemoc. Dochowanie przez sąd terminu jednego miesiąca od dnia wpływu wniosku, w którym powinna się odbyć rozprawa, nierzadko bywa niemożliwe. Jedną z przyczyn stojących temu na przeszkodzie jest trudność doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy uczestnikom lub wezwań świadkom. Wysłana korespondencja, jeżeli nie zostanie odebrana przez adresata, podlega dwukrotnej awizacji (14 dni). Uwzględniając czas na przekazanie przesyłki do właściwej placówki pocztowej, a następnie zwrotu do adresata (przesyłki niepodjętej bądź zwrotnego poświadczenia odbioru), etap ten trwa do 30 dni, a niekiedy dłużej. Tymczasem nieobecność uczestnika, przy braku zwrotnego poświadczenia odbioru, bądź też niedoręczenie wezwania świadkowi pociągają za sobą konieczność odroczenia rozprawy, co wpływa na przedłużenie postępowania. Jeżeli dochodzi do wyznaczenia rozprawy w wymaganym przepisem czasie, nie jest to równoznaczne z wydaniem wówczas orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Jeżeli, po wydaniu orzeczenia uwzględniającego wniosek o nakazanie opuszczenia lokalu, uczestnik nie zastosuje się do niego dobrowolnie, należy wystąpić do komornika sądowego z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co dalej przedłuży czas pobytu osoby stosującej przemoc w lokalu wraz z osobą dotkniętą przemocą.

Na gruncie prawa karnego, dla zapewnienia bezpieczeństwa ofierze przemocy w rodzinie, najbardziej jest pożądane jej odizolowanie od sprawcy przemocy. W pierwszej kolejności umożliwiają to przepisy art. 244 § 1a i 1b ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, dalej „k.p.k.”).

Na podstawie art. 244 § 1a k.p.k. Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, a zachodzi obawa, że ponownie popełni przestępstwo, zwłaszcza, gdy tym grozi.

Natomiast art. 244 § 1b k.p.k. nakłada na Policję obowiązek zatrzymania, jeżeli przestępstwo zostało popełnione przy użyciu broni palnej, noża albo innego niebezpiecznego przedmiotu.

Opuszczenie lokalu, będące konsekwencją zatrzymania przez Policję, trwa jednak nie dłużej niż 48 godzin, chyba że w tym czasie sprawcy zostanie postawiony zarzut, a Policja wystąpi do prokuratora z wnioskiem o zastosowanie środków zapobiegawczych, który zostanie uwzględniony. Wymaga podkreślenia, iż głównym celem postępowania karnego jest pociągnięcie sprawcy przemocy w rodzinie do odpowiedzialności karnej i wymierzenie mu sprawiedliwej kary. Prokurator lub sąd mogą podczas postępowania przygotowawczego lub sądowego stosować środki zapobiegawcze, jednakże ma to na celu zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania. Ochrona pokrzywdzonego, choć niezwykle istotna, jest kwestią uboczną, toteż z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania ustaje stosowanie środków zapobiegawczych związanych z ochroną ofiary przemocy w rodzinie.

Izolację sprawcy od ofiary przemocy w rodzinie umożliwiają tymczasowe aresztowanie (art. 254 k.p.k.) bądź nakazanie podejrzanemu/oskarżonemu o przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa groził (art. 275a k.p.k.).

Wydając wyrok, skazujący sąd może orzec środek karny w postaci zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, a dodatkowo, gdy wymierzona kara jest zawieszana, zobowiązać skazanego do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach,

powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. W obu przypadkach orzeczenie jest wydawane na oznaczony czas.

Środki stosowane przez sąd lub prokuratora w ramach procedury karnej charakteryzuje wysoka skuteczność w zakresie szybkości izolacji sprawcy od ofiary przemocy w rodzinie, jednak osoby pokrzywdzone często nie składają zawiadomienia o przestępstwie lub odmawiają składania zeznań w toku postępowania. Przyczyną tego jest między innymi obawa przed sprawcą oraz często swoiste uzależnienie od sprawcy – na ogół członka rodziny, który utrzymuje rodzinę.

Jeżeli postępowanie karne nie zostanie wszczęte, nie ma podstaw do natychmiastowego odizolowania osoby stosującej przemoc od osoby dotkniętej przemocą.

Przepisy przewidujące możliwość zastosowania izolacyjnych środków chroniących ofiary przemocy w rodzinie istnieją m.in. w Austrii, której ustawodawstwo stało się wzorcem dla innych państw.

Instrumentami austriackimi służącymi walce z przemocą w rodzinie są między innymi właśnie środki zapewniające natychmiastową izolację osoby stanowiącej zagrożenie od ofiary w przypadku stosowania przemocy:

- nakaz opuszczenia mieszkania, w którym mieszka osoba zagrożona i jego bezpośredniego otoczenia, oraz zakaz powrotu wydawane przez Policję,
- nakaz opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakaz powrotu do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydawane przez sąd.

Uznając zasadność tych rozwiązań, projekt, jak wskazano, wprowadza do Kodeksu postępowania cywilnego osobny dział dotyczący rozpoznawania spraw o zobowiązane osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (w części pierwszej w księdze drugiej w tytule II po dziale I dodaje się dział Ia).

Z uwagi na szczególny charakter tych spraw w postępowaniu przed sądem jest pożądanym udział prokuratora. Dlatego do projektu wprowadza się przepis, który nakłada na sąd obowiązek doręczenia prokuratorowi odpisu wniosku oraz zawiadomienia go o terminach rozprawy (projektowany art. 560⁴ § 2 k.p.c.). Dzięki temu prokurator, działając w interesie

publicznym, będzie mógł w trakcie postępowania składać niezbędne wnioski, a jeżeli zajdzie taka konieczność – podejmować inne działania, np. o charakterze karnoprawnym, na podstawie informacji uzyskanych w toku rozprawy. Nie należy bowiem zapominać, że czyn zabroniony z art. 207 k.k. czy z art. 157 § 1 k.k., dotyczący spowodowania obrażeń ciała jest ścigany z oskarżenia publicznego.

Kiedy dochodzi do przemocy w rodzinie o charakterze zagrażającym życiu lub zdrowiu domowników, zasadniczo zachodzi potrzeba natychmiastowego odizolowania osoby stosującej przemoc od osoby dotkniętej przemocą. Stąd też, aby projektowane rozwiązania mogły skutecznie spełniać swoją funkcję ochronną, wprowadza się szczególne przepisy umożliwiające wydanie postanowienia o zabezpieczeniu dla zapewnienia bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą (projektowane art. 755²–755⁴ k.p.c.). Ponieważ, jak już wyżej wskazano, projekt przewiduje, że wniosek do sądu może być poprzedzony wydaniem nakazu lub zakazu przez Policję (projektowane art. 15aa–15ak ustawy o Policji) lub Żandarmerię Wojskową (projektowane art. 18a–18k ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych), w postanowieniu zabezpieczającym sąd będzie mógł udzielić zabezpieczenia nie tylko na zasadach ogólnych, lecz również przez przedłużenie wydanego przez Policję lub Żandarmerię Wojskową nakazu lub zakazu. Sąd, udzielając zabezpieczenia, identycznie jak w postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie, tak jak Policja lub Żandarmeria Wojskowa przy wydaniu nakazu lub zakazu, wskaże obszar lub odległości od mieszkania, które osoba stosująca przemoc jest zobowiązana zachować. Dodatkowo, uznając, że zachodzi konieczność sprawdzania, czy przedłużony nakaz lub zakaz nie są naruszane, projektodawca zobowiązał sąd do określenia w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia, jak często Policja lub Żandarmeria Wojskowa mają dokonywać tego sprawdzenia. Ustalenie częstotliwości czynności sprawdzenia pozostawiono decyzji sądu, zaznaczając jednakże, że ma mieć wówczas na względzie treść przepisów art. 15ai ust. 1 ustawy o Policji lub art. 18i ust. 1 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, które regulują zagadnienie sprawdzania, czy nakaz lub zakaz nie są naruszane, w przypadku gdy wydają je te organy. Projektodawca wychodzi przy tym z założenia, że sądy działają racjonalnie, toteż instytucja ta nie będzie nadużywana w sposób nadmiernie obciążający pracą Policję i Żandarmerię Wojskową. Uregulowanie to jest jednak konieczne, zważywszy na okoliczności, w jakich będzie dochodziło do wydania nakazu lub zakazu.

Wskazana wyżej szybka ścieżka procedowania wymaga, aby wniosek o zabezpieczenie został rozpoznany w możliwie najkrótszym terminie. Na rozpoznanie równie pilnego wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania sąd ma 24 godziny. W ocenie projektodawcy taki termin w przypadku omawianych spraw byłby zbyt krótki i w praktyce nierealny do zachowania. Wobec tego za optymalny uznano okres nie dłuższy niż trzy dni, licząc od dnia wpływu wniosku do sądu (projektowany art. 755² § 4 k.p.c.). Należy pamiętać, że chodzi o zdarzenia, które mogą wymagać natychmiastowej reakcji na istniejący w mieszkaniu stan zagrożenia. Funkcjonująca w takich warunkach osoba dotknięta przemocą, która z różnych przyczyn nie decyduje się na postępowanie karne, nie może wiele tygodni lub nawet miesięcy oczekiwać na decyzję w tym przedmiocie, zwłaszcza jeżeli to ona – uciekając przed osobą stosującą przemoc – opuściła mieszkanie. Co ważne, w celu zapewnienia osobie dotkniętej przemocą ciągłości ochrony przed osobą stosującą przemoc, sąd wskazuje w postanowieniu czas trwania zabezpieczenia (projektowany art. 755³ k.p.c.). Sąd, orzekając o zabezpieczeniu, którym przedłuża nakaz lub zakaz, będzie mógł zmienić wskazany w nakazie lub zakazie obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc jest zobowiązana zachować. Dzięki temu sąd będzie mógł dostosować ochronę osoby dotkniętej przemocą do aktualnej sytuacji.

W zakresie postępowania odwoławczego na etapie zabezpieczenia projekt również przewiduje uproszczenia. W sytuacji gdy do zażalenia nie został dołączony jego odpis, sąd sporządzi odpis zażalenia i doręczy uczestnikowi i prokuratorowi (projektowany art. 755² § 3 k.p.c.). Dzięki temu uniknie się wydłużenia procedury na czynność, która nie wymaga konieczności działania strony postępowania.

Projekt przewiduje zobowiązanie sądu opiekuńczego po otrzymaniu od Policji lub Żandarmerii Wojskowej zawiadomienia o wydaniu nakazu lub zakazu wobec osoby stosującej przemoc, która zamieszkuje z osobami małoletnimi, do wszczęcia postępowania z urzędu i orzeczenia bezzwłocznie w przedmiocie zabezpieczenia w zakresie uregulowania sposobu roztoczenia pieczy nad małoletnimi dziećmi, zgodnie z treścią art. 755 § 1 ust. 4 k.p.c. (projektowany art. 755⁴ k.p.c.). Sąd opiekuńczy w ramach tego postępowania będzie również, między innymi, decydował o prawie do kontaktów osoby stosującej przemoc z małoletnim tą przemocą dotkniętym. Sąd opiekuńczy, uznając, że utrzymywanie kontaktów przez dziecko z rodzicem stosującym przemoc poważnie zagraża jego dobru lub je narusza, zakazuje ich utrzymywania (art. 113³ k.r.o.). Orzekanie w tym przedmiocie pozostaje

bezsprzecznie we właściwości sądu, nie może tego prawa regulować ani Policja, ani Żandarmeria Wojskowa, toteż wprowadzenie szczególnego trybu zabezpieczenia z jednej strony będzie zgodne z ogólnymi przepisami prawa, z drugiej pozwoli na ochronę kompleksową małoletnich, o której ramach będzie decydował właściwy rzeczowo sąd opiekuńczy. Jeżeli zaś sąd opiekuńczy po dokonaniu własnych ustaleń uzna udzielenie zabezpieczenia za zbędne, wówczas orzeknie o braku podstaw do jego udzielenia. Regulacja ta ma na celu ochronę dobra i bezpieczeństwa małoletnich, co bezsprzecznie wymaga szybkiego działania.

Kolejnym środkiem służącym usprawnieniu postępowania w omawianych sprawach jest projektowany art. 560⁵ k.p.c., zgodnie z którym sąd I instancji orzeka w sprawie w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. Aby możliwe było dochowanie tego terminu, projekt przewiduje udzielanie sądowi przez Policję lub Żandarmerię Wojskową wszelkiej niezbędnej pomocy, w szczególności w zakresie doręczenia korespondencji. W tym celu projekt w części ogólnej Kodeksu postępowania cywilnego rozszerza krąg podmiotów, które mogą doręczać korespondencję sądową, o Policję i Żandarmerię Wojskową (projektowany art. 131 § 1¹), z jednoczesnym wskazaniem w projektowanym art. 560⁶ § 1–5 k.p.c. zasad tego doręczania. Mając na względzie, że możliwość doręczenia korespondencji przez Policję lub Żandarmerię Wojskową ma wyjątkowy charakter przez wprowadzenie jej wyłącznie w projektowanej regulacji, uznano, że procedura z nią związana oparta zostanie na przepisach art. 131 § 2 k.p.c., bez konieczności określania jej w rozporządzeniu (projektowany art. 560⁶ § 2 k.p.c.).

Niezależnie od wskazania w projektowanym art. 560⁷ § 1 k.p.c., że sąd w postanowieniu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wskazuje obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować, projekt przewiduje obowiązek sądu rozstrzygnięcia w przedmiocie zabezpieczenia, jeżeli było udzielone (projektowany art. 560⁸ k.p.c.). Sąd będzie mógł uchylić uprzednio udzielone zabezpieczenie w przypadku uwzględnienia wniosku, po to, aby w obrocie nie funkcjonowały dwa tytuły wykonawcze, co byłoby możliwe z uwagi na treść art. 757 k.p.c. Nie może bowiem uchodzić uwadze, że postanowienie uwzględniające wniosek jest skuteczne i natychmiast wykonalne, zaś sąd może je zmienić lub uchylić w razie zmiany okoliczności,

nawet gdy jest prawomocne. Rozwiązanie przyjęte w projektowanym art. 560⁷ § 2 k.p.c. powieli zasadniczo regulację z art. 11 u.p.p.r., mając również na względzie treść art. 523 i art. 577 k.p.c. Z brzmienia tych przepisów nie wynika, w jaki sposób sąd weryfikuje zaistnienie zmienionych okoliczności, nie budzi jednak wątpliwości, że sąd podejmuje wówczas zwykle czynności, jak w każdym innym postępowaniu, mające na celu ustalenie zaistnienia określonej zmiany. Sąd będzie też mógł uchylić zabezpieczenie w przypadku oddalenia wniosku, co uwzględni prawa uczestnika, umożliwiając mu korzystanie z mieszkania w najszybszym możliwym terminie.

Zgodnie z projektowanym art. 560⁹ § 1 k.p.c. sąd doręcza z urzędu odpis postanowienia uczestnikom postępowania, prokuratorowi, Policji lub Żandarmerii Wojskowej. Natomiast o rozstrzygnięciu sądu zostanie zawiadomiony właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach u.p.p.r., a gdy w mieszkaniu zamieszkują osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy. W celu skrócenia okresu międzyinstancyjnego w § 2 projekt zakłada, inaczej niż rozstrzygają to przepisy ogólne, że termin do złożenia wniosku o uzasadnienie będzie biegł od dnia ogłoszenia postanowienia, a nie od jego doręczenia.

Dla zapobieżenia zwłoce w postępowaniu przed sądem wywołanej brakami formalnymi środka odwoławczego, w projektowanym art. 560¹⁰ k.p.c. przewidziano, że gdy do apelacji nie dołączono jej odpisów, sąd sporządza i doręcza odpis apelacji. Natomiast usprawnieniu postępowania międzyinstancyjnego służyć ma projektowany art. 560¹¹ k.p.c., wskazujący, że odpowiedź na apelację należy wnieść w terminie tygodnia. Mając na uwadze potrzebę szybkości w tych sprawach, projekt wskazuje termin, w jakim również sąd II instancji powinien rozstrzygnąć sprawę, jako jeden miesiąc (art. 560¹² k.p.c.).

Wnioski w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia niejednokrotnie będą składane w czasie obowiązywania wydanego przez Policję lub Żandarmerię Wojskową na okres czternastu dni nakazu lub zakazu. Wnioskodawca będzie wówczas zmuszony podejmować czynności szybko i sprawnie. Ułatwieniem dla niego ma być możliwość złożenia wniosku na urzędowym formularzu, zgodnie z projektowanym art. 560³ § 1 k.p.c. Należy podkreślić, że będzie to uprawnienie, a nie obowiązek, toteż samodzielne sporządzenie wniosku nie będzie wywoływać żadnych negatywnych skutków.

W ocenie projektodawcy dla wzmocnienia ochrony udzielanej przez Policję, Żandarmerię Wojskową lub sąd w przedmiocie nakazania opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia jest konieczne wprowadzenie przepisów o charakterze karno-administracyjnym, które będą penalizować niezastosowanie się do obowiązków ciążących z tego tytułu na osobie stosującej przemoc. Aktualnie nie istnieją przepisy, których dyspozycje obejmowałyby swoim zakresem zachowania polegające na działaniu wbrew tego rodzaju decyzjom. Dlatego proponuje się, aby czyn polegający na niezastosowaniu się do nakazu, zakazu lub postanowienia sądu w przedmiocie opuszczenia lokalu stanowił wykroczenie. Odzwierciedleniem tego jest projektowany art. 66b Kodeksu wykroczeń.

Należy przewidywać, iż uregulowanie to, przewidując możliwość wymierzenia przez sąd kary aresztu do jednego miesiąca, kary ograniczenia wolności do jednego miesiąca bądź grzywny do 5000 złotych, spełni swoje cele tak w zakresie prewencji ogólnej, jak i szczególnej. Projektodawca wyszedł przy tym z założenia, iż reakcja na tego rodzaju wykroczenie powinna być szybka, albowiem perspektywa odległego w czasie wymierzenia kary może wywoływać u osób stosujących przemoc poczucie bezkarności, a co z a tym idzie prowadzić do niestosowania się do wydanego nakazu lub zakazu czy też orzeczenia sądu. Dlatego wykroczenie z art. 66b Kodeksu wykroczeń dodano do katalogu tych, które mogą być rozpoznawane przez sądy w trybie przyspieszonym.

Jak już podkreślano, dla stworzenia skutecznego i sprawnie działającego systemu osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest nieodzowne przyznanie określonych uprawnień Policji. Zwykle bowiem to funkcjonariusze Policji lub Żandarmerii Wojskowej jako pierwsi są informowani o wystąpieniu sytuacji przemocy w rodzinie, a co za tym idzie konieczności przeprowadzenia interwencji. Aby mogli efektywnie chronić ofiarę przemocy, należy im przyznać uprawnienia do podjęcia działań umożliwiających natychmiastowe usunięcie osoby stosującej przemoc z domu i odizolowanie jej od dotkniętych tą przemocą.

W celu kompleksowego uregulowania zagadnienia dotyczącego przemocy w rodzinie dokonano modyfikacji art. 15a ustawy o Policji normującego tryb zatrzymania przez policjanta osoby, która swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego. Nowelizacja w ust. 2 wprowadza ocenę, odrębnie dla osoby dorosłej i dziecka, ryzyka bezpośredniego

zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego, której powinien dokonać policjant, aby stwierdzić zasadność zatrzymania. Dla zapewnienia spójności tego rozwiązania projektowane w ustawie przepisy ustawy o Policji oraz przepisy ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych wprowadzają nowy instrument reakcji państwa na zjawisko przemocy w rodzinie, jakim jest nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, który może wydać policjant lub żołnierz Żandarmerii Wojskowej w zakresie jego właściwości, w stosunku do osoby stwarzającej swoim zachowaniem, polegającym na stosowaniu przemocy, zagrożenie dla życia lub zdrowia innych osób (projektowane odpowiednio art. 15aa ust. 1 ustawy o Policji oraz art. 18a ust. 1 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych). Co ważne, aby stwierdzić zasadność wydania nakazu lub zakazu, policjant również będzie dokonywać oceny szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, opierając się na wytycznych określonych w projektowanym przepisie art. 15a ustawy o Policji, co w obu przypadkach ma wpłynąć na usprawnienie podejmowanych decyzji. Rzeczony nakaz lub zakaz będzie wydawany podczas wykonywania czynności we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku z podjętą interwencją albo w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, w szczególności zgłoszenia przez kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków, lub przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie. W przypadku zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie, nakaz lub zakaz mogą być wydane bezpośrednio po jej zwolnieniu, co oznacza, że obie instytucje są stosowane rozłącznie. Warto podkreślić, że brak takiego przepisu mógłby skutkować wystąpieniem stanu zagrożenia dla osób wspólnie zamieszkujących.

Kolejne projektowane przepisy (odpowiednio art. 15aa ust. 2 – art. 15ak ustawy o Policji oraz art. 18a ust. 2 – art. 18k ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych) regulują szczegółowo postępowanie policjantów i żołnierzy Żandarmerii Wojskowej podejmowane w takich przypadkach. Rozwiązania te zapewniają z jednej strony, aby postępowanie to przebiegało sprawnie, zaś z drugiej, aby zachowane zostały prawa nie tylko osoby dotkniętej przemocą, ale także osoby wskazywanej jako stosującej przemoc. Zapewnieniu ochrony praw osoby stosującej przemoc służy uprawnienie do zabrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania zwierząt domowych, przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy, domagania się wpisania w protokole

czynności tego postępowania pozostawionego mienia czy też zobowiązanie policjanta lub żołnierza Żandarmerii Wojskowej do informowania tej osoby o możliwości uzyskania wsparcia, także w placówkach dysponujących miejscami noclegowymi, które to informacje na bieżąco będą przekazywane z użyciem środków komunikacji elektronicznej przez podmioty wyspecjalizowane do udzielania takiego rodzaju pomocy. Wprowadzono również unormowanie, zgodnie z którym, jeżeli w związku z wydaniem nakazu lub zakazu zajdzie potrzeba zabezpieczenia zwierząt stanowiących mienie osoby, wobec której wydano nakaz lub zakaz, stosuje się odpowiednio art. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz. 122 i 1123), co oznacza, że policjant będzie zobligowany do poinformowania o zaistniałej sytuacji odpowiednio wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Oprócz tego wprowadza się przepisy dotyczące zebrania przez Policję lub Żandarmerię Wojskową dowodów potwierdzających zaistnienie przemocy, w tym przesłuchania świadków, zwłaszcza osób dotkniętych przemocą, sposobu złożenia zażalenia i zasad jego rozpoznawania, zasad doręczania korespondencji, danych, które powinien zawierać wydany nakaz lub zakaz, treść protokołu z czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania, pouczeń, jakich należy udzielić osobie dotkniętej przemocą oraz osobie stosującej przemoc.

W celu ustalenia okoliczności wskazanych w zgłoszeniu o stosowaniu przemocy wprowadzono możliwość przesłuchania przez sąd (właściwy z uwagi na miejsce pobytu małoletniego) osób małoletnich, które w chwili przesłuchania nie ukończyły 15 lat, jednakże jedynie w przypadku, gdy ich zeznania mogą mieć istotne znaczenie dla sprawy, w szczególności gdy są jedynymi świadkami zdarzenia. Mając świadomość traumatycznych przeżyć małoletniego świadka przemocy, w celu maksymalnego zniwelowania dodatkowych przykrych doświadczeń, dokonanie jego przesłuchania obwarowano szeregiem warunków, takich jak: zapewnienie odpowiednich pomieszczeń, obecność biegłego psychologa i prokuratora czy też osoby pełnoletniej wskazanej przez małoletniego. W przesłuchaniu nie bierze udziału osoba stosująca przemoc w rodzinie. Z uwagi na jednorazowość tej czynności, z czynności przesłuchania osoby małoletniej sporządza się protokół i nagranie obrazu i dźwięku. Tym niemniej, jeżeli małoletni został już przesłuchany na okoliczność stosowania przemocy w rodzinie w innej sprawie, sąd po zapoznaniu się z tymi zeznaniami ocenia, czy zachodzi potrzeba przesłuchania małoletniego w związku z treścią wniosku Policji lub Żandarmerii Wojskowej. Jeżeli po analizie tych zeznań dojdzie do przekonania, że okoliczności w nich wskazane są wystarczającym dla Policji lub Żandarmerii Wojskowej

materiałem dowodowym do podjęcia decyzji o wydaniu nakazu lub zakazu, może odstąpić od przesłuchania. W takim jednak przypadku sąd przekazuje Policji lub Żandarmerii Wojskowej protokoły dotychczasowych przesłuchań małoletniego.

Ponadto, kiedy dostępny materiał dowodowy będzie niewystarczający do ustalenia, czy wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, stworzono policjantom i żołnierzom Żandarmerii Wojskowej możliwość zażądania dodatkowych informacji od innych instytucji lub organów oraz dokonywania innych czynności. Inną czynnością będzie, między innymi, wysłuchanie osoby wskazywanej jako ta, która stosuje przemoc. Należało wyłączyć możliwość przesłuchania takiej osoby w charakterze świadka, gdyż mogłoby to obligować ją do przekazywania informacji na swoją niekorzyść pod groźbą odpowiedzialności karnej, co należy uznać za niedopuszczalne. Wysłuchanie, o ile oczywiście będzie możliwe (np. osoba ta będzie w mieszkaniu, będzie trzeźwa, nie będzie pod wpływem środków odurzających, nie odmówi udziału w wysłuchaniu), pozwoli osobie mającej stosować przemoc na wypowiedzenie się, w tym wskazanie dowodów przemawiających na jej korzyść. Regulacja ta gwarantuje równość praw uczestników postępowania w zakresie czynności podejmowanych przez Policję lub Żandarmerię Wojskową.

Projekt zakłada, że nakaz lub zakaz, o ile nie zostanie uchylony przez sąd po rozpoznaniu zażalenia, traci moc po upływie czternastu dni od dnia jego wydania, chyba że w tym czasie sąd przedłuży czas jego stosowania na dalszy okres w drodze postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia. W ocenie projektodawcy termin ten jest wystarczający, aby osoba dotknięta przemocą, nie znajdując się pod presją sprawcy przemocy, dopełniła czynności niezbędnych do złożenia wniosku w sądzie o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Nakaz lub zakaz traci również moc, w przypadku gdy osoba, wobec której go wydano, została zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowano wobec niej środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

W celu umożliwienia przetwarzania danych osób dotkniętych przemocą oraz stosujących przemoc przez Żandarmerię Wojskową, z uwagi na nowe zadania tych organów w aspekcie zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, projekt przewiduje nowelizację przepisów ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych w tym zakresie.

Z uwagi na okoliczność, że ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. poz. 1490) znowelizowano ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852, 1655 i 1818) przez m.in. dodanie w art. 4 pkt 11a definiującego pojęcie „nowej substancji psychoaktywnej”, uznano za konieczne wprowadzenie do projektu zmiany art. 19 ust. 1 pkt 5 ustawy o Policji przez nadanie mu brzmienia: „5) nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi, ich prekursorami lub nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi,”. Zgodnie bowiem z aktualnym brzmieniem art. 19 ust. 1 pkt 5 sąd okręgowy może zarządzić kontrolę operacyjną przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych przez Policję w celu zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców, a także uzyskania i utrwalenia dowodów, ściganych z oskarżenia publicznego, umyślnych przestępstw nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi lub ich prekursorami oraz materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi. W konsekwencji nieuwzględnienie w przytoczonym przepisie „nowej substancji psychoaktywnej” powoduje, że w przypadku ściganego z oskarżenia publicznego, umyślnego przestępstwa nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu nowymi substancjami psychoaktywnymi, nie można zarządzić niejawnego nabycia takich substancji (art. 19a ustawy o Policji) oraz niejawnego nadzorowania (art. 19b ustawy o Policji). Projektowana zmiana w analizowanym zakresie w sposób istotny wpłynie na możliwość realizacji ustawowych zadań przez Policję. Uznając za niezbędne nadanie analogicznych uprawnień Żandarmerii Wojskowej, dokonano zmiany w ustawie o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych przez uzupełnienie wyliczenia, określonych w art. 31 ust. 1 pkt 8 czynów, stypizowanych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, o czyn z art. 62b ust. 1 i 2 tej ustawy, wprowadzony wskazaną powyżej ustawą o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Ponadto projekt obejmuje zmianę art. 53 ust. 3 pkt 2 i 3 oraz art. 55 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o Policji polegającą na zastąpieniu użytych w tych przepisach zdezaktualizowanych określeń „kara dodatkowa”, „przestępstwo popełnione z niskich pobudek” określeniami „środek karny” i „przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie”. Nowelizacja w tym zakresie wiąże się z faktem, że przepisy obecnie obowiązującego Kodeksu karnego nie znają już pojęć kary dodatkowej ani przestępstwa popełnionego z niskich pobudek. Natomiast zgodnie z art. 40 § 2 k.k. sąd może orzec pozbawienie praw publicznych w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie.

Mając na uwadze potrzebę stosowania takich samych instrumentów przez Żandarmerię Wojskową w stosunku do żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową w związku z przemocą w rodzinie jak i Policję w stosunku do pozostałych osób, projekt wprowadza w ustawie o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych przepis analogiczny jak przepis art. 15a w ustawie o Policji (projektowany art. 18 ust. 2 i 3 w art. 4 projektu).

Mając na uwadze, że sprawy tego rodzaju mają z założenia służyć udzieleniu ochrony ofierze przemocy, osoba taka nie powinna ponosić ciężarów finansowych związanych z kosztami postępowania. Z tych względów proponuje się zmianę w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez dodanie przepisu o zwolnieniu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie od ponoszenia kosztów sądowych w sprawie o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (projektowany art. 96 ust. 1 pkt 15).

Dla sprawnego funkcjonowania struktura tworzonego systemu wymaga spójności w określeniu czynności, które mają prowadzić do realizacji przyjętego celu. Jest nim nakazanie (zobowiązanie do) opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. W konsekwencji jednostki aktywnie działające w systemie, tj. Policja, Żandarmeria Wojskowa oraz sąd, muszą posiadać możliwość wydania identycznych środków ochronnych. Z tego też względu zachodzi konieczność zmiany art. 11a u.p.p.r., który stanowi materialnoprawną przesłankę

postanowienia, które ma być wydane w postępowaniu toczącym się w trybie projektowanych przepisów art. 560²–560¹¹ k.p.c. Nowe brzmienie rozszerza dotychczasowe uprawnienia sądu, tak aby były spójne z uprawnieniami przyznanymi w art. 15aa ust. 1 ustawy o Policji oraz art. 18a ust. 1 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych.

Również dla zachowania spójności przyjętych rozwiązań należało uwzględnić obecność przedstawicieli Żandarmerii Wojskowej w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych w odniesieniu do stosujących przemoc żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, toteż art. 9a u.p.p.r. wymagał nowelizacji przez dodanie kolejnych jednostek redakcyjnych.

W następstwie zawarcia w Kodeksie postępowania cywilnego szczegółowej regulacji postępowania w sprawach, o których mowa w art. 11a u.p.p.r., obowiązujące art. 11a ust. 2 i 3 staną się bezprzedmiotowe, dlatego nie znalazły się w projektowanym art. 11a.

Przewiduje się natomiast dodanie ust. 2, który jednoznacznie określa, iż ust. 1 stosuje się, gdy osoba dotknięta przemocą nie zajmuje mieszkania, gdyż czasowo je opuściła na skutek stosowania wobec niej przemocy, gdy członek rodziny stosujący przemoc czasowo opuścił mieszkanie oraz gdy małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu oraz inna osoba stosująca przemoc, okresowo lub nieregularnie przebywa w mieszkaniu wspólnie z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie. Proponowane brzmienie tego przepisu jest rozwiązaniem problemów, jakie pojawiały się przy dotychczasowym rozpoznawaniu spraw tego rodzaju, a dotyczących właśnie możliwości wydania orzeczenia nakazującego opuszczenie lokalu, w sytuacji gdy wnioskodawca bądź też osoba stosująca przemoc nie zamieszkiwali w nim, choćby czasowo, lub przebywali jedynie okresowo bądź nieregularnie. W intencji projektodawcy art. 11a ust. 1 u.p.p.r. ma być stosowany także w takiej sytuacji, co należało jednoznacznie wskazać w ustawie. Nie można bowiem dopuścić do sytuacji, że osoba dotknięta przemocą, opuszczając mieszkanie w obawie o swoje życie i zdrowie, a więc w sytuacji nagłego zagrożenia, utraci uprawnienie do domagania się, aby opuściła je osoba stosująca przemoc. Takie ograniczenie zastosowania art. 11a ust. 1 u.p.p.r. oznaczałoby zmuszanie osoby dotkniętej przemocą do pozostawania z osobą stosującą przemoc w tym samym mieszkaniu mimo zagrożenia, tylko po to, aby nie wygasło uprawnienie do skutecznego dochodzenia praw w trybie u.p.p.r. Również jeżeli to osoba stosująca przemoc z określonych przyczyn opuściła mieszkanie albo przebywa w nim jedynie okresowo bądź nieregularnie, sprzeczne

z założeniami ustawy byłoby nakazanie osobie dotkniętej przemocą oczekiwanie na jej powrót, aby mogła wystąpić ze stosownym wnioskiem.

Przyznanie osobie dotkniętej przemocą prawa do pozostania w mieszkaniu i korzystania z niego nie może zwolnić jej z ponoszenia ciężarów związanych z jego używaniem, co przewiduje projektowany art. 11a ust. 3 u.p.p.r., który nakłada to zobowiązanie wyłącznie na osoby pełnoletnie, chyba że na osobie stosującej przemoc ciąży obowiązek alimentacyjny wobec osoby pełnoletniej, która pozostała w mieszkaniu, a także określa zakres koniecznych do ponoszenia opłat związanych z zajmowaniem mieszkania.

Dodatkowo dla wykluczenia wszelkich wątpliwości interpretacyjnych co do rozumienia pojęcia „mieszkania”, którym posługują się ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawa o Policji, w projektowanych art. 15aa ust. 6 ustawy o Policji, art. 18a ust. 6 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych oraz art. 11a ust. 4 u.p.p.r. wyraźnie wskazano, iż pojęcie to obejmuje wszelkie lokale służące zaspokojeniu bieżących potrzeb mieszkaniowych.

W sytuacji niewykonania przez uczestnika orzeczenia sądu, wydanego na podstawie art. 11a ust. 1 u.p.p.r., którym osoba stosująca przemoc została zobowiązana do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zastosowanie znajdują przepisy ogólne o wykonaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych (art. 1046 k.p.c.).

Projektowane rozwiązania powinny realnie poprawić sytuację osób dotkniętych przemocą. Przyczynią się do przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, a także będą pomocne w ukształtowaniu prawidłowych relacji między jej członkami, przy zachowaniu bezpieczeństwa i godności osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Przed skierowaniem niniejszego projektu do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania nie dokonywano oceny OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej ani nie jest z nim sprzeczny. Nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich firm.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem w trybie powołanej wyżej ustawy.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marcin Romanowski – Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Monika Szczepanowska tel. 22 52 12 635</p>	<p>Data sporządzenia 24 lutego 2020 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna Ministra Sprawiedliwości</p> <p>Nr w wykazie prac UD22</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Potrzeba podjęcia prac legislacyjnych wynika z konieczności poprawy sprawności i efektywności procedur służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie jest uznawana za złożony problem całego społeczeństwa, o skomplikowanych uwarunkowaniach psychologicznych, wielorakich przyczynach i wielopłaszczyznowych konsekwencjach dla wszystkich członków rodziny, wymagający wszechstronnego uregulowania w prawie publicznym. Zauważa się potrzebę wdrożenia efektywnych instrumentów ochrony prawnej osoby doznającej przemocy w rodzinie, polegających na szybkim izolowaniu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie od osoby stosującej przemoc, w sytuacjach gdy stwarza ona zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników.

Niektóre z dotychczasowych rozwiązań, w szczególności w zakresie nakazu opuszczenia lokalu przez sprawcę przemocy w rodzinie, uregulowane m.in. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218), zwanej dalej: „u.p.p.r.”, czy w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), zwanej dalej: „k.p.k.”, okazały się niewystarczające. W związku z powyższym konieczne jest wprowadzenie nowych rozwiązań oraz znowelizowanie obecnie obowiązujących.

Z danych statystycznych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2018 r. stwierdzono 159 297 przypadków przemocy w rodzinie. Przybierały one formę:

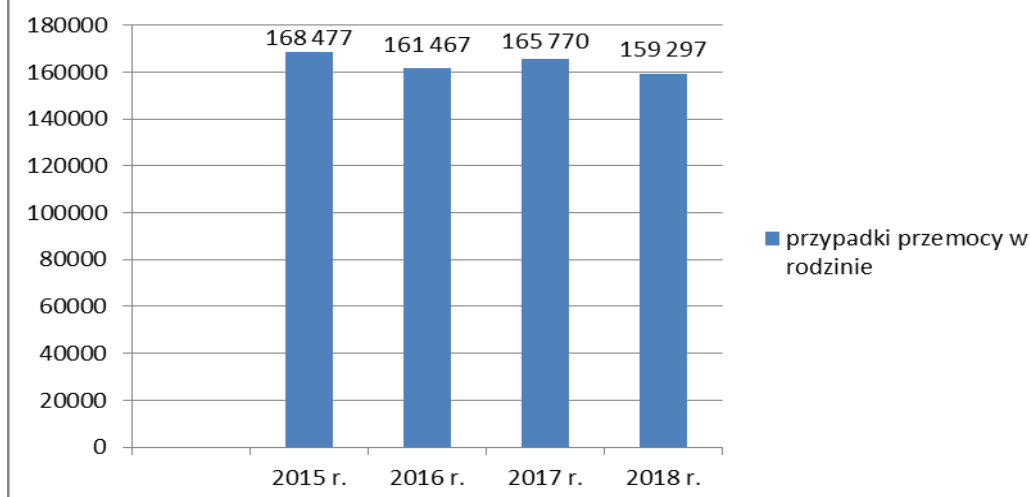
- przemocy psychicznej – 75 555 przypadków,
- przemocy fizycznej – 57 590 przypadków,
- przemocy ekonomicznej – 1861 przypadków,
- przemocy seksualnej – 1244 przypadków,
- innych rodzajów przemocy – 23 057 przypadków.

W odniesieniu do 2017 r liczba przypadków przemocy w rodzinie spadła o 6473 (dynamika wyniosła 96,10%), a w odniesieniu do 2016 r. liczba przypadków przemocy spadła o 2170 (dynamika wyniosła 98,66%)¹.

Poniższy wykres przedstawia liczbę stwierdzonych przypadków przemocy w rodzinie w latach 2015-2018:

¹ Biuro Prewencji KGP, Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2018 r.

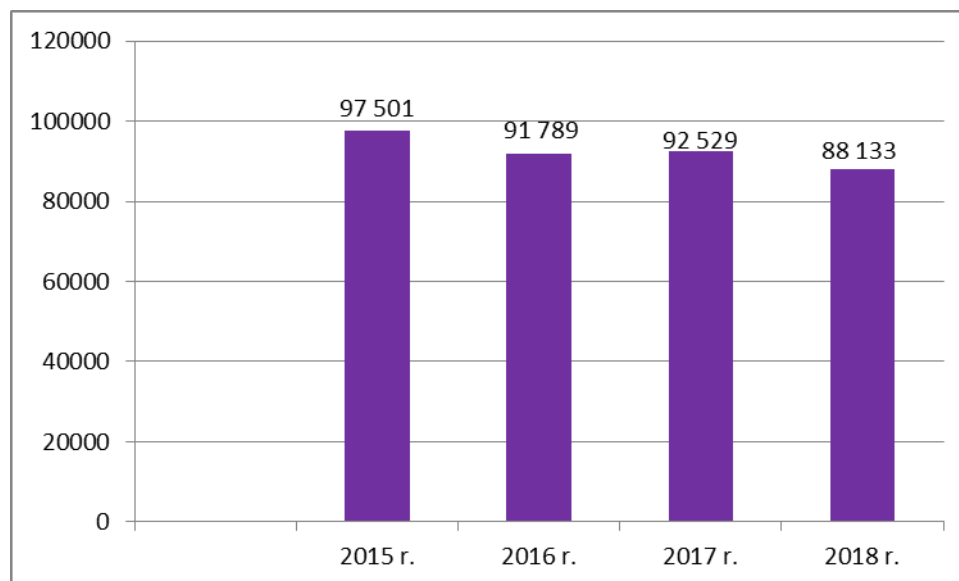
przypadki przemocy w rodzinie

Oznacza to, że zgodnie z danymi GUS, które szacują liczbę gospodarstw domowych w Polsce na 14,1 mln², w ponad 1 na 100 gospodarstw domowych w Polsce doszło w 2018 r. do zachowań znamionujących przemoc w rodzinie (1,13%)³.

Ponadto w 2018 r. Policja stwierdziła podejrzenie dotknięcia przemocą w rodzinie u 88 133 osób. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły kobiety (65 057 osoby) – 73,82% . W dalszej kolejności zjawisko to dotyczyło osób małoletnich – 12 404 osób (14,07% ogółu) oraz mężczyzn – 10 672 osób (12,11% ogółu)⁴.

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób, co do których istniało podejrzenie (w latach 2015–2018), że są dotknięte przemocą w rodzinie:

W 2018 r. odnotowano spadek ogólnej liczby osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Liczba ta wyniosła 73 654 osób i w stosunku do 2017 r. (76 206); dało to spadek o 3,35% (2552 osób).

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie⁵:

² GUS, Prognoza gospodarstw domowych na lata 2016–2050, Warszawa 2016 r.

³ Przyjmując założenie, że każdy przypadek dotyczył innego gospodarstwa domowego.

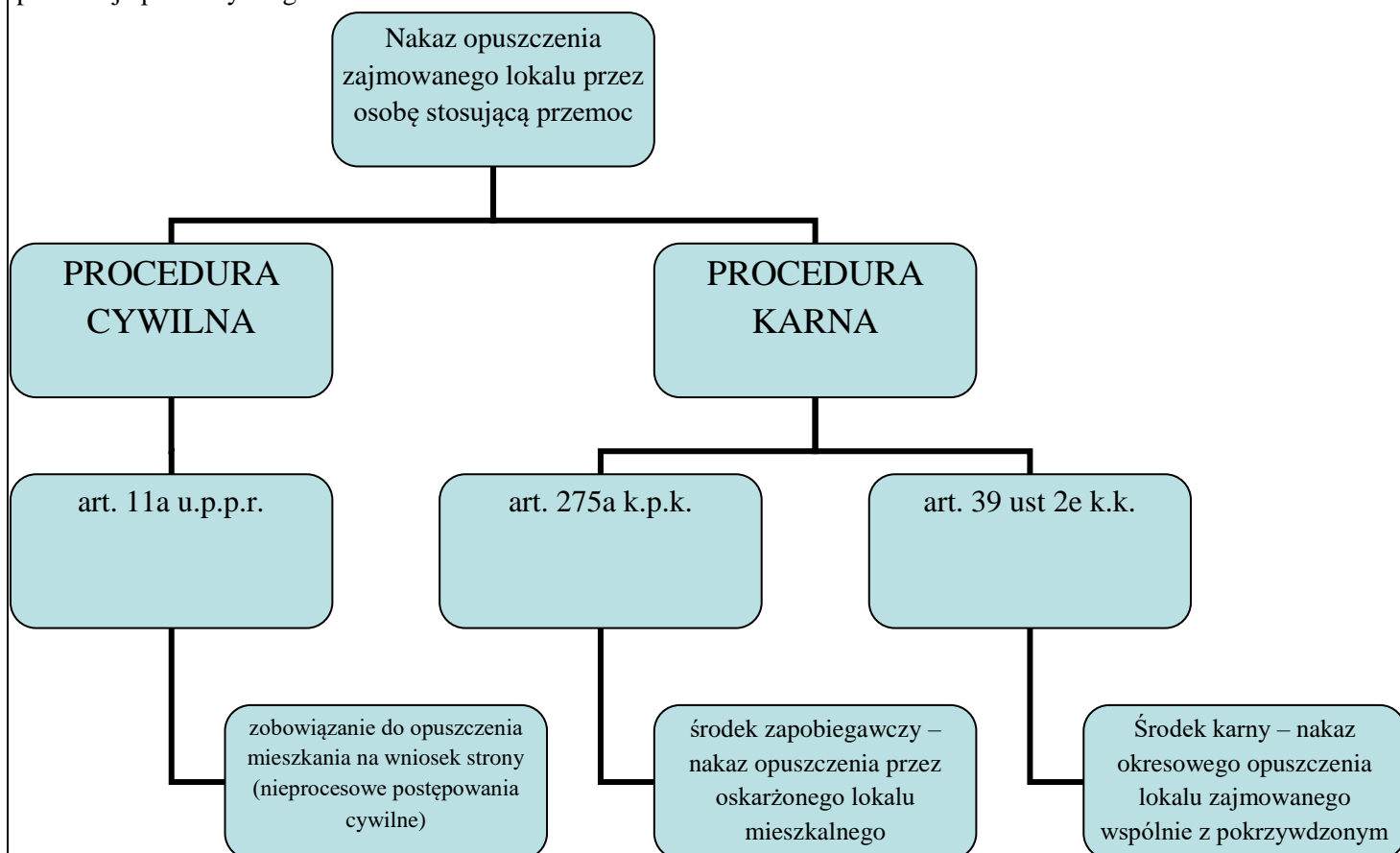
⁴ Biuro Prewencji KGP, Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2018 r.

⁵ Biuro Prewencji KGP, Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2018 r.

Kategorie osób	2016 r.	2017 r.	2018 r.	
			Liczba bezwzględna	% ogółu
Kobiety	5 461	5 878	6 045	8,21
Mężczyźni	68 321	70 035	67 306	91,38
Nieletni	ogółem	373	293	0,41
	dziewczęta	111	85	0,11
	chłopcy	262	208	0,30
ogółem	74 155	76 206	73 654	-

W przypadku przestępstw z kategorii przemocy w rodzinie (art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 poz. 1950 i 2128), zwanej dalej: „k.k.”), Policja w 2018 r. wszczęła na terenie kraju 28 786 postępowań, co w porównaniu do roku 2017 (28 611 postępowań) dało wzrost o 0,61%, zaś w stosunku do 2016 r. (26 633 postępowań) dało wzrost o 8,08%.

Jedną z instytucji mających zapewnić ofierze przemocy w rodzinie szybką ochronę jest nakaz opuszczenia lokalu przez sprawcę. W obecnym stanie prawnym wydanie nakazu opuszczenia zajmowanego lokalu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie może być dokonane na gruncie regulacji zawartych zarówno w procedurze cywilnej, jak i karnej. Szczegóły prezentuje poniższy diagram.

1. Procedura cywilna

Pierwszą z form przewiduje art. 11a u.p.p.r. Zgodnie z jego treścią, jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne

zamieszkiwanie, osoba dotknięta przemocą może żądać, aby sąd zobowiązał go do opuszczenia mieszkania.

Przedmiotowa sprawa rozpoznawana jest przez sąd w trybie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.c.”, o postępowaniu nieprocesowym. Wniosek powinien być rozpatrzony na rozprawie wyznaczonej w terminie jednego miesiąca od dnia wpływu, a orzeczenie w tego typu sprawie staje się wykonalne z chwilą ogłoszenia.

Żądanie przysługuje osobie dotkniętej przemocą w rodzinie niezależnie od tego, czy sprawcy tej przemocy można zarzucić popełnienie przestępstwa. Żądanie jest też niezależne od tego, czy wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie toczy się lub zakończyło się postępowanie w sprawie o popełnienie takiego przestępstwa.

Szczegółowe dane dotyczące spraw cywilnych o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą w I instancji w sądach rejonowych w latach 2013–2018 prezentuje tabela poniżej:

LATA	Sprawy do załatwienia	Załatwiono							Pozostało na okres następny	Wskaźnik czasu trwania postępowania (wg metodologii CEPEJ) (w dniach)*
		razem	z tego							
			uwzględniono w całości lub w części	oddalono	zwrócono	odrzucono	umorzono	inne załatwienia		
2013	1 316	879	387	118	88	8	187	91	437	181,5
2014	1 589	1 134	487	136	132	8	244	127	455	146,5
2015	1 861	1 301	571	198	140	8	275	109	560	157,1
2016	2 122	1 541	705	235	174	9	316	102	581	137,6
2017	2 035	1 497	696	230	141	12	320	98	538	131,2
2018	2 134	1 532	689	260	171	14	328	70	602	143,4

Jak pokazuje dotychczasowa praktyka, procedowanie w sprawach o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania nie sprzyja sprawności i szybkości postępowania, które powinno zostać jak najszybciej zakończone. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim brak rozwiązań umożliwiających szybkie zawiadomienie stron o czynnościach procesowych.

Z danych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że w 2018 r. w sądach rejonowych załatwiono łącznie 1532 sprawy o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą. W tym samym okresie do sądów rejonowych wpłynęło 1596 przedmiotowych spraw, natomiast średnio jedną sprawę sąd rozpatrywał 143,4 dni⁶.

2. Procedura karna

Środek zapobiegawczy – nakaz opuszczenia przez oskarżonego lokalu mieszkalnego

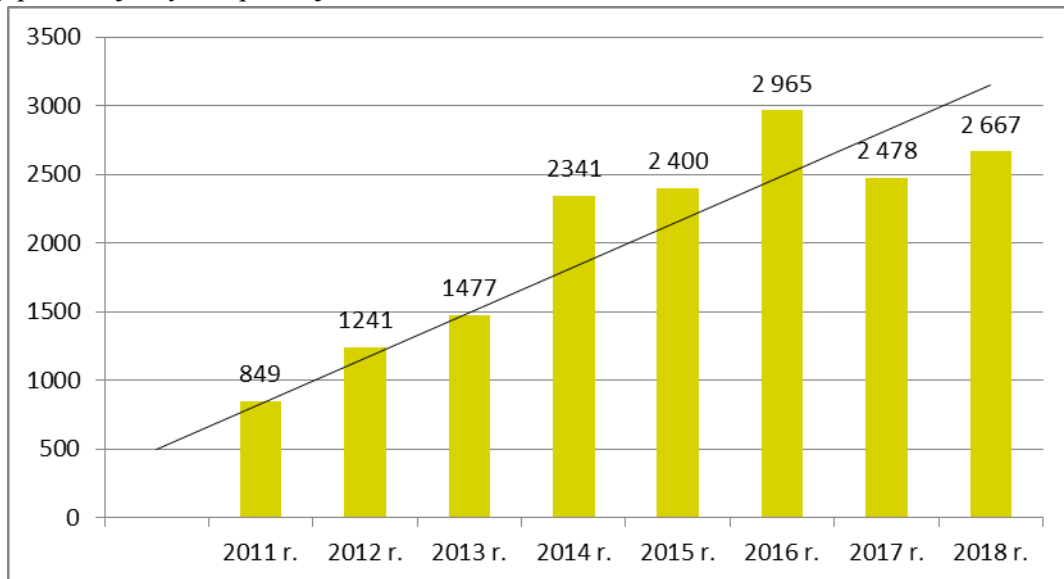
K.p.k. przewiduje możliwość zastosowania wobec podejrzanego/oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Środek ten może zostać zastosowany w sytuacjach, w których zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa groził.

⁶ Wskaźnik czasu trwania postępowania (według metodologii CEPEJ w dniach) jest odniesieniem liczby spraw pozostających do załatwienia na następny okres statystyczny do przeciętnego załatwienia spraw ogółem w danym okresie statystycznym lub okresie działania jednostki sprawozdawczej – 365 dni.

Powyższy środek jest stosowany na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Sąd pierwszej instancji właściwy do rozpoznania sprawy, jeżeli nie ustały przesłanki jego stosowania, może na wniosek prokuratora przedłużyć jego stosowanie na dalsze okresy, nie dłuższe niż 3 miesiące (art. 275a § 4 k.p.k.).

W 2018 roku liczba podejrzanych, wobec których zastosowano wyżej wymieniony środek zapobiegawczy, wyniosła 2667. Szczegóły prezentuje wykres poniżej:

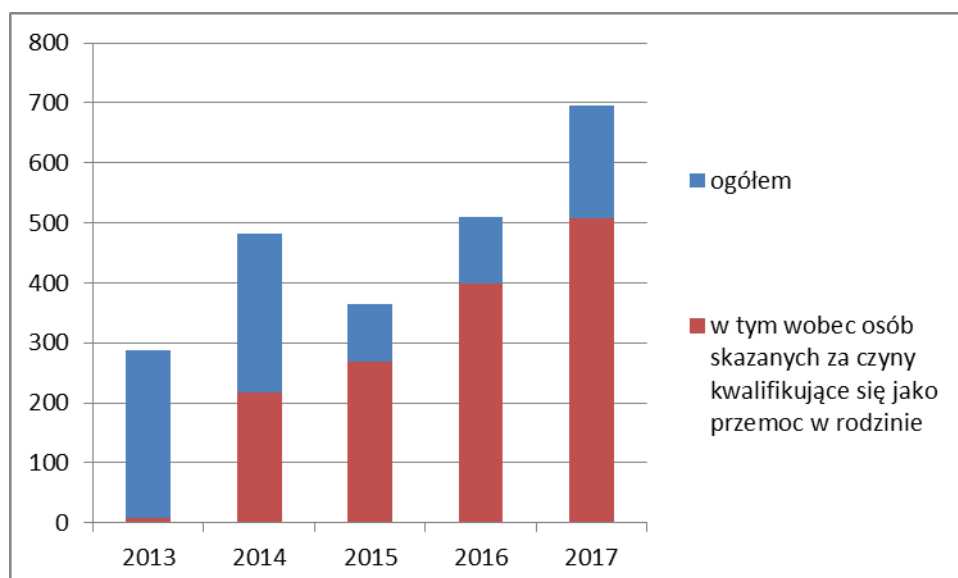

Z dostępnych danych statystycznych wynika, iż w całym 2018 roku sądy rejonowe wydały łącznie 2667 postanowień w przedmiocie zastosowania środka zapobiegawczego w postaci nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego, w tym wydano 328 postanowień w zakresie przedłużenia nakazu zastosowanego przez prokuratora lub sąd na dalsze okresy. Powyższe dane uwzględniają również liczbę środków zapobiegawczych, które wpłynęły do sądu wraz z aktem oskarżenia.

Środek karny – nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym

Ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 842) wprowadzono do k.k. również nowy, samoistny środek karny w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 39 pkt 2e k.k.).

W ostatnich latach zaobserwować można coraz częstsze orzekanie tego środka, w szczególności w przypadku przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie.

W Polskim systemie prawnym brak jest natomiast rozwiązań opartych o normy prawa karnego pozwalających – w sytuacjach, w których jest to niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa osobom będącym ofiarami przemocy w rodzinie – nakazanie przez interweniujące jednostki Policji lub Żandarmerii Wojskowej (w stosunku do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej) natychmiastowego opuszczenia lokalu przez sprawcę przemocy domowej.

Dodatkowo należy zauważyć, że ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. poz. 1490) dokonano zmiany w art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dodając pkt 11a definiujący pojęcie „nowej substancji psychoaktywnej”. Zgodnie z tym przepisem „nową substancją psychoaktywną” jest każda substancja lub grupa substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu działającego na ośrodkowy układ nerwowy, inna niż substancja psychotropowa i środek odurzający, stwarzająca zagrożenia dla zdrowia lub zagrożenia społeczne porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający, które nasilają działanie tych substancji, określona w przepisach wydanych na podstawie art. 44f pkt 3 (tj. w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych).

Przytoczona zmiana nie znalazła odzwierciedlenia w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Zgodnie bowiem z aktualnym brzmieniem przepisu art. 19 ust. 1 pkt 5 sąd okręgowy może zarządzić kontrolę operacyjną przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych przez Policję w celu zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców, a także uzyskania i utrwalenia dowodów, ściganych z oskarżenia publicznego, umyślnych przestępstw nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi lub ich prekursorami oraz materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi. Nieuwzględnienie w przytoczonym przepisie „nowej substancji psychoaktywnej” powoduje, że w przypadku ściganego z oskarżenia publicznego, umyślnego przestępstwa nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu nowymi substancjami psychoaktywnymi nie można zarządzić niejawnego nabycia takich substancji (art. 19a ustawy o Policji) oraz niejawnego nadzorowania wytwarzania, przemieszczania, przechowywania lub obrotu takimi substancjami (art. 19b ustawy o Policji).

Podobny problem występuje w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730). Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 31 ust. 1 pkt 8 tej ustawy wojskowy sąd okręgowy może zarządzić kontrolę operacyjną przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych przez Żandarmerię Wojskową w celu zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców, a także uzyskania i utrwalenia dowodów, ściganych z oskarżenia publicznego, umyślnych przestępstw określonych w art. 53 ust. 1 (nielegalne wytwarzanie, przetwarzanie albo przerób), art. 55 ust. 1 (nielegalny obrót), art. 56 ust. 1 (wprowadzenie do obrotu), art. 58 ust. 1 (udzielanie oraz ułatwianie, umożliwianie albo nakłanianie do użycia), art. 59 ust. 1 (udzielanie oraz ułatwianie albo nakłanianie do użycia w celu osiągnięcia korzyści) i art. 62 ust. 1 (nielegalne posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych) ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852, 1655 i 1818). W katalogu tym brakuje przestępstwa nielegalnego posiadania nowych substancji psychoaktywnych (art. 62b ust. 1 i 2 tej ustawy).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowana ustawa ma na celu usprawnienie funkcjonującej w art. 11a u.p.p.r. instytucji zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania. Zgodnie z art. 11a u.p.p.r. żądanie zobowiązania sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania może złożyć osoba dotknięta przemocą, jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie. Przesłanki zastosowania tej instytucji w stosunku do obowiązującego stanu prawnego nie ulegną zmianie.

W trakcie prac nad projektem rozważano opcję braku regulacji (opcja 0) oraz interwencję legislacyjną. Nie rozważano natomiast działań pozalegisłacyjnych, ponieważ instytucja nakazu opuszczenia lokalu przez sprawcę przemocy w rodzinie jest uregulowana ustawowo i jej usprawnienie może nastąpić wyłącznie przez zmiany legislacyjne. W przypadku wyboru opcji 0 w dalszym ciągu utrzymane zostałyby dotychczasowe rozwiązania, które nie sprzyjają sprawności i szybkości postępowania. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, projektodawca proponuje podjąć działania legislacyjne w zaproponowanym w projekcie kształcie.

W celu rozwiązania problemu wskazanego w pkt 1 OSR jest konieczna interwencja legislacyjna w postaci ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Ma ona na celu zwiększenie ochrony prawnej osób zagrożonych przemocą domową, w szczególności przez:

1) usprawnienie i przyspieszenie procedury przewidzianej w art. 11a u.p.p.r.

W tym celu art. 11a u.p.p.r. otrzyma nowe brzmienie, a do k.p.c. zostanie wprowadzony nowy rozdział, szczegółowo regulujący sposób procedowania spraw o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, przewidzianego w art. 11a u.p.p.r. Ponadto, biorąc pod uwagę, że sprawy tego rodzaju z założenia mają służyć udzieleniu ochrony ofierze przemocy w rodzinie, nie jest uzasadnione obciążanie takiej osoby ciężarem finansowym związanym z kosztami postępowania. Dlatego w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zostanie wprowadzony przepis o zwolnieniu osoby dotkniętej przemocą z mocy ustawy od obowiązku uiszczania kosztów sądowych w sprawie o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

W ramach usprawnienia i przyspieszenia procedury przewidzianej w art. 11a u.p.p.r. proponuje się w szczególności:

- aby sąd w postanowieniu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wskazał obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie będzie obowiązana zachować,
- określenie terminów, w jakich sąd powinien wydać orzeczenie w sprawie; zmiany zakładają, że sąd pierwszej instancji będzie zobowiązany wydać orzeczenie w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku w sprawie; sąd drugiej instancji będzie zobowiązany wydać orzeczenie w terminie jednego miesiąca od dnia przedstawienia akt sprawy wraz z apelacją sądowi drugiej instancji przez sąd pierwszej instancji,
- wprowadzenie możliwości żądania przez wnioskodawcę udzielenia przez sąd zabezpieczenia, polegającego na przedłużeniu przez sąd nakazu lub zakazu wydanego przez Policję lub Żandarmerię Wojskową; sąd będzie zobowiązany orzec w przedmiocie zabezpieczenia w ciągu 3 dni od dnia wniesienia wniosku,
- wprowadzenie zasady, że w sytuacji gdy do wniosku, zażalenia lub innych pism nie dołączono odpisów, to sąd będzie zobowiązany sporządzić odpisy takich pism we własnym zakresie i doręczyć je uczestnikowi postępowania oraz prokuratorowi – co pozwoli na uniknięcie wydłużenia postępowania,
- możliwość doręczania pism w postępowaniu za pośrednictwem Policji lub Żandarmerii Wojskowej oraz zobowiązanie tych podmiotów do udzielenia sądowi wszelkiej innej pomocy niezbędnej do szybkiego zakończenia postępowania,
- wprowadzenie zasady, zgodnie z którą postanowienie w sprawie zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczania mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia będzie skuteczne i wykonalne z chwilą jego ogłoszenia,
- wprowadzenie obowiązku doręczenia z urzędu postanowienia wraz z uzasadnieniem, jeżeli było sporządzone, uczestnikom postępowania, prokuratorowi, Policji lub Żandarmerii Wojskowej oraz zawiadomienia właściwego miejscowo zespołu interdyscyplinarnego, a gdy w mieszkaniu zamieszkuje osoby małoletnie – obowiązek zawiadomienia także właściwego miejscowo sądu opiekuńczego,
- w sytuacji gdy do apelacji nie dołączono jej odpisów, to sąd będzie zobowiązany sporządzić i doręczyć odpisy apelacji; termin do wniesienia odpowiedzi na apelację będzie tygodniowy, apelacja będzie wnoszona bezpośrednio do sądu drugiej instancji; sam fakt obowiązku wniesienia odpowiedzi na apelację bezpośrednio do sądu drugiej instancji także przyczyni się do przyspieszenia całej procedury,
- wprowadzenie do ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785, z późn. zm.) przepisu, w myśl którego zwalnia się od kosztów sądowych osobę domagającą się opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,

2) wprowadzenie instytucji natychmiastowego nakazu opuszczenia mieszkania

W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360) jest nowelizowany przepis art. 15a ustawy o Policji normujący tryb zatrzymania przez policjanta osoby, która swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego. Dodawany ust. 2 wprowadza oceny, odrębnie dla osoby dorosłej i dziecka, ryzyka bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego, której powinien dokonać policjant, aby stwierdzić zasadność zatrzymania. Zasadniczą istotą nowelizacji tej ustawy jest dodanie nowych przepisów przyznających Policji uprawnienia do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania w stosunku do osoby, która swoim zachowaniem, polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia.

W szczególności proponuje się, aby:

- nakaz i zakaz mogły być stosowane łącznie i były natychmiast wykonalne; nakaz lub zakaz może być wydany podczas podjętej interwencji we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu albo w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, w szczególności zgłoszenia przez kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków lub przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie,
- osoby zgłaszające były przesłuchiwane w charakterze świadków na okoliczności wskazane w zgłoszeniu, natomiast osoby małoletnie będą mogły być przesłuchiwane tylko wówczas, jeżeli ich zeznania będą istotne dla sprawy, w szczególności gdy są jedynymi świadkami zdarzenia; Policja, stosownie do okoliczności, będzie mogła przesłuchać w charakterze świadków również inne osoby, będzie też mogła wysłuchać osobę stosującą przemoc w rodzinie, o ile nie utrudni to natychmiastowego wydania nakazu lub zakazu,
- nakaz lub zakaz mógł zostać wydany również w przypadku nieobecności we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu członka rodziny stosującego przemoc w rodzinie podczas wykonywania czynności przez Policję,
- nakaz lub zakaz doręczano niezwłocznie osobie stosującej przemoc w rodzinie oraz osobie dotkniętej przemocą; w przypadku braku możliwości dokonania doręczenia na drzwiach lokalu umieszczana będzie informacja o ich wydaniu, miejscu, gdzie należy je odebrać, a także zasadach pobrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania niezbędnych rzeczy, o czym Policja dokonuje wzmianki w nakazie lub zakazie, wskazując przyczynę braku doręczenia,
- odpis nakazu lub zakazu Policja niezwłocznie doręczała każdorazowo prokuratorowi, właściwemu miejscowo zespołowi interdyscyplinarnemu, a gdy w lokalu zamieszkują osoby małoletnie – także właściwemu miejscowo sądowi opiekuńczemu,
- osobie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, przysługiwało zażalenie do sądu, które należy wniesić w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu; sąd jest zobowiązany rozpatrzyć zażalenie w terminie 3 dni od dnia jego wpływu do sądu. Sąd uchylił zaskarżony nakaz lub zakaz w przypadku stwierdzenia jego bezzasadności, nieprawidłowości lub nielegalności, o czym niezwłocznie informuje osobę dotkniętą przemocą w rodzinie,
- osoba zobowiązana do natychmiastowego opuszczenia lokalu obowiązana była wskazać adres miejsca, w którym będzie przebywać, oraz, o ile to możliwe, numer telefonu,
- Policja w okresie trwania zakazu lub nakazu przynajmniej trzykrotnie podejmowała czynności mające na celu sprawdzenie, czy nakaz lub zakaz nie są naruszane,
- w przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości nakazu lub zakazu, sąd zawiadamiał o tym przełożonego funkcjonariusza Policji, który wydał nakaz lub zakaz; nakaz lub zakaz traci moc po upływie czternastu dni od ich wydania, chyba że został przedłużony przez sąd.

Dla zapewnienia spójności w aspekcie działań Policji w związku z u.p.p.r w zakresie dotyczącym zasad stosowania nakazu lub zakazu wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym, w celu stwierdzenia zasadności ich wydania, policjant będzie również dokonywać oceny szacowania ryzyka zagrożenia zdrowia lub zdrowia ludzkiego, opierając się na wytycznych określonych w projektowanym przepisie art. 15a ust. 2 ustawy o Policji, co w obu przypadkach ma wpłynąć na usprawnienie podejmowanych decyzji.

Do ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych proponuje się wprowadzenie analogicznych przepisów dotyczących uprawnień Żandarmerii Wojskowej jak w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Ponadto proponuje się uzupełnienie składów zespołów interdyscyplinarnych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, także o przedstawicieli Żandarmerii Wojskowej.

Z uwagi na powyższe zmiany niezbędne będzie również dokonanie zmian w ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821, z późn. zm.), gdzie proponuje się dodanie przepisów (projektowany art. 66b) przewidujących zagrożenie karą aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny za niestosowanie się do wydanego przez Policję, Żandarmerię Wojskową lub sąd nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz orzeczenia sądu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wydanego na podstawie art. 11a ust.1 u.p.p.r. Ponadto, w celu zapewnienia szybkości postępowania, projektowana ustawa przewiduje wprowadzenie zmiany do art. 90 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2019 r. poz. 1120 i 1123), zgodnie z którą wobec sprawców wykroczenia określonego w art. 66b Kodeksu wykroczeń będzie stosowane postępowanie przyspieszone.

Porównanie projektowanych rozwiązań do obecnie obowiązującego stanu prawnego prezentuje poniższa tabela:

	Obecnie obowiązujący art. 11a u.p.p.r.	Zmiany w u.p.p.r. i k.p.c.	Zmiany w ustawie o Policji oraz ustawie o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych
Konieczność zawiadomienia uczestników postępowania	Zawiadomienie metodą tradycyjną trwa ok. 6–8 tygodni.	do 7 dni (pisma doręcza Policja lub Żandarmeria Wojskowa)	Brak konieczności zawiadamiania
Konieczność zebrania pełnego materiału dowodowego w sprawie	Konieczność udowodnienia, że swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie	Konieczność udowodnienia, że swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie	Policja lub Żandarmeria Wojskowa ustala, czy dana osoba stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą, i na podstawie zdobytych informacji decyduje o wydaniu nakazu lub zakazu. Policja lub Żandarmeria Wojskowa będą miały prawo, jeżeli uznają to za konieczne, zażądać dodatkowych informacji od innych instytucji lub organów.
Konieczność przesłuchania pokrzywdzonych/powodów, świadków, oskarżonego/pozwanego	Przesłuchanie odbywa się na rozprawie	Przesłuchanie odbywa się na rozprawie	Policja lub Żandarmeria Wojskowa ustala i wysłuchuje, o ile to możliwe, wszystkich dotkniętych przemocą pełnoletnich członków rodziny zamieszkujących dane mieszkanie. Ponadto Policja lub Żandarmeria Wojskowa mogą wysłuchać osobę stosującą przemoc w rodzinie, o ile nie

			utrudni to natychmiastowego wydania nakazu lub zakazu. Osoby zgłaszające należy przesłuchać w charakterze świadków.
Rozpoznanie wniosku o zastosowanie środka	Zgodnie z ustawą postanowienie jest wydawane po pierwszej rozprawie, która powinna się odbyć w ciągu miesiąca od dnia wpływu wniosku. W praktyce postanowienie jest wydawane średnio po 143 dniach	Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku	Policja lub Żandarmeria Wojskowa może wydać nakaz lub zakaz bezpośrednio po uzyskaniu informacji o przemoc w rodzinie.
Odroczenie (odwołanie) rozprawy	Przykładowe powody odroczenia terminów rozprawy: a) nieobecność strony ze względu na zły stan zdrowia lub nadzwyczajne okoliczności, b) niestawiennictwo świadków, c) brak dowodu doręczenia wezwania na rozprawę	Przewidywane zmiany ograniczą konieczność odraczania rozpraw, gdyż nie będzie oczekiwanie na dowód doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy.	Brak rozprawy
Egzekucja środka	Jeżeli, po wydaniu orzeczenia uwzględniającego wniosek o nakazanie opuszczenia lokalu, uczestnik nie zastosuje się do niego dobrowolnie, należy wystąpić do komornika sądowego z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.	Wprowadzenie możliwości żądania przez wnioskodawcę udzielenia zabezpieczenia, polegającego na przedłużeniu wydanego wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu opuszczenia mieszkania lub zakazu zbliżania się do niego. Sąd będzie orzekał w przedmiocie tego zabezpieczenia w ciągu trzech dni. Dodanie nowego czynu zabronionego przewidującego karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny za niezastosowanie się do wydanego przez sąd	Dodanie nowego czynu zabronionego przewidującego karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny za niezastosowanie się do wydanego przez Policję lub Żandarmerię Wojskową nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania. Nakaz lub zakaz doręcza się niezwłocznie osobie, wobec której został wydany. W przypadku braku możliwości dokonania doręczenia na drzwiach lokalu umieszcza się informację o ich wydaniu.

		nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania.	
--	--	--	--

Dodatkowo, z uwagi na wykazany w pkt 1 OSR brak jednoznacznych przepisów w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, które regulowałyby kompetencje do prowadzenia kontroli operacyjnej dotyczącej „nowych substancji psychoaktywnych”, jest niezbędne dokonanie zmiany o charakterze dostosowawczym zarówno w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, jak i ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych. Proponowana zmiana w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji polega na dodaniu w art. 19 ust. 1 w pkt 5 po wyrazie „odurzającymi” wyrazów „nowymi substancjami psychoaktywnymi”. Natomiast w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych proponuje się uzupełnienie wyliczenia zawartego w art. 31 ust. 1 pkt 8 o przepis art. 62b ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Austria

Austria⁷ jako pierwsza wdrożyła doraźny policyjny nakaz opuszczenia mieszkania w roku 1997⁸, a na regulacjach tych wzorowały się później inne kraje. Przedmiotowe rozwiązanie opiera się na szczególnym uprawnieniu policji, stosowanym w powiązaniu z innymi instrumentami z różnych dziedzin prawa.

Zakaz zbliżania się i nakaz opuszczenia mieszkania reguluje ustawa o policji, znowelizowana w 1996 roku przez (...) ustawę o ochronie przed przemocą w rodzinie. Zgodnie z ustawą o policji, funkcjonariusz policji, w ściśle określonych przypadkach (a w szczególności, jeśli w przeszłości dochodziło ze strony danej osoby do przemocy w tej rodzinie), ma prawo wydać nakaz opuszczenia domu i jego najbliższego otoczenia osobie, która jest zagrożeniem dla innych domowników.

Nakaz policyjny jest wydawany z urzędu, bez jakiegokolwiek wniosku ofiary i obowiązuje przez okres 10 dni. W ciągu 3 pierwszych dni po wydaniu nakazu policja jest zobowiązana co najmniej raz sprawdzić przestrzeganie zastosowanych środków.

Obowiązkiem policji jest również, w ciągu 24 godzin od wydania nakazu, poinformowanie o tym fakcie instytucji zajmującej się udzielaniem wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie. Za naruszenie nakazu sprawcy grozi grzywna lub areszt. Osoba zagrożona przemocą może ten okres przedłużyć, jeśli złoży w sądzie wniosek o wydanie tymczasowego nakazu opuszczenia domu i zakazu przebywania przez sprawcę w określonych miejscach.

Sąd zgodnie z ustawą o egzekwowaniu porządku (*Exekutionsordnung*) może nakazać sprawcy przemocy w rodzinie opuszczenie domu i jego najbliższego otoczenia, jak również zakazać przebywania w określonych miejscach i spotykania (praca, szkoła dzieci) lub kontaktowania się z daną osobą (telefony, maile). Zarządzenie tymczasowe sądu obowiązuje przez 3 miesiące i może być przedłużone, jeśli przed upływem tego czasu złożony zostanie pozew o rozwód lub podział majątku bądź – w przypadku konkubinatu – np. wniosek o eksmisję lub przyznanie lokalu do wyłącznego użytkowania wnioskodawcy.

W takim przypadku zakaz obowiązuje do czasu prawomocnego zakończenia stosownego postępowania. Sprawca ma prawo zabrania z domu swoich osobistych rzeczy tylko w obecności policji.

⁷ Cyt. za opracowaniem tematycznym OT-583 Kancelarii Senatu „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na tle wybranych rozwiązań legislacyjnych”, maj 2010 roku, str. 33.

⁸ „Emergency barring orders in situations of domestic violence (...)”, Council of Europe, 2017, str. 29.

Hiszpania

Innym krajem, gdzie aktualny kompleksowy system przeciwdziałania przemocy domowej działa od ponad 10 lat i jest postrzegany jako skuteczny, jest Hiszpania. W jego ramach stosuje się różne środki ochrony ofiar, w tym nakaz opuszczenia domu i zakaz kontaktowania się. Przyjęty system sądowniczy daje możliwość wydania zintegrowanych środków ochronnych na gruncie cywilnym i społecznym, a jeśli zostało popełnione przestępstwo również na gruncie karnym. Regulacje przewidują natychmiastowe zastosowanie środków ochrony, a najpóźniej do 72 godzin po zgłoszeniu incydentu. W celu zagwarantowania natychmiastowego działania wyspecjalizowane jednostki systemu sądownictwa do spraw przemocy domowej, które orzekają o zastosowaniu środka ochronnego, są czynne całą dobę.

Jednocześnie hiszpańska policja stosuje politykę zerowej tolerancji dla aktów przemocy i aresztuje sprawców. Funkcjonariusze dysponują też wystandaryzowanym narzędziem oceny ryzyka przemocy. Dodatkowo, jeśli istnieje zagrożenie, chroni ofiary w miejscu jej przebywania aż do chwili wydania doraźnego nakazu ochronnego.

Nakaz taki może być wydany do momentu ostatecznej decyzji sądu. Na początek jest zwykle wydawany na okres 30 dni i może być przedłużony na wniosek ofiary. Dla ułatwienia składania wniosku o zastosowanie środków ochronnych obowiązuje uproszczony jego wzór, który może złożyć nie tylko ofiara, ale także jej rodzina, a także za pośrednictwem wielu instytucji publicznych i pozarządowych. Złożenie wniosku jest darmowe.

Dodatkowym wzmocnieniem środków ochrony w Hiszpanii jest elektroniczne monitorowanie sprawców przez policję.

Bulgaria

W Bułgarii stosowane nakazy ochrony są wydawane na gruncie przepisów prawa cywilnego, przy czym od nowelizacji przepisów w roku 2009 ich złamanie stanowi przestępstwo.

Nakaz opuszczenia mieszkania może obowiązywać do 12 miesięcy. Wydaje go sąd, w związku z tym w celu zapewnienia natychmiastowej reakcji na przemoc można też stosować środki nadzwyczajne. Wówczas policja musi zabezpieczyć ofiarę, pomóc jej ze złożeniem wniosku o wydanie doraźnego środka ochrony w trybie natychmiastowym, a sąd ma 24 godziny na jego orzeczenie. Policja jest też odpowiedzialna za egzekwowanie przestrzegania nakazów ochronnych w trybie natychmiastowym.

Jak pokazują wymienione przykłady ww. państw, środki przyjęte w zakresie ochrony doraźnej:

- mają natychmiastowe zastosowanie podczas interwencji, w sposób i w zakresie, który gwarantuje dalsze bezpieczeństwo na terenie mieszkań, w których doszło do przemocy,
- są stosowane na kilka pierwszych dni nawet bez wniosku ofiary, ale przy spełnieniu ściśle zdefiniowanych warunków, które wskazują na realną groźbę powtarzania się aktów przemocy, zwłaszcza fizycznej,
- środki te są sprzęgnięte z innymi długofalowymi instrumentami, które mają do dyspozycji ofiary przemocy, nie tylko z zakresu prawa karnego, ale również prawa cywilnego i rodzinnego – sam podstawowy środek ochrony jest najczęściej w rękach policji i można go zaliczyć do instrumentów administracyjnych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie	88 133 – wg stanu na dzień 31.12.2018 r.	Komenda Główna Policji	zwiększenie ochrony prawnej osób potencjalnie narażonych na przemoc w rodzinie
Osoby dotknięte przemocą w rodzinie	159 297 przypadków przemocy w rodzinie – wg stanu na dzień 31.12.2018 r.	Komenda Główna Policji	zwiększenie ochrony prawnej osób zagrożonych przemocą w rodzinie
Sądy powszechne	sądy rejonowe – 318 sądy okręgowe – 45	Ministerstwo Sprawiedliwości	Skrócenie czasu rozpoznawania spraw

	sądy apelacyjne – 11		
Sędziowie sądów powszechnych	9570 – wg stanu na dzień 13.03.2018 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Skrócenie czasu rozpoznawania spraw
Urzędnicy sądowi (w tym asystenci sędziego oraz inni pracownicy)	35 153 (asystenci sędziego – 3689; inni pracownicy sądów – 3204) – wg stanu na dzień 13.03.2018 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zwiększenie zakresu obsługi sądów i obowiązków, związanych z wprowadzeniem zmian niniejszą regulacją
Prokuratorzy prokuratur rejonowych, okręgowych i regionalnych	5834 – wg stanu na dzień 31.12.2017 r.	Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017 (GUS)	Zwiększenie zakresu spraw z udziałem prokuratora
Policja	98 737 – stan zatrudnienia funkcjonariuszy na dzień 1.01.2018 r.	Policja	Uzyskanie nowych uprawnień i poprawa skuteczności działań
Żandarmeria Wojskowa	ok. 2800 żołnierzy	Ministerstwo Obrony Narodowej	Uzyskanie nowych uprawnień i poprawa skuteczności działań
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Minister Obrony Narodowej		Ministerstwo Sprawiedliwości	<p>Inicjatywa prawodawcza – obowiązek określenia w drodze rozporządzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzoru protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu, z uwzględnieniem informacji niezbędnych do udokumentowania podstaw prawnych oraz mając na uwadze poszanowanie praw osób, których czynność ta dotyczy, – wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, umieszczonego na drzwiach mieszkania wobec niemożności ich doręczenia, mając na uwadze konieczność zrozumienia zawiadomienia również przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika, – wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia

			<p>korespondencji, mając na uwadze konieczność zrozumienia zawiadomienia przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika,</p> <p>– wzoru nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydawanych przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej (odpowiednio funkcjonariusza Policji), szczegółowego sposobu wykonywania i dokumentowania czynności związanych z wydaniem nakazu lub zakazu oraz czynników i kryteriów szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służących do oceny zasadności zastosowania nakazu lub zakazu, a także do oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, uwzględniając konieczność natychmiastowej i skutecznej ochrony osób doznających przemocy w rodzinie</p>
Minister Sprawiedliwości		Ministerstwo Sprawiedliwości	<p>Inicjatywa prawodawcza – obowiązek określenia w drodze rozporządzenia:</p> <p>– wzoru wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i sposobu udostępniania urzędowego formularza</p>

			<p>w postępowaniu cywilnym, mając na względzie ustawowe wymagania przewidziane dla tego pisma, potrzebę zamieszczania niezbędnych pouczeń co do sposobu wypełniania formularza, wnoszenia pisma i skutków niedostosowania go do ustawowych wymagań, a także konieczność bezpłatnego udostępniania formularzy w siedzibach sądów oraz sieci Internet w formie pozwalającej na dogodną edycję treści formularza</p>
--	--	--	---

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 284) i § 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy w ramach konsultacji został przekazany do następujących podmiotów:

- 1) sądów apelacyjnych,
- 2) Rzecznika Praw Dziecka,
- 3) Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 4) Stowarzyszenia Sędziów Rodzinnych w Polsce,
- 5) Stowarzyszenia Sędziów „Themis”,
- 6) Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”,
- 7) Stowarzyszenia Sędziów Rodzinnych „Pro Familia”,
- 8) Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych,
- 9) Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
- 10) Krajowej Rady Kuratorów,
- 11) Fundacji Court Watch Polska,
- 12) Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę,
- 13) Fundacji Panoptykon,
- 14) Porozumienia Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych,
- 15) Krajowej Rady Radców Prawnych,
- 16) Naczelnej Rady Adwokackiej,
- 17) Rady Dialogu Społecznego,
- 18) Polskiego Związku Pracodawców Prawniczych,
- 19) Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- 20) Stowarzyszenia na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”,
- 21) Komitetu Ochrony Praw Dziecka,
- 22) Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego (Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”),
- 23) Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach konsultacji publicznych wyznaczono termin 14 dni na zajęcie stanowiska.

Szczegółowy przebieg konsultacji został przedstawiony w raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2019 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,35
budżet państwa	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,35
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Wydatki ogółem	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	
budżet państwa												0,00	
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Saldo ogółem	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,35
budżet państwa	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,35
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Źródła finansowania	Ewentualne skutki finansowe dla części 15 budżetu państwa – Sądy powszechne oraz części 42 – Sprawy wewnętrzne wynikające z projektowanej regulacji w zakresie nadania nowych uprawnień i obowiązków Policji zostaną sfinansowane w ramach ustalanego corocznie limitu wydatków, w tym w ramach określonego limitu wynagrodzeń.												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Co prawda projektowana regulacja wprowadza do k.p.c. nowy rodzaj postępowania nieprocesowego – Sprawy o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (część I księga II tytuł II dział Ia art. 560²–560¹²), to sprawy te są aktualnie rozpoznawane przez sądy, jako że przedmiotowa regulacja stanowi <i>de facto</i> rozwinięcie i uszczegółowienie przepisu art. 11a u.p.p.r. W związku z powyższym nie będzie zachodziła konieczność wzmocnienia kadrowego sądów powszechnych.</p> <p>Projektowana ustawa przewiduje, że Policja oraz Żandarmeria Wojskowa uzyskają uprawnienie do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.</p> <p>Wydanie tego nakazu lub zakazu będzie wiązało się z takimi czynnościami jak: przesłuchanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wysłuchanie osoby stosującej przemoc w rodzinie, wypełnienie odpowiedniego formularza, a także sprawdzanie przestrzegania zakazu lub nakazu. Czynności w tym zakresie są wykonywane na gruncie obowiązujących przepisów w ramach procedury „Niebieskie Karty” przy wypełnianiu formularza „Niebieska Karta – A” i przez to nie spowodują zwiększenia obciążeń.</p> <p>Projektowane przepisy przewidują także, że Policja będzie zobowiązana dostarczać zawiadomienia, wezwania, odpisy wniosku oraz innych pism w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania. Nie jest to nowy obowiązek, gdyż czynności w zakresie dostarczania zawiadomień, wezwań oraz innych pism są już wykonywane przez Policję na podstawie art. 131 k.p.k.</p> <p>Należy przy tym zwrócić uwagę, że dotychczasowa praktyka stosowania procedury „Niebieskie Karty” powodowała konieczność kilkukrotnych interwencji funkcjonariuszy Policji w gospodarstwach domowych, w których występowała przemoc w rodzinie. Przez nowe</p>												

uprawnienia Policja uzyska skuteczniejsze narzędzie, które pozwoli przy porównywalnej liczbie czynności zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Dodatkowo należy wskazać, że projektowana regulacja może nieznacznie zwiększyć dochody budżetu państwa z uwagi na wprowadzenie do ustawy Kodeks wykroczeń rozwiązania, w myśl którego kto nie stosuje się do nakazu natychmiastowego opuszczania wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zobowiązania sądu do opuszczania mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, będzie podlegał karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. Nałożenie stosownej kary, w szczególności grzywny w powyższym zakresie, zależeć będzie od okoliczności sprawy i w konsekwencji niezawisłej decyzji sądu.

Zakładając, że:

- 1) liczba orzeczeń, których złamanie będzie skutkowało zastosowaniem nowego art. 66b Kodeksu wykroczeń, zostanie utrzymana na poziomie z 2018 roku (3356 orzeczeń, z czego 689 w postępowaniu cywilnym i 2667 w postępowaniu karnym),
- 2) przepis ten będzie miał zastosowanie do 10% przypadków orzeczeń,
- 3) orzekana grzywna wyniesie 500 zł

– można oszacować, że dodatkowe wpływy do budżetu państwa z tytułu grzywien orzekanych na podstawie projektowanego art. 66b Kodeksu wykroczeń wyniosą 167 800 zł.

Ponadto wejście w życie przedmiotowej regulacji może spowodować skutki finansowe w części 15 budżetu państwa – Sądy Powszechnie w postaci utraty ewentualnych dochodów budżetowych, w związku ze zwolnieniem od ponoszenia kosztów sądowych osób domagających się opuszczania mieszkania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie lub zakazania sprawcy przemocy wstępu do mieszkania w myśl u.p.p.r. Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych opłata o wszczęcie postępowania nieprocesowego wynosi 100 zł. Zakładając utrzymujący się wpływ wniosków rzędu 2000 rocznie, zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych z tego tytułu skutkować będzie zmniejszeniem dochodów budżetu państwa rzędu 200 000 zł rocznie.

W powyższej tabeli oszacowano roczny wpływ projektowanej ustawy na dochody budżetu państwa przez odjęcie od kwoty 167 800 zł (dodatkowe wpływy z tytułu grzywien) kwoty 200 000 zł (zmniejszenie wpływów wynikające ze zwolnienia od ponoszenia kosztów sądowych).

Ewentualne skutki finansowe wynikające z wejścia w życie projektowanej ustawy zostaną pokryte w ramach dotychczasowych środków poszczególnych dysponentów i nie będą stanowić podstawy do planowania dodatkowych środków w roku wejścia w życie ustawy oraz w latach kolejnych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2019 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	<p>Test MŚP stosownie do przepisów art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495).</p> <p>Przedmiotowy projekt nie zawiera regulacji dotyczących majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej, a zatem nie podlega obowiązkowi dokonania oceny przewidywanego wpływu proponowanych rozwiązań na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, stosownie do przepisów ww. ustawy Prawo przedsiębiorców.</p>
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	<p>Projektowane rozwiązania mają celu zwiększenie bezpieczeństwa i ochrony obywateli, rodzin oraz innych osób narażonych na ewentualną przemoc w rodzinie i jej negatywne skutki. Projektowana ustawa przyspieszy procedurę stosowania instytucji zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania.</p> <p>Projektowana ustawa umożliwi także policjantowi w stosunku do osoby, która swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą (żołnierzowi Żandarmerii Wojskowej w stosunku do żołnierza czynnej służby wojskowej stosującego przemoc w rodzinie), wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.</p> <p>Ponadto ze względu na planowane regulacje w przedmiotowych sprawach, osoby domagające się opuszczenia mieszkania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie lub zakazania sprawcy przemocy wstępu do mieszkania będą zwolnione z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, co może mieć pozytywny wpływ na sytuację materialną tych osób.</p>
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja może pozytywnie wpłynąć na sprawność prowadzonych postępowań przed sądami powszechnymi, przekładając się tym samym na wzrost zaufania do wymiaru sprawiedliwości.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	

<p>Komentarz: Zmiany w postaci skrócenia czasu na załatwienie spraw sądowych i zwiększenia liczby dokumentów przez wprowadzenie możliwości wydawania nakazów i zakazów przez Policję lub Żandarmerię Wojskową omówiono w pkt 2 OSR.</p>		
<p>9. Wpływ na rynek pracy</p>		
<p>Przewiduje się, że wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.</p>		
<p>10. Wpływ na pozostałe obszary</p>		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ inne: sądownictwo powszechne, Policja, prokuratura	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
<p>Omówienie wpływu: Założeniem podjętej interwencji legislacyjnej jest usprawnienie postępowania cywilnego w sprawach izolowania osoby dotkniętej przemocą od osoby stosującej przemoc, w sytuacjach gdy stwarza ona zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników, i ograniczenie zjawiska nieuzasadnionego przedłużania toczących się postępowań. Nowe rozwiązania przyczynią się do szybszego załatwienia spraw, choć jednocześnie uszczegółowią obowiązki wykonywane przez Policję, Żandarmerię Wojskową, sądy powszechne i prokuratury.</p> <p>Nowe przepisy nakładają na sądy obowiązek orzeczenia w ciągu miesiąca w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania. Sądy będą również zobowiązane do sporządzania odpisów wniosków, apelacji i zażaleń, jeżeli nie zostały dołączone przez uczestnika postępowania, i doręczania ich uczestnikom postępowania i prokuratorowi. Sąd będzie mógł orzekać, w ciągu 3 dni od wniesienia wniosku, o zabezpieczeniu polegającym na orzeczeniu nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Niestosowanie się do tego nakazu lub zakazu będzie wykroczeniem.</p> <p>Projektowane przepisy przewidują, że Policja lub Żandarmeria Wojskowa będzie zobowiązana dostarczać zawiadomienia, wezwania, odpisy wniosku oraz innych pism w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania. Nie jest to nowy obowiązek, gdyż czynności w takim zakresie są już wykonywane przez Policję na podstawie art. 131 k.p.k.</p> <p>Policja oraz Żandarmeria Wojskowa uzyska też uprawnienie do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.</p> <p>Wydanie tego nakazu lub zakazu będzie wiązało się z takimi czynnościami jak: przesłuchanie osób dotkniętych przemocą, wysłuchanie osoby stosującej przemoc, wypełnienie odpowiedniego formularza, a także sprawdzanie przestrzegania zakazu lub nakazu. Czynności w tym zakresie są wykonywane na gruncie obowiązujących przepisów w ramach procedury „Niebieskie Karty” m.in. przy wypełnianiu formularza „Niebieska Karta – A”.</p> <p>Zgodnie z projektowanymi przepisami prokurator będzie zobowiązany do uczestniczenia w przesłuchaniach małoletnich oraz do zawiadamiania pokrzywdzonego i osoby dotkniętej przemocą o zastosowaniu tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym wobec osoby, której dotyczy nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.</p>		

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się wejście w życie ustawy po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt może zostać poddany ewaluacji po upływie 36 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizowanych przepisów w oparciu o następujące mierniki:

- liczbę spraw rozpatrzonych przez sądy powszechne, w których zobowiązano sprawcę przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazano zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- średni czas trwania wyżej wymienionych spraw rozpatrzonych w kolejnych okresach statystycznych,
- liczbę wydanych przez Policję oraz Żandarmerię Wojskową nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Raport z konsultacji publicznych
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UD536)

L.p.	Zgłaszający uwagę	Krytykowane założenia	Treść uwagi	Stanowisko do uwagi
1.	Sąd Apelacyjny w Szczecinie	Projektowany art.567 ⁷ k.p.c. , art. 755 ² §3 k.p.c.	Proponowane w projektowanych przepisach terminy rozpoznania wniosków nie uwzględniają realiów funkcjonowania sądów. W szczególności zachowanie terminu rozpoznania wniosku co do meritum, nawet przy wykorzystaniu projektowanego 567 ⁸ k.p.c. rozwiązania, w sytuacji, w której konieczne będzie przeprowadzenie postępowania dowodowego, zwłaszcza z osobowych źródeł dowodowych, nie będzie możliwe. Nawet przetrzucenie na sąd obowiązku uzupełniania braków formalnych pisma wszczynającego postępowanie w sprawie (poprzez kserowanie pisma wraz z załącznikami w celu stworzenia odpowiedniej ilości odpisów) oraz zwolnienie od kosztów sądowych nie spowoduje, iż termin ten (wprowadzony jako obligatoryjny - na co wskazuje sposób sformułowania przepisu) będzie zachowany.	Uwaga uwzględniona częściowo. Wskazane terminy związane są ze szczególnym charakterem rozstrzyganych spraw – potrzeba pilnej ochrony osób, wobec których stosowana jest przemoc. W projektowanym art. 755 ² § 4 kpc wydłużono okres wydania przez sąd orzeczenia w przedmiocie zabezpieczenia do 3 dni od dnia wniesienia wniosku. W ten sposób dostosowano także jednostkę czasu w projektowanym przepisie do instytucji funkcjonujących w kodeksie postępowania cywilnego.
		Projektowany art. 567 ¹¹ k.p.c.	Wprowadzenie obowiązku sporządzenia uzasadnienia postanowienia z urzędu jest zbędne i skutkować będzie jedynie dodatkowym obciążeniem pracą sędziów, zwłaszcza, gdy żadna ze stron nie będzie kwestionowała wydanego w sprawie orzeczenia.	Uwaga uwzględniona. Uchyłono przepis dotyczący sporządzania uzasadnień z urzędu.

2.	Sąd Apelacyjny w Krakowie		Brak rozwiązania w zakresie wskazania miejsca, do którego ma być usunięty sprawca przemocy.	Uwaga niezasadna - nieuwzględniona. W projektowanym art. 15ah ustawy o Policji zobowiązano funkcjonariusza policji m.in. do pouczenia osoby stosującej przemoc do wskazania placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. Projektowane rozwiązania nie zmieniają dotychczasowych regulacji w tym zakresie (art. 11a uppr)
3.	Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”	Projektowany art.11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, dalej: u.p.p.r.	Ustawa posługuje się terminami: <i>przemoc w rodzinie</i> , a także <i>osoba dotknięta przemocą</i> oraz <i>osoba stosująca przemoc</i> - brak jest wskazania, że to przemoc w rodzinie, z całości przepisu oczywistym jest, że dotyczy przemocy w rodzinie. Proponowane przepisy w Kodeksie postępowania cywilnego posługują się tylko terminami <i>osoba dotknięta przemocą</i> i <i>osoba stosująca przemoc</i> , tytuł rozdziału też nie nawiązuje do przemocy w rodzinie. Może to rodzić pytanie czy środki z art.11a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a środki z rozdziału 1A dotyczą środków z uwagi na przemoc w rodzinie, a wydaje się, że tworzy się je z uwagi na ochronę nie przed przemocą co do zasady, a w związku z zachowaniami przemocy w rodzinie. W art.15a Ustawy o policji jest użycie terminu przemocy w rodzinie.	Uwaga uwzględniona.
			Środki: zobowiązanie do opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego	Uwaga częściowo uwzględniona. Wzorem art. 41a § k.k. zmieniono poszczególne przepisy wskazując w

		<p>otoczenia. Nasuwa się pytanie czym jest bezpośrednio otoczenie, jaka to odległość? Pytanie jest uzasadnione bowiem może zdarzyć się, że jest orzeczone srodek ale nie będzie można ustalić czy ktoś przestrzega go czy nie. Z projektu nie wynika wprost to, czym jest bezpośrednio otoczenie. Termin ten jest niedookreślony i może powodować wątpliwości interpretacyjne przy np. ustaleniach, że ktoś go narusza i tym samym dopuszcza się nowego wykroczenia (art. 66b Kodeksu wykroczeń) lub ustalenia, że jest to niemożliwe do ustalenia - wówczas istnieje prawdopodobieństwo, że wprowadzony będzie martwy przepis. W sprawach karnych kwestie związane z zakazami styczności w toku nowelizacji sprecyzowano wskazując konieczność określenia odległości, co i w srodkach cywilnych winno mieć również w naszej ocenie miejsce.</p>	<p>nich, że sąd wydając orzeczenie wskazuje obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc jest obowiązana zachować. (projektowany art. 11a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz 560⁷ § 2 k.p.c.) oraz funkcjonariusz Policji/żołnierz Ż. W. wydając nakaz/zakaz wskazuje obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc obowiązana jest zachować. (projektowany art. 15aa ust. 4 ustawy o Policji, art. 18a ust.4 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych)</p>
	Projektowany art. 11a ust.3 u.p.p.r.	<p>Użycie terminu „użytkowanie” jest niewłaściwe. Kodeks cywilny posługuje się terminem użytkowanie i jest to ograniczone prawo rzeczowe. W nowelizacji można założyć, iż chodzi o użytkowanie rozumiane potocznie (czyli raczej używanie), a nie prawnie, co jest niedopuszczalne przy założeniu racjonalnego ustawodawcy.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano projektowany przepis art. 11a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.</p>
	Projektowany art. 755 ² §6 kpc	<p>Pojawia się pytanie, co w czasie pomiędzy doręczeniem (doręczenie za pomocą policji jest fakultatywne) a wydaniem orzeczenia, które jest skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia? Czy na ten czas należy inicjować postępowanie egzekucyjne? Co wydaje się niecelowe, bo od</p>	<p>Zmieniono przepis. Zabezpieczenie sądu oparte na przesłankach wymienionych w art. 15aa ust. 1 ww. ustawy o Policji, będzie polegało jedynie na przedłużeniu stosowania</p>

			doręczenia po upływie 24 godz. czynności wykonuje policja.	nakazu lub zakazu wydanego przez Policję lub ŻW. W tej sytuacji nie będzie konieczności przeprowadzania egzekucji, bo usunięcie osoby stosującej przemoc z mieszkania nastąpi po wydaniu nakazu/zakazu przez Policję. W przypadku wniosku o zabezpieczenie opartego na przesłankach z art. 11a uppr będą miały zastosowanie zasady ogólne.
	Projektowany art. 15ab ust. 1 ustawy o Policji		Termin: „pracownik opieki społecznej” pozostawia pole do interpretacji. Aktualnie mamy Ustawę o pomocy społecznej i pracowników pomocy społecznej, a nie opieki społecznej.	Uwaga uwzględniona.
			Czym jest wykonanie ustawowego obowiązku przez kuratora lub pracownika opieki społecznej? Tu można domyślać się, że chodzi o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, ale może są inne obowiązki o których należy wspomnieć poprzez odesłania (zasada prawidłowej legislacji i racjonalnego ustawodawcy).	Uwaga niezasadna. Brak podstaw, by określać w projektowanej ustawie zakres obowiązków wskazanych osób, bo wynikają one z ustaw regulujących ich kompetencje i zasady funkcjonowania. Pozostaje to poza przedmiotem regulowanej ustawy, która w tym zakresie bazuje na obecnie przyznanych uprawnieniach i obowiązkach.
		ust. 4 i 5 ustawy o Policji	W relacji do art. 185a Kodeksu postępowania karnego- należałoby dokonywać przesłuchań małoletnich (bez ograniczeń na wiek) w trybie i zasadach opracowanych dla art. 185a Kodeksu postępowania karnego.	Uwaga niezasadna. W projektowanej regulacji zastosowano szczególny tryb przesłuchania, który zachowuje istotę wymogów określonych w przepisach procedury karnej, do których odwołuje art. 15ab

				ust. 5, ust. 6 i ust. 7.
		Projektowany art. 15ac ust.1 ustawy o policji	Brak zasadności informacji w nakazie dotyczącym danych osób zgłaszającej.	Uwaga uwzględniona.
4.	Naczelną Radą Adwokacką	Projektowane art. 567 ⁷ i 567 ¹⁴ k.p.c.	W projektowanych artykułach zostały zapisane jednomiesięczne terminy na orzeczenie w sprawie przez sąd I instancji i przez sąd II instancji. Przepisy te są deklaracją, podobnie jak obowiązujący kiedyś art.479.16 k.p.c., obligujący sąd do wydania wyroku w terminie trzech miesięcy od daty złożenia pozwu. Praktyka była daleko różniąca się od tego przepisu. W ocenie skutków regulacji z dnia 23 maja 2019 r., w rozdziale 6. Wpływ na sektor finansów publicznych, nie stwierdzono takiego wpływu na budżet państwa. Argumentem za tym przemawiającym jest ustalenie, że sądy i policja będą wykonywały czynności, które już wcześniej i tak wykonywały. Kontynuacja ta nie bierze pod uwagę zwiększonego zakresu czynności, które będą musiały być wykonywane przez odpowiednie instytucje, po wejściu w życie procedowanej ustawy. Efekt może być taki, iż sprawy te będą toczyły się w pożądanym tempie, ale pozostałe sprawy (zarówno w sądach, jak i w gestii Policji) potoczą się wolniej.	Uwaga niezasadna. Zakreślone terminy - ze względu na wymóg zapewnienia ochrony osobie dotkniętej przemocą - wynikają z konieczności rozpoznania spraw w trybie pilnym.
		Projektowany art.	Skoro celem jest szybkie izolowanie osoby dotkniętej	Przepis skreślono.

	755 ² § 6 k.p.c.	przemocą od osoby stosującej przemoc, to służyć mogłaby temu zmiana brzmienia projektowanego przepisu (§6) na : „Sąd doręcza z urzędu odpis postanowienia Policji i poleca jego wykonanie. Policja stosuje w tym wypadku przepisy ustawy z dnia 24 maja 2013r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1834 oraz z 2019 r. poz. 19). Policja nie wykonuje postanowienia jeżeli uczestnik opuścił już mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie.”	
	Projektowany art. 15aa ust. 4 ustawy o Policji	Po słowie „mieszkanie”, a przed słowem „obszar” należy dodać spójnik „i”.	Uwaga niezasadna, wynikająca z błędnego zrozumienia treści przepisu.
	Projektowany art. 15ab ust. 1 ustawy o Policji	Zapis nowego artykułu jest mało czytelny. Mógłby brzmieć: „Nakaz lub zakaz, o którym mowa w art.15aa ust.1, upoważniony funkcjonariusz Policji może wydać podczas wykonywania czynności we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu, w związku ze zgłoszeniem stosowania przemocy w rodzinie przez: a. członka rodziny b. kuratora sądowego lub pracownika opieki społecznej działających w wykonaniu ustawowego obowiązku”.	Uwaga niezasadna. Brak podstaw do rozdzielania poszczególnych części przepisu. Przepis jest czytelny.
	Projektowany art. 15ac ust. 2 ustawy o Policji	Zapis nowego artykułu tworzy delegację ustawową dla ministra spraw wewnętrznych dla określenia w drodze rozporządzenia, między innymi, czynników i kryteriów szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego. Wydaje się, że określenie tych czynników i kryteriów winno być zawarte w ustawie. Wprowadzana przez ustawę możliwość natychmiastowego usunięcia osoby z mieszkania,	Kryteria stanowią jedynie narzędzia oceny, czy zachodzi sytuacja zagrożenia życia i zdrowia osób wspólnie zamieszkujących, które zgodnie z art. 15aa ust. 1, stanowią normę podstawową. Mają zatem charakter wytycznych służbowych, dla

		<p>winna być możliwie precyzyjnie dookreślona, poprzez wprowadzenie ustawowych kryteriów oceny sytuacji osoby dotkniętej przemocą. Nie można wykluczyć celowych działań osób pragnących usunąć mieszkańca lokalu w trybie natychmiastowym, z pominięciem normalnego, czasochłonnego, trybu emisji.</p>	<p>przyjęcia jednolitego standardu postępowania przez funkcjonariuszy. Określają tym samym jedynie sam sposób postępowania Policji, którego regulacja w tym aspekcie może stanowić materię pozaustawową. Na marginesie należy wskazać, że wytyczne tego typu funkcjonują od wielu lat jako pragmatyki służbowe wprowadzone Zarządzeniem Komendanta Głównego Policji, gdyż przepisy ustawy o Policji w zakresie dotyczącym możliwości zatrzymania osoby stosującej przemoc wskazują na bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia. Stąd potrzeba określenia szczegółowego sposobu postępowania w celu rozróżnienia przez funkcjonariusza Policji możliwości stosowania danej instytucji adekwatnie do sytuacji.</p>
	Projektowany art. 15ak ust. 1 zdanie 4	<p>We wprowadzonym artykule zdanie 4 powinno mieć treść odpowiadającą treści projektowanego tytułu rozdziału 1A Kodeksu postępowania cywilnego. „Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.”</p>	Uwaga uwzględniona.
	Projektowany art. 11a ust. 3	<p>Zapis ust. 3 „Osoba pełnoletnia, która pozostała w mieszkaniu” należałoby zastąpić „Osoby pełnoletnie,</p>	<p>Uwaga niezasadna. Użycie liczby pojedynczej, nie oznacza,</p>

		uppr	które pozostały w mieszkaniu”.	iż przepis nie dotyczy większej liczby osób pełnoletnich pozostających w mieszkaniu.
5.	Sąd Apelacyjny w Warszawie	Projektowany: art. 567 ⁷ k. p. c., art. 567 ⁸ k.p.c., art. 567 ¹⁴ k. p. c.	Określony termin z art. 567 ⁷ może nie być możliwy do zachowania z uwagi na problemy z doręczeniem korespondencji dla uczestnika postępowania, wprowadzie kolejny przepis art. 567 ⁸ k. p. c przewiduje możliwość doręczenia korespondencji za pośrednictwem Policji, ale jest to tylko możliwość (do decyzji sędziego referenta), a podstawowym sposobem doręczenia pozostaje doręczenie za pośrednictwem poczty. Z powyższych przyczyn może być również niewykonalny termin określony w projektowanym art. art. 567 ¹⁴ k. p. c.	Uwaga niezasadna. Wskazane terminy wynikają ze szczególnie pilnego charakteru sprawy.
		Projektowany art.755 ² § 1 k. p. c.	Wprowadza on nowy sposób udzielenia zabezpieczenia, który zmierza do zaspokojenia roszczenia. W uwagach do przedstawionego projektu art. 755 ² § 1 k.p.c wskazano, że może w tym zakresie orzekać sąd lub stosowny nakaz/zakaz wydać funkcjonariusz Policji na podstawie art. 15aa ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, jeżeli nakaz/zakaz wydał funkcjonariusz Policji, to nakaz/zakaz będzie podlegał kontroli sądu w trybie zażaleniowym, o czym jest mowa nie w Kodeksie postępowania cywilnego, a w ustawie o Policji - art. 15aa, jednakże bez wskazania jaki sąd będzie rozpoznawał zażalenie od nakazu/zakazu wydanego przez funkcjonariusza Policji, ani czy ten sąd działa jako sąd I instancji czy II instancji, jednocześnie wprowadzono możliwość badania w trybie zażaleniowym sposobu	Sąd będzie miał możliwość udzielenia zabezpieczenia na podstawie przesłanek z art. 15aa ust. 1 ww. ustawy o Policji, którymi są zagrożenie dla życia i zdrowia. Dochodzi tutaj do wartościowania dóbr, a w tym wypadku życie i zdrowie ma wartość nadrzędną, którą trzeba chronić dostępnymi i skutecznymi środkami. Oczywistym jest, iż sąd rozpatrujący zażalenie od nakazu/zakazu wydanego przez Policję/ŻW będzie działał jako instancja odwoławcza. Wynika to, z treści projektowanych przepisów, które mówią o rozpoznawaniu zażalenia, a nie skargi.

			<p>przeprowadzenia czynności przez Policjantów w miejscu zamieszkania sprawcy przemocy, zasadności i legalności decyzji poprzez odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu dotyczącym zobowiązania sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania (art. 15aa ustawy o Policji), a w konsekwencji uchylenia nakazu/zakazu w przypadku stwierdzenia bezzasadności lub nielegalności jakiegokolwiek sprecyzowania jak ustalać legalność nakazu/zakazu) - w tym zakresie brak odpowiedniego uzasadnienia kwestii sposobu kontroli sądu cywilnego nad działaniami funkcjonariuszy Policji podejmującymi czynności, np. bezpośrednio w miejscu zamieszkania sprawcy przemocy i wydającego w trakcie interwencji stosowny nakaz/zakaz tym bardziej, że przepisów tych nie ujęto w Kodeksie postępowania cywilnego przy postępowaniu zażaleniowym ani przy postępowaniu zabezpieczającym - takie działanie ustawodawcy będzie niewątpliwie skutkowało chaosem prawnym. Podkreślenia wymaga, że w dotychczas obowiązującym porządku prawnym to sądy karne sprawowały kontrolę nad określonymi działaniami Policji (np. w zakresie zatrzymania podejrzanego);</p>	<p>Kryteria dot. właściwego sądu do rozpoznania zażalenia określono w zmodyfikowanym projektowanym art. 15aj ust. 1 ustawy o Policji.</p> <p>Przesłanki dotyczące zasad wydania przez Policję nakazu/zakazu zostały wskazane w projekcie ustawy, natomiast sąd rozpoznając zażalenie będzie oceniał zasadność, legalność i prawidłowość podejmowanych czynności.</p>
		Projektowany art.755 ² § 1 k.p.c.	Brak precyzyjności ustawodawcy. Z przepisu tego wynika, że jeżeli nakaz/zakaz został wydany przez funkcjonariusza Policji, można żądać przedłużenia go przez sąd. W ustawie o Policji natomiast (art. 15al) wskazano, że nakaz/zakaz traci moc po upływie 2 tygodni od dnia jego wydania chyba że został przedłużony przez sąd. Zwraca się uwagę, że przepis	Uwaga zasadna. Zmodyfikowano projektowany art. 755 ³ kpc, który wyjaśnia, iż sąd udzielając zabezpieczenia wskazuje w postanowieniu czas jego trwania. Przepis ten dotyczy również zabezpieczenia udzielonego przez sąd

			<p>ten znajduje się w ustawie szczególnej, nie w Kodeksie postępowania cywilnego, natomiast nowelizowany art. 755² § 1 k. p. c. nie określa terminu na jaki nakaz/zakaz może zostać przedłużony.</p> <p>Artykuł ponadto nie wskazuje kto jest uprawnionym do złożenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia, czy tylko uprawniony, tj. osoba dotknięta przemocą domową, czy może go również złożyć prokurator i czy w takiej sytuacji sąd winien stosować przepisy ogólne Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące statusu Prokuratora i zawiadamiać stronę (w imieniu której Prokurator składa wniosek) czy też od razu rozpoznać taki wniosek Prokuratora, skoro Prokuratorowi należy doręczyć od razu odpis wniosku i zawiadomić o terminie rozprawy, a następnie doręczyć postanowienie z uzasadnieniem.</p>	<p>przez przedłużenie obowiązywania nakazu lub zakazu wydanego przez Policję/ŻW.</p> <p>Uwaga niezasadna. Przepisy ogólne kpc, wskazują podmioty uprawnione do złożenia wniosku o zabezpieczenie. Wynika z nich jednoznacznie, że podmiotem tym może być także prokurator.</p>
		Projektowany art. 755 ² § 3 k.p.c.	Zachowanie terminu może być niewykonalne, w szczególności gdy wniosek wpłynie bezpośrednio przed weekendem, okresem świątecznym lub urlopem sędziego referenta.	Uwaga zasadna. Wydłużono termin rozpoznania przez sąd wniosku w przedmiocie zabezpieczenia do 3 dni (projektowany art. 755 ² § 4 k.p.c.). W ten sposób dostosowano także jednostkę czasu w projektowanym przepisie do instytucji funkcjonujących w kodeksie postępowania cywilnego.
6.	Sąd Apelacyjny w Katowicach		Z brzmienia proponowanych przepisów nadal nie wynika jednoznacznie właściwość sądu, przy czym nie chodzi tutaj o właściwość miejscową, ale o wydział właściwy do rozpoznania tej kategorii spraw. Czy, biorąc pod uwagę systematykę kodeksu, ma być	Uwaga częściowo zasadna. Projekt ustawy nie zmienia dotychczasowej właściwości sądów cywilnych w zakresie rozpoznania spraw w trybie art. 11a u.p.p.r.

		to wydział rodzinny, czy też wydział cywilny, a w sądach, które posiadają wyodrębnione wydziały cywilne nieprocesowe – ten wydział. Przepisy statuują jedynie, że podmiotowe sprawy toczą się w trybie nieprocesowym, a zarówno wydziały rodzinne, jak i cywilne (nieprocesowe) orzekają w tym trybie. W skali kraju jest rozbieżna praktyka co w tej kwestii i zachodzi potrzeba jednoznacznej regulacji, bądź co najmniej wiążącej interpretacji w tym zakresie.	Jednakże, z uwagi na okoliczność, iż umiejscawianie projektowanych przepisów w części pierwszej w księdze drugiej w tytule II. (Dział II. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli) mogło wprowadzać w błąd, zmieniono systematykę projektowanych przepisów poprzez umieszczenie ich w części pierwszej w księdze drugiej w tytule II w dziale I, (Sprawy z zakresu prawa osobowego).
	Projektowany art.567 ⁷ k.p.c.	Kwestia maksymalnego czasu przeznaczonego na rozpoznanie sprawy oznaczona w proponowanym artykule, wydaje się nie być wystarczająca i to co najmniej z jednego względu, pomijając oczywistą kwestię terminowania wokand z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem i maksymalnego wykorzystania czasu wokandowego. Chodzi o zakres postępowania dowodowego, które może (co wynika z praktyki) być bardzo szerokie, zwłaszcza w sprawach, gdzie sprawy dotyczą stosowania przemocy natury psychicznej i emocjonalnej, ilość zgłoszonych do przesłuchania świadków, szczegółowość pytań, a także potrzeba zgromadzenia zawnioskowanych przez strony dokumentów, czyni faktycznie niemożliwym dotrzymanie terminu miesięcznego. Proponowane regulacje nie przewidują natomiast możliwości ograniczenia stronom mnożenia wniosków dowodowych bez narażania się na skuteczne zarzuty apelacyjne, a to wydłuża postępowanie.	Uwaga niezasadna. Skrócony okres rozpoznania sprawy wynika z jej szczególnie pilnego charakteru.
	Projektowany art.567 ¹¹ k.p.c., art. 567 ⁹ k.p.c.	Wymaga rozważenia, pod kątem celowości, regulacji projektowanego art. 567 ¹¹ k.p.c., zgodnie z którym postanowienie o którym mowa w art. 567 ⁹ k.p.c.	Uwaga zasadna - uwzględniono. Uchylono obowiązek sporządzenia uzasadnienia z urzędu.

		<p>wymagało będzie uzasadnienia z urzędu, które Sąd z urzędu będzie doręczał stronom i Prokuratorowi. Nie wydaje się konieczne i celowe odstępowanie w powyższej kategorii spraw od ogólnej zasady, że uzasadnienie sporządza się na wniosek strony (art. 328 § 1 k.p.c.), tym bardziej, że o rozprawie zostanie również zawiadomiony Prokurator. W sprawach rozpoznawanych na podstawie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390, z 2019 r. poz. 730 z późn. zm.) w większości wypadków dochodzi do ogłoszenia orzeczenia w obecności stron. Podanie ustnie zasadniczych powodów rozstrzygnięcia w większości przypadków jest wystarczające do przedstawienia stronom zrozumiale motywów orzeczenia, a także spełnia walor profilaktyczny dla sprawcy przemocy. W wielu przypadkach sprawca przemocy jej nie zaprzecza i de facto akceptuje orzeczenie. Wprowadzenie powyższej regulacji spowodowałoby więc konieczność uzasadnienia postanowienia, gdy uczestnicy postępowania się tego nie domagają.</p>	
	art. 567 ⁷ k.p.c.	<p>Możliwa trudność w dotrzymaniu terminu przewidzianego w art. 567⁷ k.p.c., głównie z powodów dowodowych. Bardzo często wniosek zawiera samo żądanie z uzasadnieniem bez powołania się na konkretne dowody. Dopiero na rozprawie poprzez wysłuchanie stron i niezbędne pouczenia uczestnicy postępowania artykułują wnioski dowodowe np. z zeznań świadków, których z oczywistych względów nie sposób przesłuchać od razu na pierwszej rozprawie. Często Sąd</p>	<p>Uwagi niezasadne. Skrócony okres rozpoznania sprawy i czynności uczestnika wynikają ze szczególnego charakteru sprawy.</p>

		przeprowadza też dowody z dokumentów w innych aktach sądowych czy zgromadzonych w innych instytucjach. Konieczność ich pozyskania może wydłużyć postępowania ponad miesiąc od wpłynięcia wniosku.	
		Nowelizacja wprowadza nierealne terminy procesowe dla czynności sądu. Pominięcie treści art. 207 § 2 k.p.c. który daje uczestnikowi minimalny 2-tygodniowy termin do wniesienia odpowiedzi na wniosek, którą też co do zasady wypadałoby doręczyć wnioskodawcy.	
		Zastosowanie nieznannej Kodeksowi Postępowania Cywilnego procedury doręczania przez Policję. Nie została ona wprowadzona także do nowelizowanej ustawy o Policji (która w art. 15af wprowadza tylko nie posiadające żadnej podstawy prawnej pouczenie). Za nierealny uznać należy wskazany w tabeli porównawczej termin doręczenia „co do zasady 1 dzień”. Korespondencję trzeba Policji doręczyć. Odbywa się to za pomocą poczty (będzie ona zazwyczaj zawierać załączniki w postaci odpisu wniosku).	Uwaga częściowo uwzględniona Projekt ustawy wprowadza w kpc nowy rodzaj doręczeń dla spraw o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia W tym celu rozszerzono krąg podmiotów, za pośrednictwem których sąd może dokonywać doręczeń – projektowany art. 131 § 1a k.p.c. Wprowadzono specjalny tryb doręczeń w projektowanym art. 560 ⁶ k.p.c.
		Do rozważenia kwestia gwarancji procesowych stron w zakresie skuteczności doręczenia przez Policję nakazu lub zakazu przez pozostawienie quasi-awiza w drzwiach mieszkania, w którym w chwili jego pozostawienia przebywa osoba zgłaszająca stosowanie przemocy (skonfliktowana z adresatem).	Uwaga niezasadna. Rozwiązanie zostało podyktowane pilnym charakterem sprawy.
		Wprowadzanie nowego sposobu zabezpieczenia do postępowania o podział majątku wspólnego - procedura wprowadzana przez nowelizację	Uwaga zasadna – uwzględniono poprzez skreślenie przepisu.

			wprowadzi chaos w toku postępowania działowego, poprzez zróżnicowanie procedur stosowanych w obrębie jednego postępowania.	
			Ocena skutków finansowych, w której stwierdzono „nieznaczny” jej wpływ na budżet państwa jest pomyłką. Nowo zaprojektowana procedura angażuje na niespotykaną w procedurze cywilnej skalę organy Policji, Prokuratury i Sądu (także rodzinnego, zespołu interdyscyplinarnego). Skala zaangażowania tych organów, czasochłonność czynności - w szczególności czynności Policji (ilość druków, protokołów, pouczeń jest niesłychana), tryb ich podejmowania (bardziej niż pilny) skutkować będzie paraliżem tych organów w tym i w pozostałych zakresach ich działalności.	Odpowiednio zmodyfikowano Ocenę Skutków Regulacji.
			Takie ukształtowanie procedury spowoduje lawinowy wzrost spraw tego typu i to niekoniecznie w sytuacjach uzasadnionych. Taka instytucja, zwalnająca ofiary przemocy (także tej wyimaginowanej) z jakiegokolwiek aktywności, przenosząca cały ciężar postępowania na organy Państwa, wprowadzająca w zasadzie inkwizycyjny model postępowania spowoduje gigantyczny wzrost spraw w tej kategorii. Może to sparaliżować pracę wydziałów cywilnych.	Odpowiednio zmodyfikowano Ocenę Skutków Regulacji.
			Rozważenia wymaga celowość orzekania w sprawach o nakazanie opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy w rodzinie, sądom rodzinnym.	Uwaga niezasadna. Brak podstaw do zmiany obecnych rozwiązań. Charakter czynności, które sprowadzają się do eksmitowania osoby z zajmowanego pomieszczenia wskazuje na właściwość sądów cywilnych do rozpoznania sprawy.

7.	Sąd Apelacyjny we Wrocławiu	Projektowany art. 11a uppr	<p>Z uwagi na postulowaną w uzasadnieniu projektu spójność systemu, proponuje się dodanie w projektowanym art. 11a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zapisów o następującej treści:</p> <p>„Art. 11a. 1. Jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta przemocą może żądać, aby sąd, właściwy według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360 z późn.zm.4) zobowiązał go do opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, ~~lub~~ zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub do osoby dotkniętej przemocą na wskazaną odległość, a także zakazał kontaktowania się z taką osobą w określony sposób.”</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Wprowadzono art. 15aa ust. 4 ustawy o Policji, który zobowiązuje funkcjonariusza Policji do wskazania w nakazie/zakazie obszaru lub odległości od mieszkania, którą osoba stosująca przemoc obowiązana jest zachować.</p>
----	------------------------------------	----------------------------	---	--

		<p>Projektowany art. 567⁶ § 1, art. 567⁹, art. 567¹⁰ oraz art. 755² § 1 k.p.c.</p> <p>Projektowany art. 66b Kodeksu wykroczeń</p> <p>Projektowany art. 15aa Ustawy o Policji</p> <p>Projektowany art. 15ag ust.1</p>	<p>Analogicznie, zmianie powinny ulec także proponowane w projekcie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, zawierające dodatkowe środki, wskazane w art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym tytuł rozdziału, a także art. 567⁶ § 1, art. 567⁹, art. 567¹⁰ oraz art. 755² § 1 k.p.c.</p> <p>Podobnie, powinien zostać analogicznie rozszerzony art.66b Kodeksu wykroczeń.</p> <p>W razie uwzględnienia postulowanego zapisu, koniecznym byłoby także uzupełnienie projektowanego przepisu art. 15 aa ustawy o Policji w proponowanym brzmieniu: „Art. 15aa. 1. Funkcjonariusz Policji ma prawo wydać wobec osoby, która swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie, w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, ~~lub~~ zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub do osoby dotkniętej przemocą na wskazaną odległość, a także zakaz kontaktowania się z taką osobą w określony sposób.”</p> <p>2. Nakaz lub ~~zakaz~~ zakazy mogą być stosowane łącznie.</p> <p>3. Nakaz lub ~~zakaz~~ zakazy jest natychmiast</p>	<p>Uwaga częściowo zasadna</p> <p>Projektowanym art. 755⁴ kpc, zobligowano sąd opiekuńczy, po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 15ad ust.2 ustawy o Policji (wydaniu nakazu/zakazu), do wszczęcia postępowania z urzędu i udzielenia właściwego zabezpieczenia w ciągu 72 godzin, mając w szczególności na uwadze przepisy art. 113§ 1 i 2 kro. Sąd posiada tym samym możliwość udzielenia ochrony małoletniemu, również poprzez zakazanie zbliżania się, czy też kontaktowania z rodzicem stosującym przemoc.</p> <p>Brak przesłanek do wprowadzenia środka w postaci zakazu zbliżania się, czy kontaktowania wobec osoby dorosłej dotkniętej przemocą, który ma już charakter karny.</p> <p>Projekt wprowadza system ochrony przed przemocą w ramach procedury cywilnej i brak jest podstaw, aby powielać w tym zakresie wszelkie rozwiązania funkcjonujące w procedurze karnej. O ile zaś zaistnieją przesłanki do udzielenia kompleksowej ochrony osobie dotkniętej przemocą, również poza miejscem zamieszkania, za niezbędne należy uznać wdrożenie standardowej procedury karnej.</p>
--	--	--	---	--

		<p>pkt.a Ustawy o Policji</p> <p>Projektowany art.96 ust.1 pkt.14 Ustawy o kosztach sądowych</p>	<p>~~wykonany~~ są natychmiast wykonalne.".</p> <p>W projektowanych zapisach ustawy o Policji należałoby w związku z powyższym uzupełnić także art. 15ag. 1. pkt a, dostosowując do zmian w Kodeksie postępowania cywilnego.</p> <p>Podobna zmiana konieczna byłaby także w projektowanym zapisie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w art. 96 w ust. 1 pkt 14.</p> <p>Realizując zasadę spójności systemu prawnego, a także obowiązek wykonywania orzeczeń państw członkowskich UE w zakresie środków ochrony, wydaje się uzasadnione, aby uzupełnić proponowane rozwiązania o dodatkowe środki w postaci: zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, ze wskazaniem odległości (zarówno przy zakazie zbliżania się do mieszkania i jego otoczenia, jak i osoby), a także w zakresie zakazu kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą w określony sposób. Ujęcie powyższych zakazów w proponowanej regulacji uzupełniałoby katalog środków ochrony i tworzyłoby jednolity i spójny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co postulował projektodawca w uzasadnieniu projektu. Wydaje się, że przy tak rozbudowanej zmianie, uzasadnionym jest pełne uregulowanie problematyki ochrony osób dotkniętych przemocą w postępowaniu cywilnym.</p>	
--	--	--	---	--

8.	Sąd Apelacyjny w Poznaniu		Przeniesienie spraw o zobowiązanie sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania do wydziałów rodzinnych należy ocenić pozytywnie, jednak zauważyć należy, że jest kolejna kategoria spraw pilnych, która pojawia się w ostatnim czasie, a których jest już bardzo dużo, toteż wskazać należy na konieczność zapewnienia właściwej obsady kadrowej wydziałów rodzinnych. Projekt wskazuje pewne naleciałości procedury karnej.	Uwaga niezasadna. Projekt ustawy nie wprowadza zmiany odnośnie rozpoznania spraw w trybie przepisu art. 11a uppr. Nadal rozpoznają je sądy cywilne.
		Projektowany Art. 755 ² §3 kpc	Wydaje się, że konieczność orzeczenia w przedmiocie zabezpieczenia w terminie 48 godzin od wniesienia wniosku może skutkować w niektórych przypadkach brakiem możliwości przeprowadzenia rzetelnego postępowania dowodowego i naruszać prawo uczestnika do obrony. Praktyka pokazuje, że w sytuacji silnych konfliktów rodzinnych niektóre instytucje prawne stosowane są przez strony z pewnymi nadużyciami.	Uwaga zasadna. Wydłużono okres rozpoznania wniosku w przedmiocie zabezpieczenia do 3 dni. (projektowany art. 755 ² § 4 k.p.c.) W ten sposób dostosowano także jednostkę czasu w projektowanym przepisie do instytucji funkcjonujących w kodeksie postępowania cywilnego.
		Projektowany art. 567 ¹¹ k.p.c.	Projektowany art. 567 ¹¹ k.p.c. - uzasadnienie postanowienia z urzędu. Jest to rozwiązanie obecnie niestosowane w procedurze cywilnej, wskazuje na związek z procedurą karną. Wydaje się, że co najwyżej sporządzenie uzasadnienia z urzędu mogłoby następować w sytuacji oddalenia wniosku. W sytuacji uwzględnienia wniosku - niczemu nie służy, skoro postanowienie jest natychmiast wykonalne i może tylko przedłużać okres do uprawomocnienia się postanowienia. W praktyce zdarza się, że uczestnik nie kwestionuje postanowienia i nie wnosi o jego uzasadnienie. Toteż obowiązek uzasadnienie z urzędu postanowienia	Uwaga uwzględniona poprzez uchylenie obowiązku sporządzenia uzasadnienia z urzędu.

			może spowodować zbędny nakład pracy sądu i tym samym opóźnienie w procedowaniu innych spraw.	
9.	Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych-PARPA	Projektowane zmiany w ustawie o Policji	<p>W art.3 proponuje się zmianę ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2019r., poz. 161 z późn. zm.) polegającą na wprowadzeniu nowego środka prawnego ochrony przed przemocą w postaci nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania oraz jego najbliższego otoczenia. Rozważenia wymaga rozszerzenie zakresu jego stosowania także na zakaz zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą oraz kontaktowania się z tą osobą. Zauważyć należy, że zgodnie z uzasadnieniem do projektu funkcją projektowanego środka ma być zapewnienie osobie dotkniętej przemocą czasu na dopełnienie czynności niezbędnych do złożenia wniosku w sądzie o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w warunkach, w których nie znajdowałyby się pod presją sprawcy. Przyjęcie rozwiązania ograniczonego jedynie do obowiązku opuszczania wspólnie zajmowanego mieszkania nie zapewnia jak się wydaje pełnej realizacji celu wyznaczonego przez projektodawcę umożliwia bowiem dalsze wywieranie presji na osoby doznające przemocy.</p>	<p>Uwaga częściowo zasadna. Projektowanym art. 755⁴ kpc, zobligowano sąd opiekuńczy, po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 15ad ust.2 ustawy o Policji (wydaniu nakazu/zakazu), do wszczęcia postępowania z urzędu i udzielenia właściwego zabezpieczenia w ciągu 72 godzin, mając w szczególności na uwadze przepisy art. 113§ 1 i 2 kro. Sąd posiada tym samym możliwość udzielenia ochrony małoletniemu, również poprzez zakazanie zbliżania się, czy też kontaktowania z rodzicem stosującym przemoc.</p> <p>Brak przesłanek do wprowadzenia środka w postaci zakazu zbliżania się, czy kontaktowania wobec osoby dorosłej dotkniętej przemocą, który ma już charakter karny.</p> <p>Projekt wprowadza system ochrony przed przemocą w ramach procedury cywilnej i brak jest podstaw, aby powielać w tym zakresie wszelkie rozwiązania funkcjonujące w procedurze karnej. O ile zaś zaistnieją przesłanki do udzielenia kompleksowej ochrony osobie dotkniętej przemocą, również poza miejscem zamieszkania,</p>

				za niezbędne należy uznać wdrożenie standardowej procedury karnej.
		Projektowany art.15ga ust.2 i 3 ustawy o Policji	Zgodnie z dodawanym art. 15ga ustawy 6 kwietnia 1990 r. o Policji w przypadku wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania oraz jego najbliższego otoczenia funkcjonariusz Policji poucza osobę dotkniętą przemocą o przekazaniu jej danych najbliższemu miejscowo podmiotowi, który otrzymał dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości (ust. 2) a także poucza osobę stosującą przemoc o przekazaniu jej danych Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w celu podjęcia działań pozostających we właściwości powiatu na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ust. 3). Zauważyć należy, że działania te nie są spójne z opisaną w art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) procedurą interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą „Niebieskie karty”. Przypomnieć należy, że procedura ta ma obejmować ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Wobec faktu, że funkcjonariusze Policji zostali wymienieni wśród	Uwagi niezasadne. Zawiadamiany jest jedynie Fundusz Sprawiedliwości. Funkcjonariusz Policji przekazuje dane do właściwego miejscowo zespołu interdyscyplinarnego. Założono, że rozwiązanie takie jest spójne z obowiązkami Policji polegającymi na wszczęciu procedury „Niebieskiej karty”, a wyjaśnia jedynie wątpliwości funkcjonariuszy, co do zakresu danych i dokumentów, które mogą być udostępnione zespołowi interdyscyplinarnemu przez inne służby, co niejednokrotnie stwarza w praktyce problemy.

			osób zobowiązanych do inicjowania procedury w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia wystąpienia przemocy w rodzinie, oraz że wszystkie dalsze działania podejmowane w ramach procedury mają mieć charakter interdyscyplinarny i dostosowany do potrzeb danej rodziny opisane powyżej obowiązki funkcjonariuszy Policji wydają się być niecelowym działaniem skutkującym brakiem koordynacji w działaniach instytucji odpowiedzialnych za udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą. W opinii PARPA wszelkie działania w powyższym zakresie powinny odbywać się w oparciu o procedurę „Niebieskie karty”, a procedowany projekt powinien zostać zmodyfikowany w ww. kierunku.	
10.	Sąd Apelacyjny w Gdańsku		Zasadnym byłoby poddanie spraw o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia pod wyłączną kognicję wydziałów rodzinnych. Postulat ten był już wysuwany wielokrotnie, a jego uzasadnieniem jest między innymi dążenie do przyspieszenia rozpoznania tego rodzaju postępowań. Oczywistym bowiem wydaje się, że sędziowie orzekający w wydziałach rodzinnych są najlepiej przygotowani do orzekania w tego rodzaju sprawach. Mają oni nie tylko wiedzę, ale i doświadczenie niezbędne w kwestiach dotyczących rozwiązywania problemów rodzinnych. Natomiast argumentem przemawiającym za powierzeniem tych spraw wydziałom cywilnym, a nie rodzinnym nie powinna być kwestia wielkości	Uwaga niezasadna. Charakter czynności, które sprowadzają się do eksmitowania osoby z zajmowanego pomieszczenia wskazuje na właściwość sądów cywilnych do rozpoznania sprawy.

		wpływu ogółu spraw do tych wydziałów. Najważniejsze bowiem w rozwiązywaniu tak ważnego problemu jak przemoc wydaje się fachowość i profesjonalizm osób, które zajmują się tą materią. Ponadto, specyficzna organizacja pracy wydziałów rodzinnych jest również argumentem przemawiającym za powierzeniem tym wydziałom omawianych spraw.	
	Projektowany art.755 ² k.p.c. a także art. 15ak ust. 2 ustawy o Policji	Proponowany termin wydania orzeczenia w przedmiocie zabezpieczenia w trybie projektowanego art. 755 ² k.p.c. w ciągu 48 godzin będzie zazwyczaj zbyt krótki dla rozpoznania go w wydziale cywilnym. Wystarczy bowiem wyobrazić sobie sytuację, że wniosek o udzielenie zabezpieczenia na podstawie art. 755 ² k.p.c. wpłynie do sądu w czwartek lub w piątek, a dotrzymanie wskazanego terminu wydaje się mało prawdopodobne. Sędziowie orzekający w wydziałach rodzinnych pełnią natomiast dyżury, co czyni rozpoznanie takiego wniosku bardziej realnym w proponowanym terminie. Jeżeli sprawy te nie będą jednak rozstrzygane przez wydziały rodzinne proponowany termin na rozpoznanie wniosku o zabezpieczenie jest stanowczo zbyt krótki i powinien zostać wydłużony do tygodnia.	Uwaga zasadna. Wydłużono okres rozpoznania wniosku przez sąd w przedmiocie zabezpieczenia do 3 dni (projektowany art. 755 ² § 4 k.p.c.). W ten sposób dostosowano także jednostkę czasu w projektowanym przepisie do instytucji funkcjonujących w kodeksie postępowania cywilnego.
		Powyższe uwagi odnoszą się również do terminu rozpoznania zażalenia zgodnie z projektowanym art. 15ak ust 2 ustawy o Policji.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany termin został podyktowany pilnym charakterem sprawy.
	Projektowany art.567 ⁶ § 2 zd. 2 k.p.c.	W projektowanym art.567 ⁶ § 2 zd. 2 k.p.c. wskazano, że odpis wniosku lub jego kopię sąd doręcza również prokuratorowi i zawiadamia go o terminach rozprawy. O ile zasadnym wydaje się	Uwaga niezasadna. Projektowane przepisy w sposób jasny wskazują, iż udział prokuratora w postępowaniu jest pożądanym, jednakże

		<p>zawiadomienie o toczącym się postępowaniu prokuratora, nawet poprzez doręczenie mu odpisu, czy kopii wniosku i zawiadomieniu go o pierwszej rozprawie, to niejasnym jest status prokuratora w tym postępowaniu. Na podstawie brzmienia tego przepisu, trudno bowiem stwierdzić, czy udział prokuratora w tym postępowaniu jest obligatoryjny (jak np. w przypadku spraw o ubezwłasnowolnienie - art. 546 § 2 k.p.c.) czy też doręczenie odpisu wniosku stanowi wyłącznie zawiadomienie prokuratora o toczącym się postępowaniu, do którego może on wstąpić na podstawie art. 60 k.p.c. Z uzasadnienia projektu wynika bowiem, że „z uwagi na szczególny charakter tych spraw, pożądanym jest udział prokuratora w postępowaniu przed sądem”. Nie wyjaśnia to jednak wątpliwości co do charakteru jego uczestnictwa w postępowaniu. Samo bowiem doręczenie przez sąd odpisu wniosku, czy zawiadomienie o terminie rozprawy nie czyni żadnego podmiotu stroną postępowania. Jednocześnie w sytuacji, gdy prokurator wstąpił do toczącego się postępowania, obowiązek zawiadomienia go o terminach i posiedzeniach wynika z art. 60 k.p.c. Natomiast, jeżeli jego udział w postępowaniu jest obligatoryjny, to prokurator jest uczestnikiem postępowania, którego jak każdego uczestnika należy zawiadamiać o terminie rozprawy. Zbędny wydaje się zatem zapis w art. 567⁶ § 2 zd. 2 k.p.c.: „i zawiadamia się go o terminach rozprawy”.</p>	<p>nie obligatoryjny. Wobec powyższego za zasadne należy uznać każdorazowe zawiadamianie prokuratora o terminach rozprawy, gdyż może on na każdym etapie przystąpić do toczącego się postępowania. Status prokuratora w postępowaniu określają przepisy ogólne kpc.</p>
	Projektowany art. 567 ⁷ k.p.c.	Przepis artykułu zmierza do określenia terminu wydania orzeczenia w sprawie przez sąd. Z dotychczasowego doświadczenia wynika, że	Uwaga niezasadna. Wskazany w projektowanym art. 560 ⁵ k.p.c. okres rozpoznania sprawy

		orzeczenie w tego rodzaju sprawach rzadko wydawane jest na pierwszej rozprawie. Powodem powyższego jest przede wszystkim konieczność realizacji wniosków dowodowych np. wniosków o przesłuchanie świadków zgłoszonych w odpowiedzi na wniosek. Bardziej racjonalny wydawał się zatem zapis ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który w art. 11 a § 2 wskazywał, że postanowienie zapada po przeprowadzeniu rozprawy, która powinna odbyć się w terminie jednego miesiąca od dnia wpływu wniosku. Takie rozwiązanie nakłada na sąd obowiązek wyznaczenia terminu rozprawy i przeprowadzenia czynności zmierzających do zakończenia sprawy w terminie 1 miesiąca, spełniając postulat traktowania spraw tego rodzaju jako pilne. Narzucanie sądom terminu do wydania orzeczenia wydaje się zbędne m.in. z uwagi na brak możliwości ograniczenia inicjatywy dowodowej stron oraz aktualne możliwości organizacyjne sądów (np. brak wolnych spraw rozpraw).	podyktowany jest jej pilnym charakterem.
	Projektowany art. 567 ¹¹ k.p.c.	Wątpliwości interpretacyjne budzi również treść projektowanego art. 567 ¹¹ k.p.c., albowiem z uzasadnienia projektu ustawy wynika, że uzasadnienie „w tego rodzaju sprawach” ma być sporządzane z urzędu. Jednakże dosłowna treść projektowanych przepisów art. 567 ¹¹ k.p.c. i art. 567 ⁹ k.p.c. sugeruje, że uzasadnienie sporządzane jest z urzędu wyłącznie w sytuacji, gdy sąd wyda postanowienie o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazie zbliżania się do mieszkania i jego	Uwaga uwzględniona. Uchyłono przepis dotyczący obowiązku sporządzania uzasadnienia z urzędu.

		bezpośredniego otoczenia, a nie w przypadku oddalenia wniosku.	
	Projektowany art. 755 ⁴ k.p.c.	Ostatecznie, odnośnie art. 755 ⁴ k.p.c. należy podnieść, że nie wynika z jego treści, czy w przypadku złożenia wniosku o zabezpieczenie, o którym mowa w art. 755 ² § 1 k.p.c., zastosowanie znajdą wszystkie przepisy szczególne dotyczące wniosku o zabezpieczenie zawarte w art. 755 ² k.p.c., czy też jego rozpoznanie podlega ogólnym zasadom.	Uwaga uwzględniona.
		Terminy zawarte w projekcie dla sądu są iluzoryczne, nie jest praktycznie możliwe wydanie orzeczenia merytorycznego w terminie 1 miesiąca,	Uwaga niezasadna. Wskazany okres rozpoznania sprawy podyktowany jest jej pilnym charakterem
		Brak przepisu umożliwiającego zlecenie przez sąd kuratorowi sądowemu przeprowadzenie wywiadu środowiskowego - (w przypadku pozostałych spraw rozpoznawanych przez sądy rodzinne takie przepisy istnieją)	Uwaga niezasadna. Sprawy w trybie przepisu art. 11a uppr nadal będą rozpoznawane przez sądy cywilne. Charakter tych spraw (szczególnie ze względu na ich pilność) nie wymaga zlecenia wywiadów kuratorskich, które nie są środkami dowodowymi. W sprawach zaś wszczynanych z urzędu przez sądy opiekuńcze w trybie projektowanego przepisu art. 755 ⁴ kpc, sąd będzie mógł zlecić sporządzenie wywiadu środowiskowego.
	Projektowany Art. 755 ² § 6 kpc	Rozważyć należy, czy w przypadku projektowanego art. 755 ² § 6 zasadne jest pozostawienie trybu wnioskowego w przypadku niewykonania postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia -	Przepis skreślono.

		skoro zostało wydane orzeczenie uwzględniające wnioski, szybsze byłoby zlecenie z urzędu Policji dokonanie czynności, jeżeli osoba zobowiązana nie wykona tego orzeczenia; stosowny przepis mógłby wtedy znaleźć się w orzeczeniu zabezpieczającym, co przyspieszyłoby procedurę.	
		<p>Pytania do ww. projektu:</p> <p>-czy wniosek będzie mogła tylko złożyć osoba dotknięta przemocą, co jeśli będzie to osoba nieporadna, ale nie ubezwłasnowolniona - może lepiej, aby mogły to zrobić organy pomocy społecznej za tę osobę</p> <p>-czy rozpoznanie zażalenia, o którym mowa w projektowanym art. 15a ust. 2 ustawy o Policji może być na posiedzeniu jawnym (a nie na rozprawie), -czy nie szybsze byłoby rozpoznanie tego zażalenia na posiedzeniu niejawnym, co przyspieszyłoby procedurę.</p> <p>- jak liczyć termin do wniesienia apelacji. Z projektu wynika, że uzasadnienie ma być sporządzone z urzędu w ciągu 2 tygodni od ogłoszenia postanowienia, jako przepis szczególny należałoby tę kwestię uregulować odrębnie.</p>	<p>Wniosek zawsze na ogólnych zasadach będzie mógł złożyć prokurator. Brak zatem podstaw, aby w tym zakresie rozszerzać krąg osób uprawnionych.</p> <p>Zażalenie ma być rozpoznawane na zasadach ogólnych. Zgodnie z art. 397. § 1. k.p.c. Sąd drugiej instancji rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym. Obowiązują ogólne zasady dotyczące sporządzania uzasadnień oraz wnoszenia apelacji. Uchylono przepis obligujący sąd do sporządzenia uzasadnienia z urzędu.</p>
		Konieczność zmiany symbolu (i urządzenia ewidencyjnego) przypisanego dla spraw, o których mowa w art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w załączniku	Poza zakresem projektu ustawy.

			nr 2 do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, w związku z projektowaną zmianą trybu postępowania przewidzianego dla tych spraw z nieprocesowego na procesowy.	
11.	Krajowa Rada Kuratorów	Projektowany art. 15aa ust. 1 ustawy o Policji	Projektowany przepis art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o policji zawiera regulację, która daje funkcjonariuszowi policji prawo do wydania nakazu opuszczenia mieszkania lub zakazu zbliżania się do mieszkania przez osoby stosujące przemoc w rodzinie, a zarazem stwarzające swym zachowaniem zagrożenie dla życia lub zdrowia osób dotkniętych przemocą. Funkcjonariusze policji będą uprawnieni do wydania takiego nakazu lub zakazu wobec określonej kategorii sprawców przemocy domowej, w sposób doraźny, po poczynieniu niezbędnych ustaleń. Będzie to zatem skuteczny instrument prawny dla ochrony interesu osoby dotkniętej przemocą. Takie określenie niewątpliwie słusznej przesłanki do wydania nakazu opuszczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania przez funkcjonariuszy policji może jednak nie być w pełni kompatybilne z przesłankami, które zgodnie z art. 11a ust. 1 <i>ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</i> , będzie musiał wziąć pod uwagę sąd przy wydawaniu analogicznego nakazu opuszczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania. Skoro sąd taki nakaz lub zakaz będzie mógł wydać tylko wobec członka rodziny, który swym zachowaniem	Uwaga niezasadna. Projekt ustawy nie zmienia treści przepisu art. 11a u.p.p.r., a jedynie doprecyzowuje warunki wydania orzeczenia. Sąd będzie orzekał w tych sprawach na dotychczasowych zasadach.

		<p>polegającym na stosowaniu przemocy czyni wspólne zamieszkiwanie szczególnie uciążliwym- uciążliwość o bardzo dużym nasileniu, nieomal niezwykłym lub wyjątkowym¹- to może pojawić się wątpliwość czy będzie mógł orzec taki zakaz lub nakaz w przypadku jednorazowego zdarzenia związanego z przemocą w rodzinie. Tymczasem dla funkcjonariusza policji incydentalność takiego zachowania nie będzie przeszkodą dla wydania nakazu opuszczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania. Ma to znaczenie również w kontekście skutków wydania nakazu, który nie został zatwierdzony orzeczeniem sądu, a tym samym uznany został za bezzasadny.</p>	
	<p>Projektowany art. 15ab ust. 3-6 oraz 8 Ustawy o Policji</p>	<p>W projektowanym art 15ab ust. 3- 6 oraz 8 określona została procedura weryfikowania informacji pozyskanych przez funkcjonariuszy policji, które skutkowałyby wydaniem nakazu lub zakazu, o którym mowa w art.15aa. Określenie procedury postępowania niewątpliwie ułatwi funkcjonariuszom policji wykonanie spoczywających na nich obowiązków. Wyrażono wątpliwość czy po dokonaniu zgłoszenia przez uprawnione osoby wymienione w art.15ab ust. 1, interweniujący policjant będzie mógł miarodajnie ocenić zachowania sprawcy przemocy z uwzględnieniem wszystkich, przewidzianych procedurą czynności. Takie czynności funkcjonariuszy policji jak: przesłuchanie osób</p>	<p>Uwaga niezasadna. Funkcjonariusz Policji poprzez stosowanie procedury określonej w projektowanych przepisach art. 15aa-15ak dokonuje bieżącej i konkretnej weryfikacji zastanej sytuacji na miejscu.</p>

¹ A. Kiełtyka, A. Ważny, *Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, LexisNexis, Wydanie 1, Warszawa 2012, s. 158

			<p>małoletnich, czy pozyskanie informacji od innych instytucji lub organów, zostały uregulowane jako fakultatywne przy wystąpieniu określonych okoliczności. Przy czym w przypadku przesłuchania małoletniego zastosowane zostało bardzo nieostre i podlegające subiektywnej ocenie funkcjonariusza policji kryterium istotności znaczenia tych zeznań dla sprawy, a w odniesieniu do pozyskania przez funkcjonariuszy policji informacji od innych instytucji lub organów zawarte zostało zastrzeżenie, że nie utrudni to natychmiastowego wydania nakazu opuszczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania przez sprawcę. W zakresie pełnej uznaniowości funkcjonariuszy policji pozostanie zatem, w jakich sytuacjach uzasadnione będzie odstępianie od pełnej weryfikacji, co może rodzić znaczące rozbieżności w interpretacji i realizacji tego zadania w kontekście ochrony interesu prawnego osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.</p> <p>Może to także skutkować niechęcią funkcjonariuszy policji do korzystania z przysługujących im uprawnień do wydawania nakazu opuszczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania przez sprawcę. Odstąpienie od weryfikacji mogłoby bowiem narażać ich na zarzuty ze strony osoby, wobec której taki nakaz lub zakaz został zastosowany, a jej podjęcie skutkować niemożnością jego wydania w sposób doraźny- natychmiastowo (należy przy tym podkreślić, że samo przesłuchanie osoby małoletniej z zastosowaniem zasad określonych art. 185a k.p.k. może być czynnością, która czas wydania takiego zakazu lub nakazu znacząco przedłuży).</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Mając na celu możliwość sprawnego działania funkcjonariuszy policji i ograniczenie ryzyka wystąpienia błędów interpretacyjnych zaproponowano wprowadzenie zmiany i zapewnienie funkcjonariuszom policji możliwości wydania nakazu lub zakazu „w razie uprawdopodobnienia zastanym stanem faktycznym, a także ustalonymi okolicznościami zdarzenia, w tym ustnymi albo pisemnymi oświadczeniami pełnoletnich osób wspólnie zamieszkujących z osobą stosującą przemoc, stwarzania przez nią zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby lub osób dotkniętych przemocą w rodzinie”.</p>	
			<p>Jednocześnie, funkcjonariusz policji, który wydał taki nakaz lub zakaz, byłby zobowiązany do natychmiastowego przekazania jego odpisu do właściwego sądu, celem wszczęcia z urzędu procedury określonej projektowanym brzmieniem art. 567⁶§1 k.p.c. W konsekwencji zaproponowanej zmiany nakaz lub zakaz tymczasowo wydany przez funkcjonariusza policji trwałby do czasu rozpoznania sprawy przez sąd, tj. przez okres jednego miesiąca.</p>	<p>Uwaga niezasadna. W projektowanej ustawie nie przewidziano działania przez sąd z urzędu. Inicjowanie postępowania z urzędu w trybie przepisu art. 11a uppr należałoby uznać za niepożądaną, nadmierną ingerencję w funkcjonowanie rodziny.</p>
			<p>Brak potrzeby każdorazowego przesyłania przez policję odpisu nakazu lub zakazu do sądu opiekuńczego w sytuacji, gdy w lokalu zamieszkują osoby małoletnie. Skoro odpis taki jest już przekazywany właściwemu zespołowi interdyscyplinarnemu, którego działania oparte są o procedurę „Niebieskiej Karty”, w ramach której zespół ten prowadzi działania diagnostyczne i na ich podstawie opracowuje indywidualny plan pomocy</p>	<p>Uwaga częściowo zasadna. Projektowanym art. 755⁵ kpc, zobligowano sąd opiekuńczy, po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 15ad ust.2 ustawy o Policji (wydaniu nakazu/zakazu), do wszczęcia postępowania z urzędu i udzielenia właściwego zabezpieczenia w ciągu 72 godzin, mając w szczególności na uwadze przepisy art. 113§ 1 i2 kro.</p>

			<p>dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w ramach którego w gestii jednostek organizacyjnych pomocy społecznej pozostaje możliwość podjęcia działania polegającego na powiadomieniu sądu rodzinnego i opiekuńczego o sytuacji dzieci (Niebieska Karta-C, dział V, punkt 1), to nie wiadomo czemu miałyby służyć zaproponowane rozwiązanie i co z taką wiedzą sąd miałby zrobić. Jest natomiast wysoce prawdopodobnym, że przy takim uregulowaniu powiadomienia takie często będą dublowane, co skutkowało będzie wszczęciem przez sąd kilku postępowań w tej samej sprawie (szczególnie jest to wysoce prawdopodobne w przypadku tych sądów, w których w wydziałach rodzinnych został wdrożony losowy system przydziału spraw).</p>	
		<p>Projektowany art. 15ag ust. 3; projektowany art. 15ah Ustawy o Policji</p>	<p>Wskazanie na brak spójności w pragmatyce działania, w której dane osobowe sprawcy są przekazywane do powiatowego centrum pomocy rodzinie w celu podjęcia przez tę jednostkę działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (projektowany art 15ag ust. 3), to jest objęcie sprawcy programem korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie, przy jednoczesnym nałożeniu na funkcjonariusza policji obowiązku wskazania sprawcy placówek prowadzących działania korekcyjno-edukacyjne (projektowany art. 15 ah).</p> <p>Skoro sprawca wyrazi zgodę na przekazanie jego danych do powiatowego centrum pomocy rodzinie to informacja o możliwości udziału w zajęciach</p>	<p>Funkcjonariusz Policji przekazuje dane do właściwego miejscowo zespołu interdyscyplinarnego. Rozwiązanie to wyjaśnia jedynie wątpliwości funkcjonariuszy, co do zakresu danych i dokumentów, które mogą być udostępnione zespołowi interdyscyplinarnemu przez inne służby, co niejednokrotnie stwarza w praktyce problemy.</p>

			<p>korekcyjno- edukacyjnych i miejscach, w których zajęcia te są realizowane, powinna mu zostać przekazana przez tę właśnie instytucję. W przeciwnym wypadku nie istnieje żadne, głębsze uzasadnienie dla potrzeby przekazywania tam danych osobowych sprawcy przemocy w rodzinie, poza kwestiami statystycznymi. W sytuacji, gdy sprawca nie wyraża zgody na przekazanie jego danych do powiatowego centrum pomocy rodzinie, jest to tożsame z rezygnacją z możliwości udziału we wcześniej wspomnianych zajęciach. Nie ma zatem powodu, dla którego funkcjonariusz policji miałby być obciążony dodatkowymi obowiązkami, które w sposób oczywisty wchodzi w sferę działania organu pomocy społecznej szczebla powiatowego.</p>	
12.	Amnesty International		<p>Projekt, stosując konsekwentnie sformułowanie o „zakazie zbliżania się do mieszkania i jego najbliższego otoczenia” powoduje, że osoba doświadczająca lub zagrożona przemocą pozostanie chroniona jedynie w ramach swojego miejsca zamieszkiwania i okolicy. Przy zastosowaniu takiego brzmienia przepisu, osoby doświadczające przemocy nie są chronione przed przemocą, która może nastąpić w przestrzeni publicznej albo np. w okolicy miejsca pracy.</p> <p>W związku z tym Amnesty International sugeruje rozszerzenie wprowadzanego przepisu o zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną zgodnie z rekomendacjami zawartymi w naszej analizie z 2018 roku : „Polska wolna od przemocy wobec kobiet” tj. zapewnić bezpieczeństwo osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Projektowanym art. 755⁴ kpc, zobligowano sąd opiekuńczy, po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 15ad ust.2 ustawy o Policji (wydaniu nakazu/zakazu), do wszczęcia postępowania z urzędu i udzielenia właściwego zabezpieczenia w ciągu 72 godzin, mając w szczególności na uwadze przepisy art. 113§ 1 i 2 kro. Sąd posiada tym samym możliwość udzielenia ochrony małoletniemu, również poprzez zakazanie zbliżania się, czy też kontaktowania z rodzicem stosującym przemoc.</p> <p>Brak przesłanek do wprowadzenia środka w postaci zakazu zbliżania się,</p>

			<p>nadanie Policji uprawnienia do wydania natychmiastowego nakazu opuszczenia domu, zakazu kontaktowania się i zbliżania do osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy na odpowiedni okres poprzez dodanie stosownego przepisu do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub zmianę ustawy o Policji, jak również wprowadzenie sankcji za naruszenie nakazu opuszczenia domu oraz zakazu zbliżania się i kontaktowania z osobą pokrzywdzoną.</p>	<p>czy kontaktowania wobec osoby dorosłej dotkniętej przemocą, który ma już charakter karny. Projekt wprowadza system ochrony przed przemocą w ramach procedury cywilnej i brak jest podstaw, aby powielać w tym zakresie wszelkie rozwiązania funkcjonujące w procedurze karnej. O ile zaś zaistnieją przesłanki do udzielenia kompleksowej ochrony osobie dotkniętej przemocą, również poza miejscem zamieszkania, za niezbędne należy uznać wdrożenie standardowej procedury karnej.</p>
13.	Okręgowa Rada Adwokacka w Radomiu		<p>Zasadnicze wątpliwości budzi uprawnienie do wydawania czasowego nakazu/zakazu przyznane Policji. Nie jest celowe ani zgodne z zasadą przyzwoitej legislacji mnożenie środków prawnych do osiągnięcia tego samego celu, które nie dość, że rozrzucone są w różnych aktach prawnych, to jeszcze ich zakresy przynajmniej częściowo pokrywają się. Znacznie lepszym rozwiązaniem byłoby stosowanie w wypadkach wymagających ochrony ofiary zatrzymania na 48 godzin, a w tym czasie sąd wydałby orzeczenie zgodnie z przepisami art. 567⁶ i n. k.p.c. Wszak w projekcie i tak przewidziano 48-godzinny termin do wydania postanowienia o zabezpieczeniu (projektowany art. 755² § 3 k.p.c.), co oznacza, że sędziowie orzekający w wydziałach</p>	<p>Rozwiązanie wynika z potrzeby natychmiastowego odizolowania osoby wobec której stosowana jest przemoc od osoby tę przemoc stosującej. Wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym sąd może udzielić zabezpieczenia jedynie poprzez przedłużenie obowiązywania nakazu lub zakazu wydanego przez Policję/ŻW. Na rozpoznanie wniosku ma 3 dni. (projektowany art. 755² § 4 kpc). W ten sposób dostosowano także jednostkę czasu w projektowanym przepisie do instytucji funkcjonujących w kodeksie postępowania cywilnego.</p>

		<p>cywilnych będą musieli pełnić dyżury weekendowe i świąteczne, podobnie jak sędziowie z wydziałów karnych na wypadek orzekania o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Jeżeli bowiem wniosek wpłynie do sądu w piątek po południu, termin z projektowanego art. 755² § 3 k.p.c. upłynie w niedzielę po południu. Skoro tak, wydaje się również wskazane skrócenie tego terminu. do 24 godzin. Z uzasadnienia projektu wynika bowiem, że projektodawca rozważał właśnie wybór między terminami 24- i 48-godzinnym.</p> <p>O ile w art. 257a § 5 k.p.k.. przewidziano przepis zapewniający sprawcy miejsce pobytu (wskazanie miejsca w placówce noclegowej), o tyle w projekcie brak takiego obowiązku. Mówiąc kolokwialnie, wskutek arbitralnej decyzji funkcjonariusza Policji człowiek może zostać w trybie natychmiastowym bez dachu nad głową na przykład na mrozie. Tymczasem przeciwdziałanie bezdomności jest jednym z konstytucyjnych obowiązków Państwa (art. 75 ust. 1 Konstytucji RP). Dlatego zatrzymanie na 48 godzin do czasu rozstrzygnięcia przez sąd jest również z tego punktu widzenia rozwiązaniem lepszym.</p> <p>Istnieje ogromne niebezpieczeństwo błędnych decyzji Policji, które trzeba ocenić przez pryzmat zasady proporcjonalności.</p> <p>Należy tu tylko skrótowo odwołać się do powszechnie znanych w psychologii i kryminologii zjawisk, jak odgrywanie roli ofiary przez sprawcę w celu korzyści osobistych (korzyści materialne,</p>	
--	--	--	--

		<p>zemsta), mistrzowskie manipulowanie zwłaszcza przez osoby z osobowością histrioniczną lub patologiczną albo mające zespół Muenchhausena. W literaturze psychiatrycznej doskonale opisano niezliczone przypadki skutecznego manipulowania przez osoby obciążone zespołem Muenchhausena i przeniesionym zespołem Muenchhausena, którego nie umieli wykryć niekiedy przez kilkadziesiąt lat wybitni lekarze specjaliści.</p> <p>Brak w projekcie zagrożenia sankcją za składanie fałszywych zeznań wobec uczestników postępowania (innych niż osoba zgłaszająca w postępowaniu na podstawie art. 15ab ust. 1 ustawy o Policji), co tym bardziej może niekiedy zachęcać do celowych manipulacji.</p> <p>Funkcjonariusz Policji w praktyce nie ma ani wiedzy psychologicznej, ani czasu na przeprowadzenie szczegółowego zbadania sprawy, ani często doświadczenia życiowego aby ocenić, kto jest rzeczywistym sprawcą i czy w ogóle miała miejsce przemoc. W projekcie przewidziano jedynie możliwość przesłuchania dorosłych, czyli w praktyce domniemanego sprawcy i ofiary, zaś przesłuchanie małoletnich ma być wyjątkiem. Sąd w postępowaniu przewidzianym w projekcie w przepisach art. 567⁶ i n. k.p.c. będzie miał zaś pełen wachlarz środków dowodowych, w tym opinie biegłych, przesłuchanie małoletnich, a także nie będzie działał w warunkach presji czasowej i emocjonalnej, tak jak wezwany na interwencję funkcjonariusz Policji. Presja ta zaś będzie, gdyż w art. 15ab ust. 6 ustawy o Policji w projekcie jest mowa o powinności natychmiastowego</p>	
--	--	--	--

		<p>wydania nakazu/zakazu.</p> <p>Istnieje wątpliwość co do zgodności z Konstytucją przyznania Policji uprawnienia do wydawania nakazu/zakazu, zwłaszcza z art. 45 ust. 1 i art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji RP (a także analogicznymi przepisami rzymskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, tj. art. 6 i art. 1 Pierwszego Protokołu Dodatkowego), zarówno w sytuacji gdy nakaz/zakaz dotyczy współwłaściciela, jak i osoby korzystającej z lokalu na podstawie innego tytułu. Przypomnieć bowiem trzeba, że art. 1 Pierwszego Protokołu Dodatkowego do EKPCz chroni na przykład też najemców.</p> <p>Analogia do rozwiązania austriackiego jest o tyle nie w pełni przekonująca, że austriacka Federalna Ustawa Konstytucyjna (Bundes-Verfassungsgesetz) nie ustanawia prawa do sądu będącego odpowiednikiem naszego art. 45 Konstytucji RP. W art. 10 zastrzeżono jedynie, że uregulowanie wymiaru sprawiedliwości należy do ustawodawstwa federalnego. Nieliczne przepisy o charakterze gwarancyjnym, jak gwarancje jawności i ustności postępowania (art. 90.1.) i niezależności, sądów od administracji (art. 94.1) nie kreują prawa do sądu o treści, jak w naszej Konstytucji. Można rzec, że polski standard ochrony praw człowieka i obywatela jest wyższy, niż austriacki. Tak więc zaadaptowanie instrumentu prawnego z Austrii rodzi wątpliwości co do zgodności z wzorcem konstytucyjnym w Polsce.</p> <p>Niezależnie od powyższego, omawiany środek prawny bywa krytykowany w doktrynie austriackiej (por. np. M. E. Eicke, D/e polizeiliche</p>	
--	--	--	--

		<p>Wohnungsverweisung bei Musi/cher Gewalt. Eine vergleichende Untersuchung des Polizeirechts der Unter in Deutschland Schriften zum Öffentlichen Recht (SÖR), Band 1095/2008, s. 322; J. Ph. Seibert, R. A.</p> <p>Kohal, D/e polizelliche Wohnungsverweisung und das Rackkehrverbof zum Schulz vor hauslicher Gewalt zu den Normierungen e/ner Standardbefugnis und dam/t verhundenen rechtsdogmatischen Fragen, opublikowane online https://doi.org/10.1515/jura-2018-2009).</p> <p>Lepszym rozwiązaniem byłoby stosowanie zatrzymania na 48 godzin i wydanie w tym czasie rozstrzygnięcia w zakresie nakazu/zakazu przez sąd. I tak przecież wydanie nakazu/zakazu przez Policję powinno następować jedynie w drastycznych wypadkach, kiedy istnieje potrzeba ochrony życia lub zdrowia ofiary – są to jednocześnie przesłanki do zastosowania zatrzymania przez Policję.</p>	
	Projektowany art. 567 ⁶ §1 kpc	1.Art. 567 ⁶ §1 k.p.c. - doprecyzowania wymaga zwrot " bezpośrednie otoczenie " albo należy wskazać (w ustawie lub w Regulaminie urzędowania sądów powszechnych), że sąd w postanowieniu ma obowiązek określić obszar stanowiący bezpośrednie otoczenie. Skoro naruszenie ma wiązać się z sankcjami, nie można tego pozostawić uznaniu.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wprowadzono zmianę, zgodnie z którą: 1) sąd wydając orzeczenie wskazuje obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc jest obowiązana zachować (projektowany art. 11a. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, dalej uppr oraz art. 560 ⁷ § 2 k.p.c.). 2) funkcjonariusz Policji, żołnierz Ż. W.

			<p>wydając nakaz wskazuje obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc obowiązana jest zachować. (projektowany art. 15a ust. 4 ustawy o Policji, art. 18a ust. 4 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych)</p>
		<p>2.Art. 567⁶ § 2 oraz art. 567¹³ k.p.c. - dobry kierunek; można rozważyć przeniesienie tego rozwiązania na całe postępowanie cywilne. Wzywianie strony do uzupełniania braków formalnych w postaci brakujących odpisów powoduje znaczną przewlekłość, której można uniknąć. Jeśli kopię zrobi sekretariat sądu, a kosztami obciąży stronę, która złożyła pismo bez wymaganej liczby odpisów.</p>	<p>Uwaga niezasadna. Propozycja wykracza poza zakres projektu ustawy.</p>
	<p>Projektowany art. 567⁷,art. 567¹⁴ kpc</p>	<p>3. Art. 567⁷ i art. 567¹⁴ - są to terminy instrukcyjne, wydaje się, będące przejawem myślenia życzeniowego, zwłaszcza w wypadku, gdy będzie potrzebna opinia biegłego - co w takich sprawach będzie zapewne częste (np. biegły psycholog czy lekarz w razie wątpliwości co do wiarygodności osoby pokrzywdzonej). Celowe natomiast byłoby wprowadzenie terminu instrukcyjnego do przesłania akt drugiej instancji, gdyż z praktyki wiadomo, że często na tym etapie dochodzi do przewlekłości.</p>	<p>Uwaga niezasadna. Należy zważyć na treść przepisu art. 371 kpc, zgodnie z którym akta mają być przekazane sądowi drugiej instancji niezwłocznie.</p>
	<p>Projektowany Art. 567⁸ kpc</p>	<p>4. Art. 567⁸ - w nowelizacji k.p.c. uchwalonej w czerwcu br. wprowadzono doręczenia przez komornika. Konsekwentnie, również w tym postępowaniu doręczenia należy powierzyć komornikowi. Wielość podmiotów doręczających nie poprawi jakości, natomiast Policja ma swoje ważne zadania, którymi i tak jest bardzo obciążona.</p>	<p>Uwaga niezasadna ze względu na wymóg pilnego dokonywania doręczeń, który może wystąpić poza godzinami pracy Kancelarii Komornika. W tym wypadku Policja lub Żandarmeria Wojskowa jako jedyne podmioty</p>

		Obowiązkiem Policji jest strzeżenie bezpieczeństwa obywateli, a nie funkcja woźnego sądowego.	posiadają możliwość sprawnego działania.
	Projektowany Art. 567 ¹³ kpc	5. Art. 567 ¹³ - niezrozumiałe jest skrócenie o połowę terminu do wniesienia odpowiedzi na apelację, skoro w wypadku, gdy postanowienie pierwszej instancji jest pozytywne dla wnioskodawcy, osoba ta jest już chroniona, gdyż postanowienie jest skuteczne i wykonalne z chwilą jego ogłoszenia. Skrócenie terminów na obronę stanowiska prezentowanego przez uczestnika może być uznane za naruszenie prawa do obrony.	Uwaga niezasadna. Wprowadzenie terminu zostało podyktowane pilnością rozpoznania sprawy. Przepis dotyczy obu uczestników postępowania, nie faworyzując żadnego z nich. Projektowane rozwiązanie nie przesądza o sposobie rozstrzygnięcia.
	Projektowany art. 755 ² §1 kpc	6. Art. 755 ² §1 - istnieje wątpliwość, czy wyjątek od zasady z art. 731 kpc (zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia) jest zgodny z zasadą proporcjonalności. Trzeba brać bowiem pod uwagę prawa domniemanego sprawcy w sytuacji, gdy po przeprowadzeniu postępowania wnioski okaże się niezasadne.	Uwaga częściowo zasadna. Zabezpieczenie sądu oparte na przesłankach wymienionych w art. 15aa ust. 1 ww. ustawy o Policji, będzie polegało jedynie na przedłużeniu stosowania nakazu lub zakazu wydanego przez Policję lub ŻW. Dochodzi tutaj do wartościowania dóbr, a w tym wypadku życie i zdrowie ma wartość nadrzędną, którą trzeba chronić dostępnymi i skutecznymi środkami.
	Projektowany art.755 ² §4, §6 kpc	7. Art. 755 ² § 4, § 6 - należy zwrócić uwagę, że w tym i kilku innych przepisach zawartych w projekcie mowa jest o wykonywaniu nakazu i zakazu, tymczasem czynnego wykonania wymagać może tylko nakaz. Należy poprawić zatem brzmienie odpowiednich przepisów.	Skreślono przepisy.
	Projektowany art. 755 ⁴ kpc	8. Art. 755 ⁴ - przepis błędny. Przecież do rozpoznawania spraw o wydanie nakazu/nakazu jest odrębne postępowanie, które ma właśnie wprowadzić	Skreślono przepis.

		projekt. Sąd w postępowaniu o podział majątku wspólnego nie powinien w ogóle zajmować się wydawaniem nakazu/zakazu, gdyż musiałby badać ich przesłanki i w rezultacie prowadzić postępowanie dowodowe w celu ustalenia, czy przemoc rzeczywiście miała miejsce, jak była nasiloną i kto jest sprawcą. Byłoby to świetne narzędzie przewleknięcia sprawy dla strony, która chciałaby opóźnić podział majątku.	
	Projektowany art. 15ab ust. 5 Ustawy o Policji	9. W art. 15ab ust. 5 po słowie "przesłuchanie" należy dodać "małoletniego", gdyż taka była intencja projektodawcy, zaś bez w/w wskazania będą wątpliwości w praktyce, czy opisane w tym przepisie wymogi przesłuchania dotyczą każdego przesłuchania, czy tylko małoletniego.	Uwaga częściowo zasadna. Przepis zmodyfikowano. Przepis nie budzi wątpliwości interpretacyjnych poprzez wskazanie sądu właściwego do przeprowadzenia przesłuchania.
	Projektowany art. 15ae ust. 3 Ustawy o Policji	10. Art. 15ae ust. 3 - przepis błędny, gdyż podpisanie protokołu następuje po zakończeniu czynności.	Uwaga zasadna – uwzględniona.
	Projektowany Art. 15ae ust.4 Ustawy o Policji	11. Art. 15ae ust. 4 - należy po słowach "wskazywane przedmioty" dodać "stanowiące istotne składniki mienia", w przeciwnym wypadku osoba taka może przewlekać sporządzanie protokołu, wskazując najdrobniejsze przedmioty w rodzaju pudełka zapalek.	Uwaga uwzględniona. Przepis skreślono.
	Projektowany art. 15ag ust. 1 lit.a) Ustawy o Policji	12. Art. 15ag ust. 1 lit. a) - wątpliwości budzi, czy funkcjonariusze Policji powinni i będą w stanie udzielać porad prawnych.	Uwaga niezasadna. Regulacja analogiczna do rozwiązania funkcjonującego w procedurze karnej. Funkcjonariusze nie będą udzielać porad prawnych a jedynie wręczać pouczenia.
	Projektowany Art. 15ai	13. Art. 15ai sprawdzenie przestrzegania zakazu zbliżania się wydaje się niecelowe, Policja miałaby	Uwaga niezasadna. Projektowany przepis ma na celu

	Ustawy o Policji	podjeżdżać i stwierdzać brak sprawcy w pobliżu. Zd. 2 również zbędne, jest przykładem nadregulacji, występującej w kilku przepisach projektu.	zapewnienie realnej ochrony oraz poczucia bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą.
	Projektowany art. 15ak ust.1 zd.2 Ustawy o Policji	14. Art. 15ak ust. 1 zd. 2 - patrz uwaga w punkcie 1.5.; zd. 3 - zbędne i szkodliwe. Mogą istnieć inne podstawy naruszenia, np. stronnictwo funkcjonariusza. Nie można wykluczyć, że na interwencję przyjedzie bliski krewny domniemanej ofiary. Obecne sformułowanie przepisu sugeruje, że w zażaleniu zarzucić można tylko trzy wymienione przyczyny, z czyni trudno byłoby się zgodzić.	Uwaga niezasadna. Przepis powiela przepisy z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przesłuchanie osoby zgłaszającej będzie się odbywać po pouczeniu o treści art. 233 k.k. Dodatkowo zasadność i legalność wydania nakazu/zakazu ma podlegać kontroli sądu. Wydanie nakazu/zakazu w warunkach wskazanych w uwagach skutkowałoby określonymi konsekwencjami dla Funkcjonariusza Policji wynikającymi z projektowanej ustawy oraz przepisów Policji.
	Projektowany Art. 15al Ustawy o Policji	15. Art. 15al - przepis zawiera istotny błąd, gdyż pomija możliwość, że sąd może wydać postanowienie uchylające zakaz/nakaz w terminie krótszym, niż dwa tygodnie.	W projekcie dokonano rozróżnienia i wprowadzono: - utratę mocy nakazu lub zakazu na skutek upływu terminu – 15ak ust. 1. - uchYLENIE nakazu lub zakazu przez sąd – 15aj ust. 3. Sąd to dwie różne sytuacje, w których nakaz lub zakaz przestają obowiązywać.
	Projektowany art.11a ust. 3 u.p.p.r.	Art. 11a ust. 3 - <u>należy koniecznie skreślić ten przepis</u> . Jeżeli kobieta wychowująca małe dzieci była dotąd na wyłącznym utrzymaniu męża, po wydaniu mu nakazu/zakazu na nią z mocy ustawy przeszedłby obowiązek ponoszenia opłat za mieszkanie, niezależnie od tytułu prawnego. W praktyce może to	Zmodyfikowano ust. 3 art.11a uppr poprzez wskazanie, że tylko osoba pełnoletnia, jest zobowiązana do ponoszenia opłat za dostawy do tego mieszkania energii, gazu, wody oraz

			<p>nie raz powodować sytuacje, że osoba taka, nawet będąc ofiarą, będzie prosiła o niewydawanie zakazu/nakazu wobec sprawcy, gdyż nie będzie miała z czego utrzymać mieszkania. Ponadto jest to przykład nadregulacji. Kwestia ponoszenia bieżących opłat przez rodzinę za lokal nie powinna być przedmiotem regulacji materii ustawowej.</p>	<p>odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych oraz czynsz lub koszty bieżącego zarządzania nieruchomością, chyba że względem niej osoba stosująca przemoc obowiązana jest do świadczeń alimentacyjnych. Dodatkowo warto podkreślić, iż w opisanym przypadku istnieje możliwość wniesienia do sądu powództwa o zaspokojenie potrzeb rodziny, bądź też o przyznanie świadczenia alimentacyjnego.</p>
			<p>Słowa "<i>w przypadku</i>" należy zastąpić słowem "<i>w wypadku</i>", która to forma jest zachowana w dawniejszych przepisach Kodeksu (por. art. 7, 8, 12, 13 i wiele innych). Językoznawcy wskazują, że słowo "przypadek" prawidłowo stosowane odnosić się powinno jedynie albo do przypadków gramatycznych albo do zdarzenia nieprzewidzianego ("przypadek sprawił, że..."). Wprawdzie ze względu na kryterium frekwencji. (powszechność błędu) obecnie dopuszcza się także formę "w przypadku" w języku potocznym, to od ustawodawcy należy wymagać po pierwsze spójności aktu prawnego również w sferze językowej, jak również unikania kolokwializmów.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
14.	Komitet Ochrony Praw Dziecka	<p>Projektowane art. 755 znak 2 § 1 kpc, art. 15aa ust.1 Ustawy o policji i art. 66b ust.1 Kodeksu wykroczeń</p>	<p>Część projektowanych przepisów dotyczących zobowiązania osób stosujących przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania należy uznać za niekonstytucyjne. Chodzi o wprowadzenie uprawnienia dla policji do wydawania orzeczeń w postępowaniu zabezpieczającym o nakazie natychmiastowego opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do mieszkania. Powyższa propozycja wprowadzenia przepisów o możliwości wydawania orzeczeń w tym zakresie organowi wykonawczemu</p>	<p>Uwaga niezasadna.</p> <p>Projektowana ustawa nie przyznaje Policji uprawnienia do wydawania orzeczeń w postępowaniu zabezpieczającym. Policja uzyskuje jedynie kompetencje do wydania</p>

			<p>władzy państwowej jest niekonstytucyjna z trzech powodów.</p> <p>Po pierwsze odbiera prerogatywę w tym zakresie, która dotychczas wyłącznie należała do sądów.</p> <p>Po wtóre narusza to zasadę sprawowania władzy przez niezawisłe sądy, bo tylko sądy wydają orzeczenia o stosowaniu dolegliwości.</p> <p>Po trzecie narusza ona przewidzianą art. 10 ust.2 Konstytucji RP zasadę trójpodziału władzy także art. 175 ust. 1 Konstytucji o sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości przez sądy.</p>	<p>decyzji o charakterze doraźnym, która podlega kontroli sądu, dwojakiego rodzaju. I tak sąd rozpoznaje zażalenia na wydane przez Policję nakaz/zakaz, jednocześnie badając zasadność i legalność tej czynności. W przypadku stwierdzenia bezzasadności lub nielegalności nakazu/zakazu, sąd go uchyla. Odbywa się to więc analogicznie do zatrzymania tożsamego z pozbawieniem wolności, którego również dokonuje Policja i następnie, na skutek zażalenia, jest ono badane przez sąd. W projektowanej ustawie dłuższy jest jedynie termin obowiązywania środka zastosowanego przez Policję, co ma celu umożliwienie osobie, wobec której wydano nakaz lub zakaz złożenie zażalenia. Nadto istotnym jest aby sąd miał czas na zebranie niezbędnego, w jego ocenie, materiału dowodowego, analizę sprawy i rozpoznanie zażalenia. Tak więc organem, który ma nadzór nad działaniem Policji jest sąd i jego orzeczenie ma tutaj znaczenie decydujące. Dodatkowo, przy wprowadzaniu tego środka wzięto pod uwagę proporcjonalność dóbr. W ocenie ustawodawcy, większą wagę należy przyznać ochronie życia i zdrowia osób doznających przemocy, w</p>
--	--	--	---	---

				tym małoletnich, którym bezwzględnie należy zapewnić poczucie bezpieczeństwa. Jedynym organem, który posiada narzędzia do natychmiastowego, doraźnego działania jest Policja. Natomiast istnieje możliwość działania obu instytucji tj. sądu i Policji, które w takiej sytuacji mają szansę stworzyć sprawny mechanizm. Przy pozostawieniu nadrzędności sądu nad Policją co do wydawanych decyzji nie ma podstaw do wysuwania wniosku o naruszeniu konstytucyjnej zasady trójpodziału władzy.
15.	Prokuratoria Generalna	Doprecyzowanie sformułowania: „bezpośrednie otoczenie mieszkania” Art. 66b Kodeksu wykroczeń	Sformułowanie „ bezpośrednie otoczenie mieszkania ” jest nieostre i nieprecyzyjne, skutkiem czego nie jest możliwe ustalenie zakresu sytuacji, w których może dojść do naruszenia nakazu opuszczenia bezpośredniego otoczenia mieszkania lub zakazu zbliżania się do bezpośredniego otoczenia mieszkania. Uzasadnienie nie daje wskazówek interpretacyjnych, jak należy rozumieć zwrot „bezpośrednie otoczenie mieszkania”. Tymczasem precyzyjne ustalenie zakresu zastosowania ww. nakazu lub zakazu jest istotne także dla ustalenia, w jakich sytuacjach dojdzie do realizacji znamion wykroczenia z projektowanego art. 66b Kodeksu wykroczeń. W konsekwencji należy rozważyć doprecyzowanie zwrotu „bezpośrednie otoczenie mieszkania”, a tym samym zakresu zastosowania projektowanego rozdziału 1A tytułu II działu II Kodeksu	Wprowadzono zmianę, zgodnie z którą: 1) sąd wydając orzeczenie wskazuje obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc jest obowiązana zachować (projektowany art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz 560 ⁷ § 2 k.p.c.); 2) funkcjonariusz Policji, Ż. W. wydając nakaz wskazuje obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc obowiązana jest zachować. (projektowany art. 15aa ust. 4 ustawy o Policji, art. 18a ust. 4 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych).

			postępowania cywilnego, art. 66b Kodeksu wykroczeń oraz modyfikowanego art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	
		Projektowane przepisy; art. 567 ⁹ kpc, art. 755 ² -755 ⁴ kpc	<p>Projektowana ustawa przewiduje możliwość uzyskania zabezpieczenia polegającego na orzeczeniu nakazu opuszczenia mieszkania lub zakazu zbliżania się do mieszkania, które może być udzielone do czasu wykonania prawomocnego postanowienia zobowiązującego osobę stosującą przemoc do opuszczenia mieszkania lub zakazującego zbliżania się do mieszkania. Ze względu na wprowadzenie możliwości zastosowania nowego rodzaju zabezpieczenia ustaje tym samym potrzeba gwarancji wykonalności postanowienia wydanego na podstawie projektowanego art. 567⁶ § 1 k.p.c. z chwilą wydania, gdyż po jego wydaniu do czasu uprawomocnienia w dalszym ciągu skuteczne będzie udzielone przez sąd uprzednio (w toku postępowania) zabezpieczenie. Co więcej, projektowane przepisy mogą prowadzić do sytuacji, w której wnioskodawca może uzyskać dwa identyczne tytuły egzekucyjne (postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, udzielone — zgodnie z projektowanym art. 755² § 4 k.p.c. - do czasu wykonania prawomocnego postanowienia kończącego sprawę, oraz nieprawomocne postanowienie kończące sprawę, wykonalne — zgodnie z projektowanym art. 567⁹ k.p.c. — z chwilą ogłoszenia).</p> <p>W konsekwencji treść projektowanego art. 567⁹ k.p.c. mogłaby zostać ograniczona jedynie do przyznania sądowi kompetencji do zmiany lub uchylecia</p>	<p>Uwaga częściowo zasadna.</p> <p>W celu wyeliminowania możliwości równoległego funkcjonowania dwóch tytułów wykonawczych wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym sąd udzielając zabezpieczenia wskazuje w postanowieniu czas jego trwania (projektowany art. 755³ kpc). Nadto, projektowany art. 560⁷. § 1. k.p.c. przewiduje, iż sąd w postanowieniu w przedmiocie zobowiązania osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia rozstrzyga również o zabezpieczeniu, jeżeli było udzielone.</p>

			postanowienia w każdym czasie w razie zmiany okoliczności.	
		Projektowane art.15aa-15al Ustawy o Policji	<p>Wątpliwości budzą projektowane art. 15aa-15al ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, przyznające możliwość wydania przez funkcjonariusza Policji nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania lub zakazu zbliżania się do mieszkania, który to nakaz lub zakaz jest natychmiast wykonalny i jest stosowany przez okres dwóch tygodni.</p> <p>Projektowany nakaz lub zakaz może być uznany za quasi środek zapobiegawczy, zbliżony do środka z art. 275a k.p.k. Niemniej, w przeciwieństwie do środków zapobiegawczych, jego zastosowanie nie wymaga ani wszczęcia postępowania karnego, ani przedstawienia zarzutów popełnienia przestępstwa osobie stosującej przemoc w rodzinie, ani co najmniej zatwierdzenia decyzji funkcjonariusza Policji przez prokuratora. Powyższe okoliczności stosowania ww. nakazu lub zakazu przez funkcjonariusza Policji w stosunku do osoby objętej domniemaniem niewinności mogą prowadzić do ryzyka wystąpienia nieproporcjonalnych ingerencji w dobro osobiste jednostki w postaci nietykalności mieszkania.</p> <p>Wymaga rozważenia, czy dla osiągnięcia celu projektowanej ustawy (możliwość szybkiego odizolowania osoby stosującej przemoc w rodzinie od pokrzywdzonego) wystarczające nie jest zastosowanie przez Policję i prokuratora obecnych przepisów procedury karnej, w szczególności art. 244 § 1a i art. 275a k.p.k. Wydaje się, że nie ma żadnych</p>	<p>Uwaga niezasadna.</p> <p>Założeniem projektowanej regulacji było natychmiastowe odseparowanie osoby stosującej przemoc od osoby doznającej przemoc bez powielania procedury obowiązującej w postępowaniu karnym, w sytuacji gdy osoba dotknięta przemocą nie decyduje się na zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, a co za tym idzie składanie zeznań w sprawie. Z tego względu, dla ochrony osoby dotkniętej przemocą, wprowadza się rozwiązanie o charakterze cywilnoprawnym, na którego potrzebę wskazywano w raporcie Najwyższej Izby Kontroli z dnia 26.04. 2016 roku „Pomoc osobom dotkniętym przemocą domową”.</p>

			<p>przeszkód, aby w wypadku stwierdzenia przez funkcjonariusza Policji stosowania przemocy w rodzinie w ciągu 48 godzin doszło nie tylko do zatrzymania osoby podejrzanej, ale także wszczęcia postępowania karnego, przedstawienia jej zarzutów popełnienia przestępstwa w związku z użyciem przemocy (np. z art. 157, art. 207 lub art. 217 k.k.) oraz zastosowania środka zapobiegawczego z art. 275a k.p.k. W razie uznania przez projektodawcę, że takie przeszkody zachodzą, zasadne jest wskazanie ich w uzasadnieniu projektu ustawy.</p>	
19.	Rzecznik Praw Obywatelskich	Projektowany art. 755 ² § 3 k.p.c.	<p>W projektowanym art. 755² § 3 k.p.c. przyjmuje się rozwiązanie, w ramach którego sąd orzeka w przedmiocie wniosku o zabezpieczenie w ciągu 48 godzin od dnia wniesienia wniosku, co może prowadzić do rozbieżności interpretacyjnych, gdyż termin 48 godzin może być liczony od godziny wpłynięcia wniosku albo od początku doby następującej po dobie, w której wniosek wpłynął do sądu. Mając na uwadze okoliczność, że drugi ze wskazanych sposobów liczenia terminu skończy się o północy, decyzja będzie mogła zostać wydana i dostarczona stronom dopiero w godzinach urzędowania sądu, czyli efektywnie o ósmej rano dnia następnego. Wskazany sposób liczenia terminu może zatem wydłużyć czas wydawania decyzji wobec strony, która wniosek swój złożyła o ósmej rano, nawet o 24 godziny. Wskazana rozbieżność interpretacyjna może prowadzić do nierównego traktowania stron. Tymczasem wpisanie w projektowany art. 755² § 3 k.p.c. zamiast zwrotu „w ciągu 48 godzin od dnia wniesienia wniosku” zwrotu</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona – gdyż w projekcie przepisu art 755² § 4 k.p.c. przyjęto ostatecznie termin 3 dni uznając, że nie należy dokonywać zmian systemowych odnoszących się do sposobu liczenia terminów stosowanych w procedurze cywilnej. W ten sposób dostosowano jednostkę czasu w projektowanym przepisie do instytucji funkcjonujących w kodeksie postępowania cywilnego.</p>

			<p>„w ciągu 48 godzin od chwili wniesienia wniosku" w prosty i precyzyjny sposób unormuje sytuację stron i nie pozwoli na powstanie wskazanej rozbieżności interpretacyjnej.</p> <p>Nie można również tracić z pola widzenia, iż zgodnie z k.p.c. do obliczania terminów określonych w Kodeksie stosuje się przepis Kodeksu cywilnego. Kodeks cywilny w art. 110-116 nie przewiduje w ogóle terminów liczonych w godzinach. Dlatego też ogólne zasady liczenia terminów w procedurze cywilnej nie będą miały w tym przypadku zastosowania. Rodzi to potrzebę unormowania zasad obliczania terminu 48-godzinnego, gdyż ten, jako novum w procedurze cywilnej, powinien być dokładnie i precyzyjnie określony. Jako zasadna jawi się zatem autonomiczna regulacja dookreślająca sposób obliczania terminu tak, aby nie było w tym względzie żadnych wątpliwości.</p>	
		Projektowany art. 567 ⁹ k.p.c.	<p>W projektowanym art. 567⁹ k.p.c. przyjmuje się, że „postanowienie o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, jest skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Sąd może zmienić lub uchylić postanowienie nawet prawomocne w razie zmiany okoliczności.". Rozwiązanie przyjęte w zdaniu drugim projektowanego przepisu, choć jest unormowaniem tożsamym z przyjętym w obecnie obowiązującym art. 11a ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w nowym otoczeniu normatywnym może prowadzić do</p>	<p>W celu usunięcia sugerowanych uwag wątpliwości interpretacyjnych zmodyfikowano zdanie drugie projektu przepisu art. 560⁷ § 3 k.p.c. (dawny 567⁹). W obecnym brzmieniu nie powinno budzić wątpliwości, że norma dotyczy orzeczeń pozytywnych. W zakresie orzeczeń negatywnych ma zastosowanie art. 523 (zdanie drugie).</p>

		<p>problemów interpretacyjnych.</p> <p>Po pierwsze, na gruncie obecnie obowiązującego art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie sąd orzeka tylko w przedmiocie żądania o zobowiązanie członka rodziny wspólnie zajmującego mieszkanie, który swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, do opuszczenia mieszkania, a tymczasem na gruncie projektowanego art. 567⁶ § 1 k.p.c. sąd orzekał będzie w dwóch rodzajach spraw, w tym o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o zakazaniu tej osobie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. W kontekście wniosku tylko w przedmiocie jednego ze wskazanych rozstrzygnięć i wydaniu przez sąd postanowienia, projektowany art. 567⁹ k.p.c. zdanie drugie może rodzić problem interpretacyjny, czy wydanie drugiego ze wskazanych w projektowanym art. 567⁶ § 1 k.p.c. rozstrzygnięć, którego wcześniejszy wniosek nie dotyczył, jest możliwe przez sąd z urzędu czy wymaga nowego wniosku strony. Na podstawie projektowanych rozwiązań prawnych nie sposób rozstrzygnąć zarysowanej rozbieżności interpretacyjnej, a może ona prowadzić do nierównego traktowania stron postępowania.</p> <p>Po drugie przyjmując należy, że projektowany art. 567⁹ k.p.c. zdanie drugie dotyczy tylko takich sytuacji procesowych, w ramach których sąd wyda postanowienie o zobowiązaniu osoby stosującej</p>	
--	--	---	--

			<p>przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Wydanie przez sąd postanowienia o braku podstaw do zobowiązania osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub braku podstaw do wydania zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, nie uprawnia sądu do zmiany takiego postanowienia w ramach tego samego postępowania, a wymaga nowego wniosku strony. Wskazana interpretacja choć wydaje się prawidłowa, winna być wzmocniona przez takie ukształtowanie przepisów, aby nie rodziły w tym względzie wątpliwości interpretacyjnych. Mając na uwadze obecnie obowiązujący stan prawny przyjąć należy, że w sytuacji braku podstaw do uwzględnienia wniosku i zobowiązania osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub do zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zastosowanie może znaleźć art. 523 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, mającym zastosowanie do wszystkich postanowień w postępowaniu nieprocesowym (o ile oczywiście przepis szczególny nie stanowi inaczej), prawomocne postanowienie orzekające co do istoty sprawy nie może być zmienione ani uchylone, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jednakże prawomocne postanowienie oddalające wniosek sąd może zmienić w razie zmiany okoliczności sprawy. Związanie</p>	
--	--	--	--	--

		<p>prawomocnym postanowieniem co do istoty sprawy zależy więc w postępowaniu nieprocesowym - inaczej niż w procesie (art. 365 § 1 k.p.c.) - od charakteru orzeczenia. W wypadku postanowień uwzględniających żądanie (pozytywnych, sankcjonujących, ustalających, kształtujących) związaną ma charakter bezwzględny, chyba że przepis szczególnie dopuszcza uchYLENIE lub zmianę orzeczenia. Postanowienia oddalające żądanie (negatywne, odmowne) sąd może natomiast zmienić zawsze, jeżeli nastąpi zmiana okoliczności sprawy. W braku takiej zmiany możliwe jest jednak wzruszenie orzeczenia w drodze skargi o wznowienie postępowania, jeżeli - oczywiście - zachodzą ku temu podstawy². Stosując art. 523 k.p.c. sąd orzeka na podstawie wniosku uczestnika postępowania o zmianę postanowienia w granicach wykazanej w tym wniosku „zmiany okoliczności sprawy” oraz w ramach sprawy poprzednio już zainicjowanej oddalonym wnioskiem.</p> <p>Wskazać ponadto należy, że projektowany art. 5679 k.p.c. stanowić będzie <i>lex specialis</i> w stosunku do art. 359 § 1 k.p.c, który przewiduje, że postanowienia niekończące postępowania w sprawie mogą być uchylane i zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne oraz będzie także <i>lex specialis</i> w stosunku do art. 577 k.p.c, który stanowi, że sąd opiekuńczy może zmienić swe postanowienie nawet prawomocne, jeżeli wymaga tego dobro osoby, której</p>	
--	--	---	--

			postępowanie dotyczy. Z tego względu art. 567 ⁹ k.p.c. wymaga doprecyzowania, gdyż stanowi kolejny <i>lex specialis</i> od zasad ogólnych, co w praktyce może wywoływać wątpliwości co do zakresu jego zastosowania.	
		Spójniki „oraz” i „lub” w tekście projektu	Istotne jest również zwrócenie uwagi na niekonsekwentne używanie spójników „oraz” i „lub”. Z projektu nowelizacji nie wynika jednoznacznie, czy nowy wniosek, o jakim mowa w zmienianym art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy oraz w skorelowanych z nim nowych przepisach k.p.c. zawiera dwa odrębne żądania, które strona może swobodnie wybrać i domagać się ich łącznie bądź osobno: „1) żądanie zobowiązania osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz 2) żądanie zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia”, czy też przedmiotem wniosku jest jedno żądanie: „zobowiązania osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz żądanie zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia”. Zarówno uzasadnienie projektu jak i same projektowane przepisy zawierają sformułowania zamienne: „zobowiązania osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz żądanie zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia” (tak np. w tytule projektowanego Rozdziału 1A w k.p.c. oraz wielokrotnie w treści uzasadnienia, a także	Nie powinno budzić wątpliwości, że projekt traktuje o dwóch żądaniach, których dotyczy wniosek, czyli dotyczącego zobowiązania do opuszczenia mieszkania i odrębnie - zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Wydaje się oczywiste, że jeżeli wniosek będzie obejmował oba żądania sąd wyda jedno postanowienie rozstrzygające - oddzielnie o obu tych żądaniach. Użycie w projektowanych art. 11a upp i projektowanych przepisach kpc spójnika „lub” nie jest przypadkowe. Nie jest także również użycie spójnika „oraz” w tytule nowego projektowanego rozdziału k.p.k. Tytuł rozdziału przesądza bowiem, jakie sprawy są w nim regulowane, co nie jest równoznaczne z założeniem, że chodzi o jedno żądanie obejmujące dwa różne stany faktyczne.

			<p>„zobowiązania osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub żądanie zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia". Zaznaczyć należy, że użycie spójnika „oraz” oznacza, że wniosek musi zawierać jedno żądanie obejmujące wszystkie wymienione wyżej zachowania sprawcy przemocy, podczas gdy spójnik „lub” sugeruje możliwość wyboru po stronie wnioskodawcy, z którym z żądań występuje. Z kolei w projektowanym art. 5679 k.p.c. mowa jest o „postanowieniu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia”, co może sugerować, że sąd ma obowiązek wydać jedno postanowienie obejmujące wszystkie wymienione sytuacje. Natomiast treść projektowanego art. 56710 może wskazywać na to, że sąd, w zależności od okoliczności, może wydać odrębne postanowienie o zakazie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Na podstawie projektowanego stanu prawnego nie sposób ustalić, czy nawet w przypadku jednego żądania zawartego we wniosku, obejmującego wszystkie możliwe zakazy i nakazy, o jakich mowa wyżej, sąd ma obowiązek wydać jedno postanowienie pozytywne, czy może dokonać wyboru pomiędzy tymi żądaniami. Kwestia ta powinna zostać jednoznacznie uregulowana z projektowanych przepisach.</p>	
--	--	--	--	--

		<p>Projektowany art.66b k.w.</p>	<p>Co do zasady pozytywnie trzeba ocenić wprowadzenie nowego typu czynu zabronionego w projektowanym art. 66b k.w. Unormowanie wskazanej kwestii w Kodeksie wykroczeń, a nie w Kodeksie karnym w sposób wystarczający zabezpiecza prawa osoby pokrzywdzonej przemocą a jednocześnie nie stanowi nadmiernej ingerencji państwa w prawa i wolności konstytucyjne, spełniając tym samym wymogi wynikające z zasady proporcjonalności z art. 31 ust. 1 Konstytucji i zasady <i>ultima ratio</i> prawa karnego leżącej u podstawy zasady państwa prawnego z art. 2 Konstytucji.</p> <p>W opinii Rzecznika bardziej precyzyjnego określenia wymaga pojęcie „bezpośredniego otoczenia mieszkania”. Na podstawie projektu nie sposób ustalić, co należy rozumieć pod tym pojęciem również na gruncie przepisów cywilnych (materialnych i procesowych). Jego doprecyzowanie zapobiegnie rozbieżności w orzecznictwie w tym względzie, a w konsekwencji nierównemu traktowaniu obywateli. Wskazane byłoby nawet odmienne ujęcie obszaru (granic), którego dotyczy zakaz bądź nakaz, ponieważ „bezpośrednie otoczenie mieszkania” jest pojęciem bardzo nieostrym.</p> <p>Rodzi ono jeszcze większe zastrzeżenia w kontekście zasady <i>nullum crimen sine lege stricta</i> leżącej u podstaw art. 42 ust. 1 Konstytucji. Z punktu widzenia prawa karnego <i>sensu largo</i>, do którego zalicza się także prawo wykroczeń, znamię „bezpośredniego otoczenia mieszkania” może rodzić problem interpretacyjny, w szczególności w perspektywie miejsca przeprowadzki osoby stosującej przemoc</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Sąd wydając orzeczenie wskazuje obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc jest obowiązana zachować. (projektowany art. 11a. ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz 560⁷ § 2 k.p.c.).</p> <p>Funkcjonariusz Policji/ Ż. W. wydając nakaz/zakaz wskazuje obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc obowiązana jest zachować. (projektowany art. 15aa ust. 4 ustawy o Policji, art. 18a ust.4 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych)</p> <p>Rozwiązanie jest wzorowane na art. 41a§4 kk.</p>
--	--	----------------------------------	---	---

			zobowiązanej na podstawie wydanych nakazu albo postanowienia do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zobowiązanej na podstawie wydanych zakazu albo postanowienia do niezbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. W tym względzie warto rozważyć dodanie do projektowanych rozwiązań prawnych przepisu nakładającego na funkcjonariusza Policji wydającego nakaz lub zakaz, oraz na sąd orzekający w przedmiocie wniosku złożonego na podstawie projektowanego art. 1 la ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie albo o wniosku o zabezpieczenie w tym przedmiocie, obowiązek dokładnego określenia tego, co zobowiązany ma rozumieć przez „bezpośrednie otoczenie mieszkania”.	
		Projektowany art. art. 15aa ustawy o Policji	Projektowany art. 15aa ustawy o Policji upoważnia funkcjonariusza Policji do wydania wobec osoby, która swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie, w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Na podstawie projektowanego art. 15ak ust. 1 ustawy o Policji osobie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, o których mowa w projektowanym art. 15aa ust. 1 ustawy o Policji, przysługuje zażalenie do sądu. Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu. W przypadku	Zdaniem projektodawcy, terminy na złożenie zażalenia na wydany nakaz lub zakaz oraz jego rozpoznanie przez sąd zostały określone w taki sposób, że pozwalają na szybką weryfikację zasadności zastosowania środka izolacyjnego. Dodatkowe obciążenie Policji zadaniem weryfikacji nakazu na przestrzeni tak krótkiego czasu wydaje się niezasadne. Proponowane w uwagach rozwiązanie mogłoby prowadzić do dwutorowości i rozbieżności rozstrzygnięć, w przypadku równoległego rozstrzygnięcia zażalenia przez sąd i wniosku o uchylenie przez Policję.

			<p>niewniesienia zażalenia ani też wniosku o zabezpieczenie do sądu, na podstawie projektowanych rozwiązań prawnych funkcjonariusz Policji w razie zmiany okoliczności nie ma uprawnień do zmiany decyzji w przedmiocie nakazu i zakazu. W stosunku do funkcjonariusza Policji projektowane rozwiązania nie przewidują odpowiednika projektowanego art. 567⁹ k.p.c. zdanie drugie, który uprawnia sąd do zmiany lub uchylecia postanowienia nawet prawomocnego w razie zmiany okoliczności. W razie zmiany okoliczności, funkcjonariusz Policji winien mieć uprawnienie do wydania nowej decyzji w przedmiocie zakazu lub nakazu, komplementarne do uprawnienia sądu, gdyż utrata mocy zakazu lub nakazu dopiero po upływie dwóch tygodni od dnia od jego wydania (projektowany art. 15a1 ustawy o Policji), może prowadzić do niezasadnego ograniczenia wolności i praw osoby, wobec której nakaz lub zakaz zostały wydane.</p>	
		Projektowany art. 11a uppr	<p>Uwypuklenia wymagają wątpliwości dotyczące nowelizowanego art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a dotyczące zasadności wprowadzenia regulacji przewidzianej w projektowanym ustępie 3 tego przepisu. Stwierdza on bowiem, że osoba pełnoletnia, która pozostała w mieszkaniu, jest zobowiązana do ponoszenia bieżących opłat związanych z jego użytkowaniem. Mając na uwadze różne tytuły prawne do lokalu, na gruncie projektu nie sposób jednoznacznie ustalić, czy celem wskazanego unormowania jest to, aby całość należności za lokal przejęła osoba pozostająca</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Katalog opłat za lokal w projektowanym art. 11a ust. 3 uppr jest wzorowany na art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U.2019 poz.1182 j.t.). Przepis ten zawiera definicję opłat niezależnych od właściciela.</p>

		<p>w lokalu, a osoba stosująca przemoc została zwolniona z obowiązku wnoszenia wszelkich opłat, czy też chodzi tylko o opłaty eksploatacyjne. Uzasadnienie nie ułatwia interpretacji tego przepisu i zdaje się sugerować, że cały ciężar utrzymania lokalu miałby spoczywać na osobie pozostającej w lokalu. Tymczasem brak jest racjonalnych powodów, aby zmieniać ogólne reguły dotyczące obowiązku ponoszenia opłat z różnych tytułów prawnych za lokale, a projektowany przepis art. 11a ust. 3 i 4 miałby charakter przepisu szczególnego, który modyfikowałby te reguły. Sam fakt opuszczenia lokalu (o charakterze czasowym) nie pozbawia tytułu prawnego osoby stosującej przemoc i nie powinien mieć znaczenia dla jej odpowiedzialności za ponoszenie opłat, tym bardziej w sytuacji, gdy w lokalu pozostaną należące do niej przedmioty. Wskazane unormowanie nie jest precyzyjne. Jeżeli ma na celu zwolnienie osoby stosującej przemoc z obowiązku wnoszenia opłat, to istotne jest doprecyzowanie tego, na jaki czas (np. na czas niezamieszkiwania), oraz jak art. 11a ust. 3 i 4 ma się do obowiązku alimentacyjnego względem małoletnich realizowanego m. in. w formie zapewnienia mieszkania. Na podstawie art. 11a ust. 3 i 4 osoba stosująca przemoc uzyska zupełnie nieuzasadniony przywilej (ulgę), w sytuacji, gdy to jej przysługuje tytuł prawny do lokalu i na niej spoczywał wcześniej obowiązek regulowania opłat. W wielu przypadkach (w lokalach zajmowanych na zasadzie najmu czy lokalach spółdzielczych) osoba pełnoletnia i tak jest odpowiedzialna (solidarnie) za</p>	<p>Do ponoszenia w/w. opłat będzie zobowiązana osoba pełnoletnia, chyba że względem niej osoba stosująca przemoc obowiązana jest do świadczeń alimentacyjnych.</p>
--	--	---	--

			<p>opłaty wraz z głównie zobowiązanym.</p> <p>Ponadto bardzo często ofiary przemocy domowej są jednocześnie uzależnione ekonomicznie od sprawcy i perspektywa ustawowego obowiązku przejęcia ciężaru utrzymania mieszkania uczyni projektowane rozwiązania nieefektywnymi, gdyż może zniechęcić do wystąpienia do sądu z wnioskiem, o jakim mowa w art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.</p>	
		Projektowany art. 11a uppr	<p>Po pierwsze, z perspektywy zakresu stosowania projektowanych rozwiązań wskazać należy na definicję członka rodziny zawartą w art. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - jest nim osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 k.k., a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca. Wydaje się, że definicja ta nie obejmuje osób stosujących przemoc, które tylko okresowo lub w sposób nieregularny przebywają w mieszkaniu wspólnie z osobą pokrzywdzoną np. kuzynów/kuzynek czy konkubentów/konkubentek, którzy posiadają swoje własne miejsca zamieszkania, a którzy od czasu do czasu przebywają w mieszkaniu wraz z osobą pokrzywdzoną. Przypomnieć należy raz jeszcze, że na gruncie obecnego art. 11a ustawy sąd orzeka tylko w przedmiocie żądania zobowiązania członka rodziny wspólnie zajmującego mieszkanie, który swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, do opuszczenia mieszkania, a tymczasem na gruncie projektowanego art. 567⁶ § 1 k.p.c. sąd orzekał będzie w dwóch</p>	<p>Uwaga uwzględniona w sposób zmodyfikowany – poprzez uzupełnienie projektu przepisu art. 11a ust. 2 w zakresie pkt 3.</p>

			<p>rodzajach spraw, w tym o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o zakazaniu tej osobie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. W perspektywie drugiego rodzaju spraw zasadne jest takie ujęcie definicji członka rodziny z art. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, aby osoby pokrzywdzone w sytuacjach takich, jak wyżej opisane mogły uzyskać ochronę prawną. W przeciwnym wypadku dojdzie do naruszenia zasady prawa do sądu z art. 45 ust. 1 Konstytucji w perspektywie zasady równości z art. 32 Konstytucji w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji, poprzez nieuzasadnione zróżnicowanie sytuacji prawnej obywateli w dostępie do ochrony ich praw i wolności konstytucyjnych przez organy władzy publicznej, w tym prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Zaznaczyć przy tym należy, że projektowana zmiana brzmienia art. 11a ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie obejmie wskazanych wyżej przypadków.</p>	
		<p>Projektowany art. 15aa ustawy o Policji</p>	<p>Po drugie, projektowane rozwiązania zawierają reguły kolizyjne pomiędzy wydanym na podstawie projektowanego art. 15aa ustawy o Policji nakazem lub zakazem a wydanym na podstawie projektowanego art. 755² k.p.c. przez sąd zabezpieczeniem w tym przedmiocie. Przepis ten wskazuje bowiem, że „w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona poprzez określenie, iż zabezpieczenie związane z uprzednim stosowaniem nakazu lub zakazu może polegać jedynie na przedłużeniu, a nie samoistnym stosowaniu nakazu lub zakazu przez sąd. Ponadto projektowany przepis art.</p>

		<p>zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia można żądać zabezpieczenia polegającego na orzeczeniu nakazu lub zakazu, o którym mowa w art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161,81 i 125), a jeżeli taki nakaz lub zakaz jest już stosowany, żądać jego przedłużenia przez sąd". Z projektowanego art. 7552 k.p.c. można również wyprowadzić wskazanie, co do postępowania w przypadku, gdy nałożony przez funkcjonariusza Policji nakaz lub zakaz nie pokrywa się z zakresem wniosku o zabezpieczenie. Wówczas sąd może orzec np. o przedłużeniu nakazu oraz o nałożeniu zakazu. Brak jest natomiast reguł kolizyjnych pomiędzy środkami prawnymi stosowanymi na podstawie projektowanych rozwiązań prawnych a środkami prawnymi stosowanymi na podstawie innych ustaw, w tym środkami zapobiegawczymi stosowanymi na podstawie art. 275a k.p.k. w postaci nakazu opuszczenia przez oskarżonego lokalu mieszkalnego lub na podstawie art. 275 k.p.k. w postaci dozoru Policji, w ramach którego na oskarżonego można nałożyć ograniczenie polegające na zakazie kontaktowania się z pokrzywdzonym. Wskazać również należy, że obowiązek powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób, obowiązek powstrzymywania się od zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, czy obowiązek opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, zgodnie z art. 67 § 3 k.k.</p>	<p>15ak ust. 2 ustawy o Policji przewiduje, że nakaz lub zakaz traci również moc w wypadku, gdy osoba, wobec której go wydano, została zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowano wobec niej środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.</p>
--	--	--	--

			<p>(warunkowe umorzenie postępowania) i art. 72 § 1 pkt 7a i 7b k.k. (warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności) i art. 159 § 1 k.k.w. (warunkowe przedterminowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności) można orzec jako środki probacyjne albo zgodnie z art. 39 pkt 2b i 2e k.k. w zw. z art. 41a k.k. jako środki karne, czy w końcu na podstawie art. 35 § 4 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 7a k.k. nakaz powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób może stanowić element kary ograniczenia wolności. Wobec specyfiki spraw, których dotyczą projektowane rozwiązania prawne, pomimo funkcjonującej w systemie prawa zasady <i>ultima ratio</i> prawa karnego leżącej u podstaw zasady państwa prawnego określonej w art. 2 Konstytucji, zasadne jest ustanowienie reguł kolizyjnych pomiędzy środkami, które mogą być stosowane na podstawie projektowanych rozwiązań a środkami, które mogą być stosowane w postępowaniu karnym na podstawie Kodeksu postępowania karnego, Kodeksu karnego czy Kodeksu karnego wykonawczego.</p>	
			<p>Po trzecie rozważenia wymaga wprowadzenie unormowań przyznających funkcjonariuszom Policji kompetencję do wydania zakazu zbliżania się/kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną. W obecnym kształcie projekt zapewnia ochronę wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, poza regulacją zostaje zakład pracy i miejsca często odwiedzane (miejsca</p>	<p>Brak przesłanek do wprowadzenia środka w postaci zakazu zbliżania się, czy kontaktowania wobec osoby dorosłej dotkniętej przemocą, który ma już charakter karny. Projekt wprowadza system ochrony przed przemocą w ramach procedury cywilnej i brak jest podstaw, aby</p>

		<p>zamieszkania członków rodziny, poradnie, przychodnie etc). W tym względzie wskazać należy na art. 52 Konwencji Stambulskiej, który stanowi „Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki umożliwiające właściwym władzom nakazanie sprawcy przemocy domowej, w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia, opuszczenia miejsca zamieszkania ofiary lub osoby zagrożonej, na odpowiedni okres oraz zakazania sprawcy wchodzenia do lokalu zajmowanego przez ofiarę lub osobę zagrożoną lub kontaktowania się z ofiarą lub osobą zagrożoną. Środki podejmowane zgodnie z niniejszym artykułem będą dawać pierwszeństwo bezpieczeństwu ofiar lub osób zagrożonych". Tymczasem zarówno na gruncie projektowanego stanu prawnego jak i obecnego ustawodawstwa nie ma odpowiedników zakazów doraźnych dotyczących kontaktowania się z ofiarą lub osobą zagrożoną. Warto zauważyć, że przedstawiony w styczniu 2019 r. przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej projekt nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przewidywał możliwość żądania przez osobę pokrzywdzoną przemocą orzeczenia natychmiastowego zakazu zbliżania się/kontaktowania. Zgodnie z treścią proponowanej wówczas nowelizacji osoba dotknięta przemocą mogła żądać ustanowienia „zakazu lub ograniczenia sprawcy dostępu do miejsca, w którym regularnie przebywa oraz uregulowania wszelkich form kontaktu". Projekt wycofano z dalszych prac, ze względu na inne zastrzeżenia, ale warto rozważyć wprowadzenie do projektu zbliżonej regulacji</p>	<p>powielać w tym zakresie wszelkie rozwiązania funkcjonujące w procedurze karnej. O ile zaś zaistnieją przesłanki do udzielenia kompleksowej ochrony osobie dotkniętej przemocą, również poza miejscem zamieszkania, za niezbędne należy uznać wdrożenie standardowej procedury karnej. Nadto, projektowanym art. 755⁴ kpc, zobligowano sąd opiekuńczy, po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 15ad ust.2 ustawy o Policji (wydaniu nakazu/zakazu), do wszczęcia postępowania z urzędu i udzielenia właściwego zabezpieczenia w ciągu 72 godzin, mając w szczególności na uwadze przepisy art. 113§ 1 i 2 kro. Sąd posiada tym samym możliwość udzielenia ochrony małoletniemu, również poprzez zakazanie zbliżania się, czy też kontaktowania z rodzicem stosującym przemoc</p>
--	--	--	---

			poprzez rozszerzenie zakresu wniosku o kolejne żądania.	
			Uzasadnienie projektu nie odnosi się do międzynarodowych standardów w zakresie ochrony ofiar przemocy domowej, wynikających min. z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Konwencji o eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet oraz Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej czy do dyrektywy ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw. Uzasadnienie projektowanych zmian winno odnosić się również do rekomendacji sformułowanych przez Panią Dunję Mijatović, Komisarz Praw Człowieka Rady Europy, w najnowszym raporcie z wizyty w Polsce i opublikowanym 28 czerwca 2019 roku.	Projektodawca stoi na stanowisku, że przedkładany projekt pozostaje w zgodzie z wytycznymi wynikającymi ze wskazanych standardów międzynarodowych.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

w sprawie określenia wzoru wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i sposobu udostępniania urzędowego formularza w postępowaniu cywilnym

Na podstawie art. 560³ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, 1469 i 1495) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się wzór urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, o którym mowa w art. 560³ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Urzędowy formularz wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „urzędowym formularzem”, wykonany według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia, jest drukowany w odcieniu koloru szarego o symbolu PANTONE Cool Gray 3c.

§ 3. 1. Urzędowy formularz, o którym mowa w § 1, udostępnia się nieodpłatnie w budynkach wszystkich sądów okręgowych i sądów rejonowych.

2. Urzędowy formularz udostępnia się nieodpłatnie na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości i sądów powszechnych.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, urzędowy formularz udostępnia się w formie umożliwiającej edycję jego treści.

§ 4. 1. Urzędowy formularz, jego wydruki i kserokopie mają format A4.

2. Wydruk komputerowy urzędowego formularza odzwierciedla strukturę wzoru tego formularza.

3. Do wydruków komputerowych urzędowego formularza nie stosuje się wymogów określonych w § 2.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ...

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projekt zmierza do wykonania obowiązku Ministra Sprawiedliwości wynikającego z przepisu art. 5603 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego znowelizowanego ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej i nie jest z nim sprzeczny. Jednocześnie projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich firm.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Sprawiedliwości
z dnia ... (poz. ...)

WZÓR

UWAGA! PRZED WYPEŁNIENIEM NALEŻY DOKŁADNIE
ZAPOZNAĆ SIĘ Z POUCZENIAMI

Wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		Data wpływu (wypełnia sąd)
P o u c z e n i e 1. Wniosek należy wypełnić czytelnie, dokonując wpisów bez skreśleń i poprawek. 2. Każdą rubrykę niezacieniowaną należy wypełnić albo skreślić. Jeśli po wpisaniu treści w rubryce pozostało wolne miejsce, należy je skreślić w sposób uniemożliwiający dopisywanie. 3. Do wniosku można dołączyć załączniki. 4. W przypadku gdy treść nie mieści się w odpowiednich rubrykach, ciąg dalszy zamieszcza się na kolejnych, ponumerowanych kartach formatu A4, ze wskazaniem uzupełnianej rubryki. Pod dodaną do wniosku treścią należy złożyć podpis. 5. Jeżeli w rubryce występuje tekst oznaczony znakiem *, to należy niepotrzebne skreślić.		
1. Sąd Rejonowy, do którego jest składany wniosek	1.2. Wydział	
2. Wnioskodawca		
2.1. Imię i nazwisko		
2.2. Miejsce zamieszkania lub siedziby wnioskodawcy i adres (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty elektronicznej)		

2.3. Numer PESEL
2.4. Adres wnioskodawcy do doręczeń, jeżeli jest inny niż wskazany w rubryce 2.2.
3. Przedstawiciel ustawowy wnioskodawcy. Pełnomocnik wnioskodawcy (należy wypełnić, gdy wniosek składa przedstawiciel ustawowy lub pełnomocnik wnioskodawcy)
3.1. Imię i nazwisko lub nazwa
3.2. Adres do doręczeń, jeżeli jest inny niż wskazany w rubryce 2.2. lub 2.4. (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty elektronicznej)
4. Uczestnik (dane osoby, której dotyczy wniosek)
4.1. Imię i nazwisko
4.2. Miejsce zamieszkania lub siedziby uczestnika i adres (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty elektronicznej)
4.3. Numer PESEL, jeżeli jest znany
4.4. Adres uczestnika do doręczeń, jeżeli jest inny niż wskazany w rubryce 4.2.
5. Wnioski i uzasadnienie: 5.1. - wniosek główny 5.2. - uzasadnienie wniosku głównego 5.3. - zabezpieczenie - tą rubrykę formularza wypełniają jedynie wnioskodawcy, którzy domagają się udzielenia zabezpieczenia poprzez przedłużenie obowiązującego nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydanego uprzednio przez Policję lub Żandarmerię Wojskową: pozostali wnioskodawcy dokonują przekreślenia rubryki 5.3 5.4. - uzasadnienie wniosku o zabezpieczenie - tą rubrykę formularza wypełniają tylko wnioskodawcy, którzy zgłaszają wniosek z punktu 5.3: pozostali wnioskodawcy dokonują

przekreślenia rubryki 5.4.	
5.1. Wnoszę o: (jeśli wnioskodawca domaga się, aby sąd wydał orzeczenie w zakresie jednego zobowiązania, niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej należy skreślić) 1. zobowiązanie uczestnika do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia 2. zakazanie uczestnikowi zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	
5.1.1 Oznaczenie mieszkania wpisać adres mieszkania, którego ma dotyczyć nakaz lub zakaz	5.1.2 Oznaczenie bezpośredniego otoczenia mieszkania wyjaśnić w sposób opisowy otoczenie, którego ma dotyczyć nakaz lub zakaz
5.2. Uzasadnienie	
5.2.1. Wnioskodawca i uczestnik (niepotrzebne poniżej skreślić): - zamieszkują razem; - okresowo nie zamieszkują razem a tylko wnioskodawca mieszka; - okresowo nie zamieszkują razem a tylko uczestnik mieszka w mieszkaniu pod adresem wskazanym w pkt. 5.1.1. niniejszego wniosku. W mieszkaniu tym zamieszkują także:	
5.2.2. Postępowanie uczestnika uniemożliwia wspólne z nim zamieszkiwanie. Uczestnik (należy opisać zachowanie uczestnika, które uniemożliwia wspólne z nim zamieszkiwanie, jeśli były interwencje Policji lub Żandarmerii Wojskowej należy wskazać)	

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5.2.3. Wnoszę o przeprowadzenie dowodu¹ z:

- zeznań świadków: (wskazać imię i nazwisko oraz adres świadka).
.....
.....
.....
.....
.....
- dokumentów: (wskazać dokument: np. zaświadczenia lekarskie, dokumenty potwierdzające interwencje Policji lub Żandarmerii Wojskowej, jeśli toczyły się jakiegokolwiek sprawy przed sądem należy podać sąd i sygnaturę akt)
.....
.....
.....
.....
.....
- przesłuchania stron².

Mając na uwadze przedstawione okoliczności wnoszę jak w punkcie 5.1 wniosku.

5.3. Zabezpieczenie

---

¹ Zbędne należy skreślić
² Należy skreślić, jeśli wnioskodawca nie domaga się przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron.

5.3.1. Na podstawie art. 755² k.p.c. wnoszę o udzielenie zabezpieczenia poprzez przedłużenie obowiązywania:

(jeśli wnioskodawca domaga się aby sąd wydał orzeczenie o zabezpieczeniu w zakresie jednego zobowiązania niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej należy skreślić).

1. nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia

2. oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia nałożonego przez (należy skreślić organ, który nie wydał nakazu/zakazu):

- Policję dnia ..... na podstawie w art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z .....)

- Żandarmerię Wojskową dnia ..... na podstawie 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z .....).

A) na okres od.....do.....³

B) na czas trwania postępowania

5.4. Uzasadnienie (wypełnić tylko w przypadku zgłaszania wniosku opisanego w pkt 5.3.)

5.4.1. Dnia.....został wydany wobec uczestnika:

(jeżeli został wydany tylko jednego rodzaju nakaz z dwóch wskazanych poniżej, zbędny należy skreślić)

1) nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,

2) zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Termin jego stosowania upływa dnia .....

5.4.2 Wyjaśnić dlaczego wydany przez Policję lub Żandarmerię Wojskową nakaz lub zakaz nadal powinien obowiązywać.....

.....
.....
.....
.....
.....

³ Należy wybrać jeden punkt, niepotrzebny należy skreślić.

6. Załączniki (należy wymienić wszystkie dokumenty dołączone do wniosku a niepotrzebne skreślić)	
Kopia wniosku o przyznanie pełnomocnika z urzędu ⁴	
7. Imię i nazwisko (czytelne) osoby lub osób składających wniosek oraz podpis	8. Miejscowość i data

POUCZENIE

1. Formularze są dostępne w budynkach sądów rejonowych i okręgowych oraz w Internecie pod adresami www.ms.gov.pl, oraz na stronach internetowych sądów rejonowych, sądów okręgowych.

2. Wniosek nie musi być złożony na formularzu (art. .... k.p.c.).

3. Wniosek należy złożyć w sądzie rejonowym.

Zgodnie z art. 165 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., nadanie pisma w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącej pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu (datą wniesienia jest data nadania).

---

⁴ Dotyczy osób, które wnoszą o przyznanie pełnomocnika z urzędu, w związku z faktem, że nie są w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia pełnomocnika bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Wzór do pobrania w siedzibach sądów i ze stron internetowych sądów.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia

w sprawie określenia wzoru nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydawanych przez funkcjonariusza Policji, sposobu wykonywania i dokumentowania czynności związanych z wydaniem nakazu lub zakazu oraz czynników i kryteriów szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służących do oceny zasadności zastosowania nakazu lub zakazu a także do oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego

Na podstawie art. 15ac ust. 2 ustawy z dnia z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydawanych przez funkcjonariusza Policji oraz sposób wykonywania i dokumentowania czynności związanych z ich wydaniem, oraz czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służące do oceny przez funkcjonariusza Policji zasadności zastosowania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego.

§ 2. Każdy wydany nakaz lub zakaz należy oznaczyć sygnaturą, którą tworzy symbol „NZP”, cyfra bądź liczba określająca kolejny numer wydanego nakazu lub zakazu w danej

---

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 2264).

jednostce Policji w danym roku kalendarzowym oraz rok kalendarzowy umieszczany po znaku graficznym „/”.

§ 3. Wzór nakazu lub zakazu wraz z pouczeniem jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 4. Czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego osoby dorosłej oraz małoletniego służące do oceny zasadności zastosowania nakazu lub zakazu oraz oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego są określone w załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Doręczając odpis nakazu lub zakazu osobie stosującej przemoc oraz osobie dotkniętej przemocą czyni się o tym adnotację na oryginale nakazu lub zakazu, przy której podpis składa osoba lub osoby, którym są one doręczane.

2. W przypadku odmowy złożenia podpisu, przez którąkolwiek z osób uczestniczących w czynności, czyni się o tym wzmiankę w protokole.

3. Jeśli nakaz lub zakaz jest wydawany pod nieobecność osoby stosującej przemoc i nie ma możliwości dokonania jej doręczenia, na oryginale nakazu lub zakazu odnotowuje się pozostawienie na drzwiach mieszkania informacji o wydaniu nakazu lub zakazu wraz z pouczeniem.

§ 6. 1. Dokumentacja sporządzona przez Policję w związku z wydaniem nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia zawiera:

1) notatkę urzędową z przeprowadzonej interwencji lub inną dokumentację stanowiącą podstawę wydania nakazu lub zakazu;

2) kwestionariusz szacowania ryzyka zawierający czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego w związku z przemocą w rodzinie;

3) nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

UZASADNIENIE

Przedłożony projekt jest realizacją obowiązku Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wynikającego z przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji w związku z jej nowelizacją ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej i nie jest z nim sprzeczny. Jednocześnie projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich firm.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia ... (poz. ...)

Załącznik nr 1

Wzór nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia¹

Sygnatura NZP .....

Dnia .....o godz. .... w .....

Po przeprowadzeniu czynności przez funkcjonariuszy

Policji.....

z KPP/KMP w .....

Wobec zagrożenia życia i

zdrowia².....

.....
na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.)

zostaje wydany

w stosunku do Pana/Pani .....

ur. .... w.....

syna/córki .....

legitymującego się .....³

1. nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania położonego

.....

i jego bezpośredniego otoczenia .....⁴

2. zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia⁵

---

¹ Niepotrzebne skreślić.

² Niepotrzebne skreślić.

³ Wpisać dane dokumentu tożsamości, o ile to możliwe.

⁴ Proszę określić obszar, którego dotyczy nakaz.

⁵ Proszę określić obszar, którego dotyczy zakaz.

.....
na okres od ..... do .....

UZASADNIENIE

W dniu ..... stwierdzono, że swoim zachowaniem polegającym na:

(opisać zachowanie osoby stosującej przemoc)

.....
.....
.....

stwarzał zagrożenie dla życia i zdrowia (wpisać dane osób dotkniętych przemocą):

.....
.....

Okoliczności te wynikają z (wskazać uzyskane informacje o istnieniu zagrożenia dla życia i zdrowia) .....

Mając na uwadze powyższe, po dokonaniu oceny czynników szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia stwierdzono zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, co w konsekwencji uzasadnia wydanie wobec ..... nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.⁶

.....
(data i podpis funkcjonariusza Policji wydającego nakaz lub zakaz)

---

⁶ Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE

1. Na podstawie art.15ak ustawy o Policji ma Pan/Pani prawo złożyć zażalenie na wydany nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia do Sądu Rejonowego w .....

Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu. W zażaleniu można domagać się zbadania sposobu prowadzenia czynności, zasadności oraz legalności wydanej decyzji.

Sąd rozpoznaje zażalenie niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od daty jego wpływu do sądu.

Sąd uchyla zaskarżony nakaz lub zakaz w przypadku stwierdzenia jego bezzasadności lub nielegalności, o czym niezwłocznie zawiadamia osobę dotkniętą przemocą.

W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości nakazu lub zakazu sąd zawiadamia o tym przełożonego funkcjonariusza Policji, który wydał nakaz lub zakaz.

Nakaz lub zakaz traci moc po upływie czternastu dni od dnia od jego wydania, chyba że został uchylony na skutek rozpoznania zażalenia.

2. Nie zastosowanie się do wydanego przez funkcjonariusza Policji nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, stanowi wykroczenie z art. 66b Kodeksu wykroczeń zagrożone karą aresztu, karą ograniczenia wolności albo karą grzywny.

3. Jeśli w okresie obowiązywania nakazu lub zakazu zajdzie potrzeba pobrania rzeczy z lokalu, może się to odbyć wyłącznie w obecności funkcjonariuszy Policji. W celu pobrania rzeczy należy uzgodnić w jednostce Policji właściwej ze względu na miejsce położenia lokalu datę i godzinę czynności.

4. Osoba, wobec której wydano nakaz lub zakaz ma prawo otrzymać wykaz placówek zapewniających miejsca noclegowe.

Oświadczam, że z powyższymi uprawnieniami obowiązkami zapoznałam(em) się i potwierdzam odbiór pouczenia oraz wykazu placówek zapewniających miejsca noclegowe

.....

(data i podpis osoby zapoznającej się z uprawnieniami)

Kopię nakazu doręczono:

..... podpis .....

..... podpis .....

Informację o wydaniu nakazu lub zakazu, miejscu gdzie należy je odebrać, a także zasadach pobrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania niezbędnych rzeczy dla XY pozostawiono na drzwiach mieszkania.

Czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służące do oceny zasadności zastosowania nakazu lub zakazu oraz oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego

Kwestionariusz szacowania ryzyka

Część A – przemoc wobec osób dorosłych

Imię i nazwisko osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:

Data interwencji: _____

W przypadku wystąpienia ryzyka zaznacz X w kratce

1.	Czy doszło do aktów przemocy z użyciem niebezpiecznego narzędzia lub groźby jej użycia?	Pozytywna odpowiedź na jedno z pytań 1–3
2.	Czy sprawca ⁷ groził ofierze ⁸ zabójstwem? Czy ofiara boi się o swoje życie? Czy ofiara uważa, że jest zdolny do jej zabójstwa?	↓
3.	Czy doszło do duszenia?	Zastosuj zatrzymanie, a bezpośrednio po zwolnieniu osoby stosującej przemoc zastosuj nakaz i zakaz

⁷ Sprawca – osoba, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc.

⁸ Ofiara – osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.

4	Czy sprawca jest agresywny wobec kobiety w ciąży, osoby w podeszłym wieku, osoby niepełnosprawnej albo osoby zależnej w inny sposób ze względu na stan zdrowia lub zaburzenia psychiczne od osoby stosującej przemoc		Pozytywna odpowiedź na 4 lub więcej z pytań 5–12 ↓ Zastosuj nakaz i zakaz lub rozważ zatrzymanie
5.	Czy w ostatnim czasie doszło do nasilenia przemocy?		
6.	Czy sprawca ma zaburzenia psychiczne, leczy lub leczył się psychiatrycznie?		
7.	Czy sprawca jest pod wpływem środków odurzających (alkohol/narkotyki/leki)?		
8.	Czy sprawca był wcześniej karany za przestępstwa z użyciem przemocy (w rodzinie lub poza nią)?		
9.	Czy sprawca kiedykolwiek groził lub próbował popełnić samobójstwo? (groźba samobójstwa rozszerzonego)		
10.	Czy ofiara przemocy próbowała kiedykolwiek popełnić samobójstwo z powodu doświadczenia przemocy ze strony sprawcy bądź deklaruje popełnienie samobójstwa z tego powodu?		
11.	Czy ofiara przemocy została kiedykolwiek pobita przez sprawcę, gdy była w ciąży lub była chora?		
12.	Czy w domu jest broń i sprawca groził jej użyciem?		

Część B – przemoc wobec dziecka (osoby małoletniej)

Imię i nazwisko osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:

_____

Data interwencji: _____

W przypadku wystąpienia ryzyka zaznacz X w kratce

Pytania adresowane do osoby dorosłej o sytuację dziecka:

1.	Czy sprawca ⁹ bije, uderza, popycha, rzuca w dziecko ciężkim przedmiotem?		Pozytywna odpowiedź na jedno z pytań 1–4 ↓ Zastosuj zatrzymanie, a bezpośrednio po zwolnieniu osoby stosującej przemoc zastosuj nakaz i zakaz
2.	Czy sprawca rzucił dzieckiem?		
3.	Czy sprawca dusił dziecko?		
4.	Czy sprawca przypalał dziecko papierosem lub innym rozgrzanym przedmiotem?		
5.	Czy sprawca jest agresywny wobec dziecka?		Pozytywna odpowiedź na 4 lub więcej z pytań 5–10 ↓ Zastosuj nakaz i zakaz lub rozważ zatrzymanie
6.	Czy kiedykolwiek konieczna była obrona dziecka przed sprawcą?		
7.	Czy sprawca groził/straszył dziecko pozbawieniem życia lub zastosowaniem przemocy fizycznej?		
8.	Czy uważasz, że sprawca może zrobić krzywdę dziecku?		
9.	Czy agresywne zachowanie wobec dziecka zdarzało się wcześniej?		
10.	Wiek dziecka od 0–6 lat lub niepełnosprawność		

⁹ Sprawca – osoba, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia

**w sprawie określenia wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został
wydany nakaz lub zakaz, umieszczonego na drzwiach mieszkania wobec
niemożności ich doręczenia**

Na podstawie art. 15ad ust. 5 ustawy z dnia z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, umieszczonego na drzwiach mieszkania wobec niemożności ich doręczenia.

§ 2. Wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego w przypadku niemożności ich doręczenia jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 2264).

UZASADNIENIE

Projekt zmierza do wykonania obowiązku Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wynikającego z art. 15ad ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.) znowelizowanej ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia ... (poz. ...)

Wzór zawiadomienia o wydaniu nakazu lub zakazu umieszczanego na drzwiach wspólnie
zajmowanego mieszkania wobec niemożności ich doręczenia

Zawiadomienie

W dniu ..... o godzinie ..... wydano wobec
Pana/Pani* ..... nakaz natychmiastowego opuszczenia
wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia/zakaz zbliżania się do mieszkania
i jego bezpośredniego otoczenia*. Nakaz lub zakaz obowiązuje od chwili jego wydania.

Termin do złożenia zażalenia na wydany nakaz lub zakaz liczy się od dnia umieszczenia
na drzwiach niniejszego zawiadomienia tj. od dnia .....

Nakaz lub zakaz* wraz z pozostałymi pouczeniami należy odebrać w
.....(wpisać właściwą jednostkę organizacyjną Policji)
w ..... (miejscowość) przy ulicy
.....

Niezastosowanie się do wydanego przez funkcjonariusza Policji nakazu natychmiastowego
opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania
się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, stanowi wykroczenie z art. 66b Kodeksu
wykroczeń zagrożone karą aresztu, karą ograniczenia wolności albo karą grzywny.

(data, podpis funkcjonariusza Policji)

* (niepotrzebne skreślić).

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia

w sprawie określenia wzoru protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu

Na podstawie art. 15ae ust. 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu.

§ 2. Wzór protokołu z czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

---

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 2264).

UZASADNIENIE

Projekt zmierza do wykonania obowiązku Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wynikającego z przepisu art. 15ae ust. 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.) znowelizowanej ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej i nie jest z nim sprzeczny. Jednocześnie projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich firm.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia ... (poz. ...)

Wzór protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu¹

Dnia.....w.....

W lokalu (wskazać adres).....

W obecności:

1. Funkcjonariuszy Policji.....

z KPP/KMP w

.....

2. (wpisać dane innych osób)

.....

XY,

wobec którego dnia ..... wydano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia²

opuszczając opisane wyżej mieszkanie pobiera:

przedmioty osobistego użytku:.....

przedmioty służące do świadczenia pracy:.....

a) XY oświadcza ponadto, iż w mieszkaniu znajduje się stanowiące jego/jej własność mienie w postaci:.....

---

¹ Niepotrzebne skreślić.

² Niepotrzebne skreślić.

(wpisać składniki mienia, po uprzednim sprawdzeniu czy znajdują się w mieszkaniu)

b) XY oświadcza, że:

domaga się sporządzenia spisu pozostawionych przedmiotów.....

Uwagi:

.....
.....

Na tym czynność zakończono.

podpis osoby opuszczającej mieszkanie .....

podpis funkcjonariusza Policji .....

podpis innych osób uczestniczących w czynności:

.....
.....

XY opuścił mieszkanie dobrowolnie

XY odmówił opuszczenia mieszkania dobrowolnie wobec czego zastosowano środki przymusu bezpośredniego wynikające z ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2418) w postaci.....³

Data i godzina opuszczenia mieszkania przez osobę, wobec której wydano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia .....

.....

(data, podpis funkcjonariusza Policji)

---

³ Niepotrzebne skreślić.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I
ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia

**w sprawie określenia wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której
został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia
korespondencji**

Na podstawie art. 15a^f ust. 4 ustawy z dnia z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn.zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia korespondencji.

§ 2. Wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego w przypadku niemożności doręczenia korespondencji jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 2264).

UZASADNIENIE

Projekt zmierza do wykonania obowiązku Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wynikającego z przepisu art. 15af ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.) znowelizowanej ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia ... (poz. ...)

Wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, której dotyczy wydany nakaz lub zakaz,
pozostawionego w przypadku niemożności doręczenia jej korespondencji

Zawiadomienie

W dniu ..... podjęto próbę doręczenia korespondencji pod wskazanym przez
Pana/Panią adresem.....

Ponadto w dniu..... o godz. .... podjęto próbę nawiązania z Panem/Panią
kontaktu telefonicznego pod wskazanym przez Pana/Panią
numerem.....

Wobec bezskuteczności doręczenia w sposób opisany wyżej korespondencję należy odebrać
w.....

W ciągu 24 godzin tj. do dnia ..... do godz. ....

Jeżeli nie stawi się Pan/Pani we wskazanej jednostce Policji celem odbioru korespondencji w
ciągu 24 godzin od pozostawienia zawiadomienia o korespondencji tj. do dnia .....
godz. .... , korespondencja zostanie uznana za doręczoną z upływem terminu.

.....

.....

(data, podpis funkcjonariusza Policji)

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia

w sprawie określenia wzoru nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydawanych przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, sposobu wykonywania i dokumentowania czynności związanych z wydaniem nakazu lub zakazu oraz czynników i kryteriów szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służących do oceny zasadności zastosowania nakazu lub zakazu a także do oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego

Na podstawie art. 18c ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydawanych przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej oraz sposób wykonywania i dokumentowania czynności związanych z ich wydaniem oraz czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służące do oceny przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej zasadności zastosowania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego.

§ 2. Każdy wydany nakaz lub zakaz należy oznaczyć sygnaturą, którą tworzy symbol „NZP”, cyfra bądź liczba określająca kolejny numer wydanego nakazu lub zakazu w danej jednostce Żandarmerii Wojskowej w danym roku kalendarzowym oraz rok kalendarzowy umieszczany po znaku graficznym „/”.

§ 3. Wzór nakazu lub zakazu wraz z pouczeniem jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 4. Czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego osoby dorosłej oraz małoletniego służące do oceny zasadności zastosowania nakazu lub zakazu oraz oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego są określone załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Doręczając odpis nakazu lub zakazu osobie stosującej przemoc oraz osobie dotkniętej przemocą czyni się o tym adnotację na oryginale nakazu lub zakazu, przy której podpis składa osoba lub osoby, którym są one doręczane.

2. W przypadku odmowy złożenia podpisu przez którąkolwiek z osób uczestniczących w czynności, czyni się o tym wzmiankę w protokole.

3. Jeśli nakaz lub zakaz jest wydawany pod nieobecność osoby stosującej przemoc i nie ma możliwości dokonania jej doręczenia, na oryginale nakazu lub zakazu odnotowuje się pozostawienie na drzwiach mieszkania informacji o wydaniu nakazu lub zakazu wraz z pouczeniem.

§ 6. 1. Dokumentacja sporządzona przez Żandarmerię Wojskową w związku z wydaniem nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia zawiera:

1) notatkę urzędową z przeprowadzonej interwencji lub inną dokumentację stanowiącą podstawę wydania nakazu lub zakazu;

2) kwestionariusz szacowania ryzyka zawierający czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego w związku z przemocą w rodzinie;

3) nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

UZASADNIENIE

Przedłożony projekt jest realizacją obowiązku Ministra Obrony Narodowej wynikającego z przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych w związku z jej nowelizacją ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej i nie jest z nim sprzeczny. Jednocześnie projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich firm.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Obrony Narodowej
z dnia ... (poz. ...)

Załącznik nr 1

Wzór nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia¹

Sygnatura NZŻW .....

Dnia .....o godz. .... w .....

Po przeprowadzeniu czynności przez żołnierzy Żandarmerii

Wojskowej.....

Z .... w .....

Wobec zagrożenia życia i

zdrowia².....

.....

na podstawie art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730)

zostaje wydany

w stosunku do Pana/Pani .....

ur. .... w.....

syna/córki .....

legitymującego się .....³

1. nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania położonego

.....

i jego bezpośredniego otoczenia .....⁴

2. zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia⁵

---

¹ Niepotrzebne skreślić.

² Niepotrzebne skreślić.

³ Wpisać dane dokumentu tożsamości, o ile to możliwe.

⁴ Proszę określić obszar, którego dotyczy nakaz.

.....
na okres od ..... do .....

UZASADNIENIE

W dniu ..... stwierdzono, że swoim zachowaniem polegającym na:
opisać zachowanie żołnierza stosującego przemoc)

.....
.....
.....

stwarzał zagrożenie dla życia i zdrowia (wpisać dane osób dotkniętych przemocą):

.....
.....

Okoliczności te wynikają z (wskazać uzyskane informacje o istnieniu zagrożenia dla życia i
zdrowia) .....

Mając na uwadze powyższe, po dokonaniu oceny czynników szacowania ryzyka zagrożenia
życia i zdrowia stwierdzono zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, co w konsekwencji
uzasadnia wydanie wobec ..... nakazu
natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego
otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.⁶

.....
(data i podpis żołnierza Żandarmerii Wojskowej wydającego nakaz lub zakaz)

---

⁵ Proszę określić obszar, którego dotyczy zakaz.

⁶ Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE

1. Na podstawie art. 18k ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych ma Pan/Pani prawo złożyć zażalenie na wydany nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia do Sądu Rejonowego w .....

Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu. W zażaleniu można domagać się zbadania sposobu prowadzenia czynności, zasadności oraz legalności wydanej decyzji.

Sąd rozpoznaje zażalenie niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od daty jego wpływu do sądu.

Sąd uchyla zaskarżony nakaz lub zakaz w przypadku stwierdzenia jego bezzasadności, nieprawidłowości lub nielegalności, o czym niezwłocznie zawiadamia osobę dotkniętą przemocą.

W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości nakazu lub zakazu sąd zawiadamia o tym przełożonego żołnierza Żandarmerii Wojskowej, który wydał nakaz lub zakaz.

Nakaz lub zakaz traci moc po upływie czternastu dni od dnia od jego wydania, chyba że został uchylony na skutek rozpoznania zażalenia.

2. Niezastosowanie się do wydanego przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, stanowi wykroczenie z art. 66b Kodeksu wykroczeń zagrożone karą aresztu, karą ograniczenia wolności albo karą grzywny.

3. Jeśli w okresie obowiązywania nakazu lub zakazu zajdzie potrzeba pobrania rzeczy z mieszkania, może się to odbyć wyłącznie w obecności żołnierza Żandarmerii Wojskowej. W celu pobrania rzeczy należy uzgodnić w jednostce Żandarmerii Wojskowej właściwej ze względu na miejsce położenia mieszkania datę i godzinę czynności.

4. Osoba, wobec której wydano nakaz lub zakaz ma prawo otrzymać wykaz placówek zapewniających miejsca noclegowe.

Oświadczam, że z powyższymi uprawnieniami obowiązkami zapoznałam(em) się i potwierdzam odbiór pouczenia oraz wykazu placówek zapewniających miejsca noclegowe

.....

(data i podpis osoby zapoznającej się z uprawnieniami)

Kopię nakazu doręczono:

..... Podpis .....

..... Podpis .....

Informację o wydaniu nakazu lub zakazu, miejscu gdzie należy je odebrać, a także zasadach pobrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania niezbędnych rzeczy dla XY pozostawiono na drzwiach mieszkania.

Czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służące do oceny zasadności zastosowania nakazu lub zakazu oraz oceny zasadności zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego

Kwestionariusz szacowania ryzyka

Część A – przemoc wobec osób dorosłych

Imię i nazwisko osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:

Data interwencji: _____

W przypadku wystąpienia ryzyka zaznacz X w kratce

1.	Czy doszło do aktów przemocy z użyciem niebezpiecznego narzędzia lub groźby jej użycia?		Pozytywna odpowiedź na jedno z pytań 1-3
2.	Czy sprawca ⁷ groził ofierze ⁸ zabójstwem? Czy ofiara boi się o swoje życie? Czy ofiara uważa, że jest zdolny do jej zabójstwa?		↓
3.	Czy doszło do duszenia?		Zastosuj zatrzymanie, a bezpośrednio po zwolnieniu osoby stosującej przemoc zastosuj nakaz i zakaz

⁷ Sprawca – osoba, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc.

⁸ Ofiara – osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.

4.	Czy sprawca jest agresywny wobec kobiety w ciąży, osoby w podeszłym wieku, osoby niepełnosprawnej albo osoby zależnej w inny sposób ze względu na stan zdrowia lub zaburzenia psychiczne od osoby stosującej przemoc		Pozytywna odpowiedź na 4 lub więcej z pytań 5–12 ↓ Zastosuj nakaz i zakaz lub rozważ zatrzymanie
5.	Czy w ostatnim czasie doszło do nasilenia przemocy?		
6.	Czy sprawca ma zaburzenia psychiczne, leczy lub leczył się psychiatrycznie?		
7.	Czy sprawca jest pod wpływem środków odurzających (alkohol/narkotyki/leki)?		
8.	Czy sprawca był wcześniej karany za przestępstwa z użyciem przemocy (w rodzinie lub poza nią)?		
9.	Czy sprawca kiedykolwiek groził lub próbował popełnić samobójstwo? (groźba samobójstwa rozszerzonego)		
10.	Czy ofiara przemocy próbowała kiedykolwiek popełnić samobójstwo z powodu doświadczenia przemocy ze strony sprawcy bądź deklaruje popełnienie samobójstwa z tego powodu?		
11.	Czy ofiara przemocy została kiedykolwiek pobita przez sprawcę, gdy była w ciąży lub była chora?		
12.	Czy w domu jest broń i sprawca groził jej użyciem?		

Część B – przemoc wobec dziecka (osoby małoletniej)

Imię i nazwisko osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:

_____

Data interwencji: _____

W przypadku wystąpienia ryzyka zaznacz X w kratce

Pytania adresowane do osoby dorosłej o sytuację dziecka:

1.	Czy sprawca ⁹ bije, uderza, popycha, rzuca w dziecko ciężkim przedmiotem?		Pozytywna odpowiedź na jedno z pytań 1–4 ↓ Zastosuj zatrzymanie, a bezpośrednio po zwolnieniu osoby stosującej przemoc zastosuj nakaz i zakaz
2.	Czy sprawca rzucił dzieckiem?		
3.	Czy sprawca dusił dziecko?		
4.	Czy sprawca przypalał dziecko papierosem lub innym rozgrzanym przedmiotem?		
5.	Czy sprawca jest agresywny wobec dziecka?		Pozytywna odpowiedź na 4 lub więcej z pytań 5–10 ↓ Zastosuj nakaz i zakaz lub rozważ zatrzymanie
6.	Czy kiedykolwiek konieczna była obrona dziecka przed sprawcą?		
7.	Czy sprawca groził/straszył dziecko pozbawieniem życia lub zastosowaniem przemocy fizycznej?		
8.	Czy uważasz, że sprawca może zrobić krzywdę dziecku?		
9.	Czy agresywne zachowanie wobec dziecka zdarzało się wcześniej?		
10.	Wiek dziecka od 0–6 lat lub niepełnosprawność		

⁹ Sprawca – osoba, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia

**w sprawie określenia wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został
wydany nakaz lub zakaz, umieszczonego na drzwiach mieszkania wobec
niemożności ich doręczenia**

Na podstawie art. 18d ust. 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, umieszczonego na drzwiach mieszkania wobec niemożności ich doręczenia.

§ 2. Wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego w przypadku niemożności ich doręczenia jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

UZASADNIENIE

Projekt zmierza do wykonania obowiązku Ministra Obrony Narodowej wynikającego z przepisu art. 18d ust. 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730) znowelizowanej ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Obrony Narodowej
z dnia ... (poz. ...)

Wzór zawiadomienia o wydaniu nakazu lub zakazu umieszczanego na drzwiach wspólnie
zajmowanego mieszkania wobec niemożności ich doręczenia

Zawiadomienie

W dniu ..... o godzinie ..... wydano wobec
Pana/Pani* ..... nakaz natychmiastowego opuszczenia
wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia/zakaz zbliżania się do mieszkania
i jego bezpośredniego otoczenia*. Nakaz lub zakaz obowiązuje od chwili jego wydania.

Termin do złożenia zażalenia na wydany nakaz lub zakaz liczy się od dnia umieszczenia
na drzwiach niniejszego zawiadomienia tj. od dnia .....

Nakaz lub zakaz* wraz z pozostałymi pouczeniami należy odebrać w
..... (wpisać właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej)
w ..... (miejsowość) przy ulicy
.....

Niezastosowanie się do wydanego przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej nakazu
natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia
lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, stanowi wykroczenie z art.
66b Kodeksu wykroczeń zagrożone karą aresztu, karą ograniczenia wolności albo karą grzywny.

(data, podpis żołnierza Żandarmerii Wojskowej)

* (niepotrzebne skreślić).

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia

w sprawie określenia wzoru protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu

Na podstawie art. 18e ust. 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu.

§ 2. Wzór protokołu z czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

UZASADNIENIE

Projekt zmierza do wykonania obowiązku Ministra Obrony Narodowej wynikającego z przepisu art. 18e ust. 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730) znowelizowanej ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej i nie jest z nim sprzeczny. Jednocześnie projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich firm.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Obrony Narodowej
z dnia ... (...)

Wzór protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w związku z wydaniem nakazu lub zakazu¹

Dnia.....w.....

W lokalu (wskazać adres).....

W obecności:

1. Żołnierz Żandarmerii

Wojskowej.....

z w .....

2. (wpisać dane innych osób)

.....

XY,

wobec którego dnia ..... wydano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia²

opuszczając opisane wyżej mieszkanie pobiera:

przedmioty osobistego użytku:.....

przedmioty służące do świadczenia pracy:.....

a) XY oświadcza ponadto, iż w mieszkaniu znajduje się stanowiące jego/jej własność mienie w postaci:.....

(wpisać składniki mienia, po uprzednim sprawdzeniu czy znajdują się w mieszkaniu)

---

¹ Niepotrzebne skreślić.

² Niepotrzebne skreślić.

b) XY oświadcza, że:

domaga się spisania pozostawionych przedmiotów

Uwagi:

.....
.....
.....
.....

Na tym czynność zakończono.

podpis osoby opuszczającej mieszkanie .....

podpis żołnierza Żandarmerii Wojskowej .....

podpis innych osób uczestniczących w czynności:

.....
.....

XY opuścił mieszkanie dobrowolnie

XY odmówił opuszczenia mieszkania dobrowolnie wobec czego zastosowano środki przymusu bezpośredniego wynikające z ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2418) w postaci.....³

Data i godzina opuszczenia mieszkania przez osobę, wobec której wydano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia .....

.....

(data, podpis żołnierza Żandarmerii Wojskowej)

---

³ Niepotrzebne skreślić.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia

**w sprawie określenia wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której
został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia
korespondencji**

Na podstawie art. 18f ust. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia korespondencji.

§ 2. Wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego w przypadku niemożności doręczenia korespondencji jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

UZASADNIENIE

Projekt zmierza do wykonania obowiązku Ministra Obrony Narodowej wynikającego z przepisu art. 18f ust. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 518 i 730) znowelizowanej ustawą z dnia...o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Obrony Narodowej
z dnia ...(poz. ...)

Wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc, której dotyczy wydany nakaz lub zakaz,
pozostawionego w przypadku niemożności doręczenia jej korespondencji

Zawiadomienie

W dniu ..... podjęto próbę doręczenia korespondencji pod wskazanym przez
Pana/Panią adresem.....

Ponadto w dniu..... o godz. .... podjęto próbę nawiązania z Panem kontaktu
telefonicznego pod wskazanym przez Pana/Panią numerem.....

Wobec bezskuteczności doręczenia w sposób opisany wyżej korespondencję należy odebrać
w.....

W ciągu 24 godzin tj. do dnia ..... do godz. ....

Jeżeli nie stawi się Pan we wskazanej jednostce Żandarmerii Wojskowej celem odbioru
korespondencji w ciągu 24 godzin od pozostawienia zawiadomienia o korespondencji tj. do
dnia ..... godz. .... , korespondencja zostanie uznana za doręczoną z upływem
terminu.

.....

.....

(data, podpis żołnierza Żandarmerii Wojskowej)

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.944.2019/19/SŻ
dot.: RM-10-19-20 z 26 lutego 2020 r.

Pan Łukasz Schreiber
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z upoważnienia Ministra Spraw Zagranicznych
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości